

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR

(MNL)

2016. ÉVI MUNKAJELENTÉSE

TARTALOMJEGYZÉK

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
II. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK.....	5
II. 1. Gazdálkodás, költségvetés, pénzügy	6
II. 2. Kiadási előirányzatok alakulása.....	9
II. 3. Bevételi előirányzatok alakulása.....	10
II. 4. Humánerőforrás	11
II. 5. Infrastrukturális fejlesztések (épületek, raktárak, infokommunikációs eszközök, egyéb technikai felszerelések)	12
III. 1. Az illetékességi terület felügyelete	15
III. 2. Állománygyarapodás	19
III. 3. Állományvédelem és reprográfia	23
III. 3.1. Általános tevékenység, állományellenőrzés	23
III. 3.2. Restaurálás, konzerválás	24
III. 3.3. Könyvkötészeti munkák	24
III. 3.4. Biztonsági másolatok készítése (mikrofilmzés, digitalizálás)	25
III. 4. A levéltári anyag nyilvántartása	26
III. 5. Rendszerezés, rendezés.....	29
III. 5.1. Alapszintű rendezés.....	29
III.5.2. Középszintű rendezés	29
III.5.3. Darabszintű rendezés	31
III.5.4. Ellenőrző rendezés	32
III.5.5. Raktári rendezés (mintaállványozás, jelzettelés, átrendezés)	33
III. 6. Selejtezés	34
III. 7. Segédlet-készítés	36
III. 8. Kutató- és ügyfélszolgálat, online kutatás	41
III. 8.1. A kutatószolgálatok feladata, helyzete, tevékenysége.....	41
III. 8.2. A Magyar Nemzeti Levéltár kutatóforgalmi adatai.....	41
III. 8.3. Az Országos Levéltár kutatóforgalmi adatai	44
III. 8.4. A kutatók tájékoztatása.....	46
III. 8.5. A reprográfiai szolgáltatások átstrukturálódása.....	47
III. 8.6. Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsonzés	48
III. 8.7. Ügyfélszolgálati tevékenység.....	49
III. 8.8. Az MNL online szolgáltatásai 2016-ban.....	50
III. 9. Tudományos munka, konferenciák, kiadványkészítés, kiadói tevékenység.....	57
III. 9.1. Tudományos konferenciák	57
III. 9.2. Kiadványkészítés	58
III. 10. Közművelődés, oktatás, PR-tevékenység	59
III. 11. Könyvtári munka	62
III. 12. Anyakönyvi másodpéldányok kezelése	66
III. 13. Nemzetközi és hazai kapcsolatok	67
III. 13. 1. Nemzetközi kapcsolatok	67
III. 13. 2. Hazai kapcsolatok.....	70
III. 14. Pályázatok	73
III. 15. Vezetés, ügyvitel, képzés, továbbképzés	75

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Az intézmény éves munkáját nagyban befolyásolta, hogy a Belügyminisztérium és a Nemzetgazdasági Minisztérium budai Várnegyedben történő elhelyezésével kapcsolatos intézkedésekről szóló 1837/2015. (XI. 24.) Korm. határozat alapján a Hess András téri részleg költöztetése 2016. június 1-jén megkezdődött a 1113 Budapest Daróczi utca 3. szám alá. A költözés 2016. augusztus 5-én technikai okokból leállt, az itt elhelyezendő 1945 utáni politikai kormányzati és pártiratok főosztály új helyének kialakítása csak részben történt meg. Az iratok elhelyezésének körülményeivel is több probléma adódott, kezdetben különösen a megnövekedett páratartalom okozott nagy problémákat, a téli időszakban pedig a fűtés hiánya, mely miatt az iratanyagot időlegesen teljesen zárolni kellett még a kollégák előtt is, azzal semmilyen munkát nem tudtunk végezni. A Daróczi utcában voltaképpen csak az iratok raktározására került sor, sem munkaszobák, sem internetkapcsolat, de még raktári létrák, fénymásológép sem áll rendelkezésre, így az iratanyagból minden kiszolgálás (kutatás és ügyfélszolgálati megkeresés) szünetel. A Hess András téri épületben korábban elhelyezett iratanyag (17 190 ívm) megközelítőleg a fele került átszállításra a Daróczi utcába. Az intézmény jövője szempontjából alapvető jelentőségű kérdés, hogy az Országos Levéltár új, végleges elhelyezést kapjon. A Budapest területén több épületben folyó munka ma már komolyan akadályozza azoknak a szolgáltatásoknak a megvalósítását, amelyek a kulturális alapellátás, a nemzeti kulturális örökség társadalmisítása és hozzáférése érdekében nélkülözhetetlenek. Az új épületben való elhelyezéssel és az ott megvalósítandó szakmai munkával kapcsolatban folyamatos egyeztetést folytattunk a fenntartóval.

A megyei levéltárak infrastrukturális fejlesztése területén a 2016-os év minden tagintézmény számára érzékelhető fejlesztéseket jelentett. Kiemelt beruhásként lezárulhatott a Somogy Megyei Levéltár központi épületének beruházása, amelynek eredményeképpen több évtized után méltó elhelyezést kaphatott a bérelt és alkalmatlan ingatlanokban őrzött levéltári iratanyag. A többi megyei levéltárban a legsürgetőbb és a levéltári anyag biztonságos elhelyezését lehetővé tevő beruházások zajlottak.

A kormányzati szervek átalakítása és új helyre költözése szintén feladatot ad a levéltárnak. A szervezeti átalakulások és a szervek új épületbe való költözése szükségessé teszi az általuk őrzött iratanyag megfelelő elhelyezését. El kell végezni a selejtezéseket, a maradandó értékű iratok elhelyezését és az iratanyag digitalizálását. A jelenleg is folyamatban lévő ügyek a Magyar Rádió iratanyagának iratmentése, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal iratanyagának elhelyezése, a Belügyminisztérium iratanyagának selejtezése és digitalizálása.

Az intézmény stratégiai, hosszú távú működésének kialakítása területén is nagy lépést tettünk előre 2016-ban. A tavalyi év során lezárulhatott a legfontosabb területek stratégiai tervezésének folyamata. Az elmúlt időszakban elkészült az intézmény ingatlanfejlesztési stratégiája, a hungarica stratégia, a tudományos stratégia, a közművelődési stratégia, az önkéntes munka stratégiája, a kommunikációs stratégia, a digitalizálási és a rendezési stratégia. Ezen koncepciókra alapozva az éves tervezés is átgondoltabbá válhatott. A stratégiai tervezés abban is segítséget nyújtott, hogy az intézmény szervezeti struktúrájában szükséges változásokat is átgondolhassuk. 2016 novemberében elfogadásra került az intézmény új szervezeti és működési szabályzata. A korábbi SzMSz 2014 augusztusában került aláírásra, az azóta eltelt idő alatt igény merült fel a korábban megszokott kisebb módosításokkal szemben, egy átfogó változtatás megvalósítására. A változás fő iránya alapvetően az Országos Levéltár szervezeti struktúráját érintette, amelynek kiemelt célja a hatékonyabb működés kialakítása volt. A Várnegyeddal kapcsolatos kormányzati szándék miatt a Levéltár egyik telephelyét ki kell üríteni, 18 kilométer iratanyagot ideiglenesen új helyszínen kell elhelyezni. Egy telephelyen, de három önálló szervezeti egységben dolgozó mintegy 80 kollégát ugyanakkor két különböző helyszínen kell elhelyezni. A szervezeti módosítások következményeként azt a célt fogalmaztuk meg, hogy a hatékonyság és teljesítmény növekedjen, egyben a vezetők és beosztottak felelősségi rendszere világosabb és áttekinthetőbb legyen.

A szervezeti változtatás kiemelt célja volt a nyertes KÖFOP pályázatunk megvalósításának segítése.

A költségvetési intézmények működésével kapcsolatban kiemelten elvárt, hogy az állami források felhasználásakor a legnagyobb gondossággal járjanak el, mind takarékosan, mind célszerűségi szempontok figyelembevételével. Ezért a gazdasági igazgatóságon belül egy új controlling főosztályt hozunk létre, a tervezés, előkészítés, a visszamérés és ellenőrzési feladatok hatékonyabb megvalósítása céljából.

A stratégiai tervezésre alapozva jó néhány szabályzatot és a levéltári munkafolyamatokat szabályozó utasítást megújítottunk. Kiemelt szerepet kapott a kutatásra vonatkozó szabályzat teljes újragondolása, amelyben a fő hangsúlyt a közérdekű adatokhoz való hozzáférés és a különleges adatok védelmének összhangba hozatala kapta.

Fontos eredménynek tartom, hogy a Magyar Nemzeti Levéltár integráció után kialakított struktúrája, a kollégák szakmai tudása és az új szempontú stratégiai gondolkodás révén alkalmasak vagyunk kiemelt európai uniós pályázatok megvalósítására. Ennek egyik kiemelt példája a Támogató Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15 Az adminisztratív terhek csökkentése tárgyú pályázatunk eredményessége, amelynek a támogatási szerződését 2017 január közepén írhattuk alá. Az itt elnyert 2,6 milliárd forint a megyei levéltárak számára teszi lehetővé a közigazgatási folyamatokba való bekapcsolódást és az állampolgári igények magas színvonalú kiszolgálását. A Magyar Nemzeti Levéltárban felhalmozódott tudás más KÖFOP pályázatokban is megvalósulhat. 2016 decemberében megállapodást írtunk alá a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel a számukra rendelkezésre álló KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15 azonosítószámú, „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” nevű projektben való együttműködésre.

A 2016-os évben is kiemelt szerepet töltek be az évfordulókkal kapcsolatos forrásfeltárások, konferenciák és kötetkiadások. Az MNL valamennyi tagintézményét érintették az 1956-os évfordulós megemlékezésekhez és a Gulag Emlékévhez kapcsolódó iratanyag feltárási és adatbázis-építési munkálatok. A Magyar Nemzeti Levéltár kiemelt partnerként működhetett közre a Reformáció Emlékév előkészítésében, ennek eredményeit szélesebb közönség előtt 2017 májusában tervezzük bemutatni. Elsősorban a megyei levéltárak közreműködésével, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeummal közös konzorciumi keretek között kezdődik meg az I. világháborús veszteséglista projekt megvalósítása, a világháborús magyar katonai áldozatvállalás adatbázisának építése. E projekt előreláthatólag 2018-ig biztosít forrásokat és jelent feladatokat a tagintézmények számára.

Az évfordulós megemlékezéshez kapcsolódó forrásfeltárás és hozzáférhetővé tétel a levéltári szakmai munkában is jelentős hozzáadékkal bír. A megvalósuló digitalizálás, adatbázis-építés, tudományos publikációk, levéltárpedagógiai programok a későbbi kutatást is nagyban segítik.

II. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK

Érintett szervezeti egységek (a beszámolóban előforduló rövidítésekkel)

Főigazgatói Titkárság (FT)

Gazdasági Igazgatóság (GI)

Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Unió projektigazgatósága (NKEUI)

Jogi, Humánpolitikai és Munkaügyi Főosztály

Szakmai Koordinációs Központ (SZKK)

Informatikai és e-levéltári Osztály

Módszertani, Továbbképzési és Iratkezelés-felügyeleti Koordinációs Osztály (MOTIKO)

Állományvédelmi és Reprográfiai Osztály (ÁRO)

MNL Országos Levéltára (MNL OL)

1945 előtti Kormányzervek Főosztálya (1945 e. KF)

1945 utáni Kormányzervek és Pártiratok Főosztálya (1945 u. KPF)

Magánlevéltárak és Gyűjtemények Főosztálya (MGYF)

Gazdasági Levéltári Főosztály (GLF)

Kutatószolgálati, Tájékoztatási és Levéltár-tudományi Szakkönyvtári Főosztály

Az MNL megyei tagintézményei

Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Megyei Levéltára (MNL BaML)

Magyar Nemzeti Levéltár Bács-Kiskun Megyei Levéltára (MNL BKML)

Magyar Nemzeti Levéltár Békés Megyei Levéltára (MNL BéML)

Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára (MNL BAZML)

Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltára (MNL CSML)

Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Megyei Levéltára (MNL FML)

Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára (MNL GYMSML Győr)

Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára (MNL GYMSML Sopron)

Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára (MNL HBML)

Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára (MNL HML)

Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára (MNL JNSZML)

Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára (MNL KEML)

Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Megyei Levéltára (MNL NML)

Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára (MNL PML)

Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltára (MNL SML)

Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára (MNL SZSZBML)

Magyar Nemzeti Levéltár Tolna Megyei Levéltára (MNL TML)

Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára (MNL VaML)

Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)

Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltára (MNL ZML)

II. 1. Gazdálkodás, költségvetés, pénzügy

A Magyar Nemzeti Levéltár Gazdasági Igazgatósága az Országos Levéltár szervezeti egység keretein belül, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény, az államháztartásról szóló törvény végrehajtására vonatkozó 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet, az államháztartási számvitelről szóló 4/2013. (I.11.) Korm. rendelet, valamint az MNL belső szabályzataiban foglaltak alapján látta el tevékenységét 2016-ban.

Feladatai közé tartozik többek között a gazdálkodási folyamatok megszervezése, működtetése, a Levéltár rendelkezésére bocsájtott költségvetési támogatás és saját bevételek hatékony és szabályos felhasználásának felügyelete, előirányzat-gazdálkodás, bér- és munkaerő-gazdálkodás, vagyongazdálkodás, ingatlanfenntartás, pályázatkezelés, pénzügyi beszámoltatással, adókötelezettségek teljesítésével kapcsolatos feladatok ellátása, a Magyar Nemzeti Levéltár szervezeti egységei részére gazdálkodással kapcsolatos szolgáltatás ellátása.

A Gazdasági Igazgatóság vezetésében változás nem következett be az előző évhez képest.

A Magyar Nemzeti Levéltár az elmúlt években bevezetett és folytatott szigorú és takarékos gazdálkodásával 2016 folyamán is megőrizte fizetőképességét, kötelezettségvállalásait maradéktalanul teljesítette. Adó- és beszámolási kötelezettségeinknek rendre eleget tettünk. A 2014. évben kiadott, majd 2015-2016-ban aktualizált gazdálkodási eljárást rögzítő szabályzatokban foglaltak kiváló alapul szolgáltak a gazdálkodási folyamatok átláthatóságának, a belső kontrollok érvényesülésének, a szabályozott működés feltételeinek megteremtésének elősegítésében.

A Gazdasági Igazgatóság a megyei levéltárak gazdasági ügyintézőinek bevonásával, a megyei levéltár-igazgatók és gazdasági ügyintézők együttműködésével látja el feladatait. A 2014-ben kialakított munkamegosztási rend egyértelmű jogi és hatásköri rendet teremtve szolgálja a gazdálkodási feladatok és kötelezettségek érvényesülését.

2016-ra terveztük az alapnyilvántartásaink felfektetését, folyamatos felülvizsgálatát, aktualizálását. Szerződés-nyilvántartásunkat folyamatosan aktualizáljuk, ellenőrizzük. A befektetett eszközökhöz kapcsolódó tárgyi eszköz nyilvántartás, a vagyontásteri nyilvántartás mellett analitikus nyilvántartást fektettünk fel a vagyonkezelt ingatlanok vonatkozásában, kiemelten az MNV Zrt-vel kötendő szerződések körére, a vagyonkezelési jogok bejegyzése miatt pedig a földhivatali nyilvántartások módosítására. 2016-ra sikerült az MNL használatában, nyilvántartásában lévő közel 400 ezer darab eszköz vagyontásteri nyilvántartását naprakész állapotba hozni.

Folyamatosan ellenőrizzük és aktualizáljuk az EcoStat integrált ügyviteli rendszerben vezetett szerződés nyilvántartásunkat. A szerződés-nyilvántartás ügyviteli eljárásrendjének kidolgozását 2017-re tervezzük.

Informatikai háttértámogatás hiányában nem sikerült bevezetni az ügyvitelileg támogatott projektnyilvántartó rendszert, azt továbbra is Excel táblázatokban vezetjük. A készletnyilvántartás bevezetésére 2016-ban több tanfolyamot is szerveztünk, egységesítettük az MNL különböző szervezeti egységeiben tárolt készleteket, amely követően egységes nyilvántartási struktúrát alakítottunk ki. A készletnyilvántartó rendszer használata a leírt előkészítő munkálatok miatt 2017. január 1-től tud indulni.

2016-ban aktualizáltuk a Beszerzési szabályzatot, amelyben helyet kapott a szerződéskötési eljárásrend is. Sor került továbbá a Felesleges vagyontárgyak hasznosítási szabályzata, a Leltározási és leltárkészítési szabályzat, a Közfoglalkoztatási szabályzat, valamint a Közbeszerzési szabályzat aktualizálására is.

A 2016-os év egyik legnagyobb volumenű feladata a vonalkódos nyilvántartási és leltározási rendszer bevezetése volt. Az elmúlt évek során vonalkódokkal láttuk el az MNL használatában lévő eszközöket, majd a tárgyi eszköz analitikus nyilvántartásban lévő eszközökhöz hozzárendeltük a vonalkódokat. Ez a közel 400 ezer darab eszköz esetében rendkívüli logisztikai munkát kívánt meg. Ennek megfelelően a vonalkódos leltározás bevezetésének „gyümölcsét” leginkább a 2017-es leltározáskor fogjuk élvezni, mert addigra az esetlegesen fennálló nyilvántartási pontatlanságot teljeskörűen tudjuk rendezni.

2016-ban tovább folytattuk a gazdasági ügyintéző munkatársak szakmai képzéseit, valamint a Gazdasági Igazgatóság munkatársai folyamatos konzultációs lehetőséget biztosítanak a megyei levéltárak gazdasági ügyintéző munkatársai részére. A feladatellátás szakmai színvonalának és hatékonyságának növelését gazdasági igazgatói értekezletek, körlevelek, képzések, útmutatók is segítették.

Folytattuk a 2014-től bevezetett infrastrukturális rendszerek egységesítését. Tovább bővítettük a homogén fénymásoló-szkennerek állományát a korábban üzembe helyezett berendezés használatból történő folyamatos kivételével. MNL szintű szerződéseket kötöttünk a postai szolgáltatásokra, az üzemanyag beszerzésekre, a nyomtatvány- és irodaszer beszerzésekre, a közüzemi szolgáltatásokra

2016-ban is sikerrel pályáztunk – a levéltárszakmai pályázatokon túlmenően – a Nemzeti Kulturális Alapnál működési kiadásaink kiegészítő finanszírozására, amellyel 8.000 E Ft támogatást nyertünk el. A támogatás terhére a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár Alsószolcai Fióklevéltárának őrzés-védelmi feladatait, valamint közüzemi díjait finanszíroztuk.

A Gazdasági Igazgatóság 2016-ban is ellátta a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár gazdálkodással kapcsolatos feladatait.

A szabályszerű, átlátható, takarékos gazdálkodást, az esetleges működési kockázatok felszámolását a 2012. szeptember 1. napjától kinevezett költségvetési főfelügyelő segítette, akinek visszahívására 2016. december 31-ével került sor.

A Gazdasági Igazgatóság 2016. évi működését – az általánosan ellátandó feladatok mellett – az államháztartásról szóló 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet előírásai továbbra is egyértelműen meghatározták. Az új államháztartási számvitel bevezetésével járó kezdeti nehézségekkel egyidejűleg számviteli rendszerünket is átalakítottuk. A korábban külön adatbázisban lévő megyei levéltárak adatbázisainak egyetlen, közös adatbázisba rendezésével, a témaszámrendszeres nyilvántartás bevezetésével elősegítettük az MNL szintű lekérdezések, adatgyűjtési rendszerek kialakítását, a vezetői információs igények hatékonyabb kielégítését. Az új nyilvántartási számviteli rendszer bevezetése már kielégíti a számviteli nyilvántartásokkal szembeni elvárások teljesülését, az éves szinten közel 400 ezer főkönyvi könyvelési tétel rögzítését.

A korábban sokszínű arcot mutató számviteli nyilvántartást, az adókötelezettségekkel kapcsolatos eltérő álláspontok szerinti feladatellátást felszámoltuk, egyértelmű iránymutatásokkal szabályszerű, belső kontrollokra alapuló ügyviteli nyilvántartási követelményrendszert alakítottunk ki. A megyei gazdasági ügyintézők részére személyes, budapesti jelenléttel együtt járó képzéseket szerveztünk, amely alapján a betanított munkatársak önállóan, szabályosan, gazdasági igazgatósági konzultációval tudják ellátni feladataikat.

Rendre elkészítettük a költségvetési beszámolókat, a negyedéves mérlegjelentéseket, havi időközi költségvetési jelentéseket, a létszám- és összetételére, a vagyongazdálkodásra vonatkozó statisztikai adatszolgáltatásokat, adóhatósági bevallásokat, tartozásállományra vonatkozó jelentéseket.

A Gazdasági Igazgatóság az MNL és a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár gazdálkodási és beszámoltatási feladattal összefüggésben 2016-ban – az előző évvel hasonló nagyságrendben – 378 ezer főkönyvi könyvelési tételt, 13,2 ezer szállítói számlát, 3,6 ezer vevői számlát, 27 ezer banki és 9 ezer pénztári tételt rögzített, 263 db adóbevallást, jelentést készített, illetve nyújtott be.

2016. év folyamán lezárásra került 2015. évről áthúzódó 4 db közbeszerzési eljárás. 2016 év folyamán 43 db közbeszerzési eljárásunk zárult le. Ebből 8 db központosított versenyújranyitással, 23 db KEF közbeszerzési portálon történő egyedi megrendelés (amely nem tartalmazza a részenkénti megrendeléseket, további 52 db), 3 db közösségi értékhatár feletti nyílt, 9 db Kbt. 115 § szerinti ún. „4 ajánlattevős” közbeszerzési eljárás volt. A közbeszerzési eljárásokból 1 db Kbt. 115 § szerinti eljárás eredménytelen lett. Jogorvoslatra nem került sor.

2017. évre a következő elnevezésű közbeszerzési eljárások húzódnak át: *Informatikai eszközök beszerzése, Irodabútorok beszerzése az MNL OL számára, Irodaszékek és irodabútorok beszerzése a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményei részére, Allományvédelmi eszközök beszerzése a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézményei számára, Közigazgatási ügyintézési folyamatfejlesztés, alkalmazástervezés-, fejlesztés és implementáció, Közigazgatási folyamatok és SZEÜSZ kapcsolatok kidolgozása, tervezése, jogi, adatvédelmi elvárások rendszerbetervezés, rendszerbe illesztése, A Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltár Vágóhid uti épület szerkezetkész könyvtári szárnyának levéltári célú hasznosítására irányuló kivitelezési munkái, A Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltár Mester utcai szárnyába mobil-gördíthető és fix fém polcrendszer beszerzése és beépítése, LTO adatmentő kazetta beszerzése a Magyar Nemzeti Levéltár számára, VMware rendszer bővítése, Szerverterem szünetmentes tápegység karbantartása, Hálózat fejlesztés, bővítés és kiépítés az MNL OL részére, IT vírusvédelmi licence meghosszabbítása és kapcsolódó szolgáltatások, Személyszállító gépjármű beszerzése, Adatbázis szerver bővítés.*

2016-ban összesen 188 db pályázatot, projektet kezeltünk. Ebből 2016-ban 106 db le is zárult (96 db NKA, 1 db Szerencsejáték Zrt., 2 db Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásért Közalapítvány, 1 db Miniszterelnökség, 2 db Emberi Erőforrások Minisztériuma, 1 db Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., 3 db Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata). Várhatóan 79 db pályázat (57 db NKA, 8 db Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásért Közalapítvány, 1 db Miniszterelnökség, 3 db Emberi Erőforrások Minisztériuma, 2 db NKFI, 1 db Szerencsejáték Zrt., 1 db Nemzeti Emlékezet Bizottságának Hivatala, 3 db Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata 3 db Zala Megyei Jogú Város Önkormányzata) lezárása a 2017. évben fog megtörténni. A 2016. évben indult továbbá 1 db az Új Széchenyi tervhez kapcsolódó pályázat (KÖFOP), illetve 2 db nemzetközi pályázat is, megvalósulási folyamatuk a 2017-2019-es évekre is áthúzódnak.

A **megyei levéltárak** 2016-ra megállapított évi dologi kiadási előirányzat 311.797 E Ft volt. Ez 2%-os növekedést jelent az előző évhez képest. Ebből 249.308 E Ft költségvetési támogatás, 62.489 E Ft saját bevételi kötelezettség. Sajnos most már általános trend lett, hogy a megyei levéltárak többsége az előírt bevételi kötelezettségét nem tudta teljesíteni. 2016-ban a havi dologi kiadások felhasználásakor több megyei levéltár túllépte a számára megállapított havi keretet. Ezt elsősorban a bevételi kötelezettség teljesítésének elmaradása indokolta.

A dologi kiadások összetételét vizsgálva megállapítható, hogy a megyei levéltárak csupán a dologi kiadásaik 1%-át használták fel szakmai anyagok vásárlására, 4,6%-os részt képvisel az üzemeltetési anyagok beszerzése (írodaszer, hajtó és kenőanyag), 74,1%-ot az igénybevett szolgáltatások tettek ki. Az igénybevett szolgáltatások 60,3%-át, 141.887 E Ft-ot a közüzemi költségek tették ki.

A megyei levéltárak villamosenergiára több mint 40.135 E Ft-ot, gázenergiára 51.939 E Ft-ot, távhő szolgáltatásra 40.762 E

Ft-ot fordítottak.

2016. évben a megyei tagintézményi gazdasági igazgatóhelyettes több megyei levéltárban vezetői ellenőrzést végzett. Az ellenőrzés a levéltárak pénzkezelési és vagyongazdálkodási gyakorlatára, valamint az idevonatkozó előírások betartására terjedt ki. Az ellenőrzés során ismét nyugtáztuk, hogy az ellenőrzött levéltárakban a gazdasági feladatokat megfelelő végzettségű és gyakorlattal rendelkező gazdasági ügyintéző végzi. Részletes feladataik névre szóló munkaköri leírásokban lettek rögzítve. A vezetői ellenőrzés során fellelt készpénzállomány minden levéltárban megegyezett a nyilvántartással.

A megyei levéltárakban a gazdasági ügyintéző helyettesítésére a létszámhelyzet és a munkatársak iskolai végzettsége miatt – egy-két levéltárat eltekintve – nincs lehetőség. A létszámhelyzet több megyei levéltárban nem teszi lehetővé pénztár-helyettes és/vagy a pénztárellenőr kijelölését, az érvényesítői, ellenjegyzői munkatársi kör elkülönítését. Ezzel a levéltárak önhibájukon kívül nem tudják betartani a pénzkezelésre, kötelezettségvállalásra vonatkozó törvényi rendelkezéseket.

A 2014-ben bevezetett kincstári kártya használatával kapcsolatban 2016-ban is pozitív tapasztalataink voltak. Szervezeti egységeink kísértékű vásárlásaikat kincstári kártya használatával oldják meg.

Szigorú gazdálkodási és pénzügyi fegyelem mellett mindvégig sikerült megőrizni a Levéltár fizetőképességét. Nagyberuházásainkat, rendszeres és folyó kiadásainkat szerződés szerűen, határidőben finanszíroztuk.

2016-ban foglalkoztatottanként évi 128.000 Ft béren kívüli juttatás kifizetésére került sor, amely kifizetői járulékkal együtt 125,5 millió forintot tett ki. Szintén említésre méltó az MNL közalkalmazottai részére, pályázati többletfeladatokkal összefüggő, pályázati források terhére kifizetett illetménykiegészítés összege is, amely kifizetői járulékkal együtt 79,6 millió forintot tett ki.

II. 2. Kiadási előirányzatok alakulása

(Az adatszolgáltatás nem lezárt könyvelés adataiból készült.)

adatok E Ft-ban

Jogcím	Eredeti előirányzat	Előző évi maradvány igénybevétele	Cseh Tamás Archivum átadása kapcsán előirányzat átadás	Bérmegpénzáció, prémium-évek program támogatása	Pályázat-hoz, saját bevételekhez kapcsolódó módosítás	Kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítása	Módosított előirányzat	Teljesítés	Teljesítés %-a
Személyi juttatások	1 754 800	85 949	-12 100	41 912	189 965	-	2 060 526	1 949 676	94,62
Munkaadókat terhelő járulékok	474 100	32 755	-3 200	11 323	42 420	-	557 398	540 909	97,04
Dologi kiadások	428 100	361 316	-4 700		175 199	-17 479	942 436	757 797	80,41
Egyéb működési célú kiadások		2 175				2 057	4 232	3 379	79,84
Felhalmozási kiadások (beruházás + felújítás)	383 600	346 146			37 323	15 422	782 491	566 523	72,39
Passzív időbeli elszámolások ***						-		528 799	..
Összesen:	3 040 600	828 341	-20 000	53 235	444 907	-	4 347 083	4 347 083	87,84

II. 3. Bevételi előirányzatok alakulása

adatok E Ft-ban

Jogcím	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés	Teljesítés %-a
Intézményi bevétel	100 000	88 196	88 196	100,00
Irányítószertől kapott támogatás	2 940 600	3 020 215	3 020 215	100,00
Egyéb működési és felhalmozási célú támogatások		342 541	342 541	100,00
Átvett pénzeszközök		67 790	67 790	100,00
Előző évi maradvány igénybevétele		828 341	828 341	100,00
Összesen:	3 040 600	4 347 083	4 347 083	100,00

A 2016. december 31-ei várható 529 millió forint működési és felhalmozási előirányzat- és pénzmaradvány 100%-ban pályázati, illetve alaptevékenységgel összefüggő kötelezettségvállalásainkhoz kapcsolódik. A felhalmozási kiadások előirányzat-maradványa 2016-ban vállalt, pénzügyileg 2017. I. félévében realizálódó, projektekhez és intézményi beruházásokhoz, felújításokhoz szolgál pénzügyi fedezetül.

II. 4. Humánerőforrás

Az MNL 2016. január 1-jei engedélyezett létszáma 704 fő, a beszámoló készítésekor az átlagos statisztikai állományi létszám 677 fő volt. E létszám az intézményi alapfeladatok zökkenőmentes ellátását teszi lehetővé. Az MNL költségvetésének legnagyobb tételét 2016-ban is a személyi jellegű kiadások jelentették.

2016 évben összesen 106 közalkalmazotti álláshely került meghirdetésre a KÖZIGÁLLÁS portálon. A tavalyi évben egy megyei igazgatói pályázat továbbá a megyei főigazgató-helyettesi pályázat került kiírásra.

2016. március 1-től már Közfoglalkoztatási Program néven folytattuk a 2014. október 6-val megkezdett, alapvetően digitalizálásra épülő közfoglalkoztatási programunkat. A 2016-2017. évi Kulturális Közfoglalkoztatási Programban 162 fő foglalkoztatását vállaltuk. Az országos foglalkoztatottsági adatok kedvező alakulása viszont kedvezőtlenül befolyásolta foglalkoztatási adatainkat, mert a vállalt létszám 84%-át tudtuk csak teljesíteni. Ugyanakkor az országos foglalkoztatottsági adatok javulásának tükrében nem lehet negatívumként értékelni a közfoglalkoztatott munkatársak létszámelmaradását. A programra 234.423 E Ft támogatást nyertünk el. A közfoglalkoztatási program elősegítette a levéltári iratok digitalizálásának felgyorsulását, kiegészítő humán erőforrás, pénzügyi forrás bevonását. A közfoglalkoztatási programunk keretében a foglalkoztatással, üzemeltetéssel összefüggő kiadások támogatásán túl ebben az évben 18 db számítógépet, 18 db monitort, valamint 1 db digitális fényképezőgépet is sikerült beszereznünk, továbbá 4.633 E Ft-ot fordítottunk munka és védőruházat, egyéni védőeszköz vásárlásra is.

II. 5. Infrastrukturális fejlesztések (épületek, raktárak, infokommunikációs eszközök, egyéb technikai felszerelések)

Az infrastrukturális feltételek körében a 2016. évi munkaterv megvalósítása során a legsúlyosabb problémát továbbra is az MNL intézményeinek széttagoltsága, a raktári kapacitások akut hiánya, az ingatlanok súlyos amortizációja jelentette. Az MNL központi és megyei tagintézményeinek infrastrukturális helyzete a 2016. évben nem változott az előző évihez képest.

A 2016. évi munkaterv alapján kiemelt feladatunk volt a megyei levéltárak elhelyezését szolgáló, az integráció során a Megyei Intézményfenntartó Központoktól átvett, azonban ingatlan-nyilvántartás szerint a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság vagyonkezelésében lévő ingatlanok tekintetében háromoldalú vagyonkezelési szerződés megkötése az MNV Zrt. (mint tulajdonosi jogokat gyakorló), az SZGYF (bejegyzett vagyonkezelő) és az MNL (ténylegesen az ingatlant használó) között. A szerződés előkészítése során szorosan együttműködtünk az MNV Zrt-vel, amely tekintettel a kialakult használati viszonyok vagyonkezelési szerződésben rendezésére arról tájékoztatott bennünket 2016. július 1. napján, hogy a levéltári törvény értelmében az MNL tagintézményeinek elhelyezésül szolgáló ingatlanok, ingatlanrészek térítésmentesen a Magyar Nemzeti Levéltár vagyonkezelésébe kerültek, 2012. december 28. napjával. A törvényi kijelölés alapján létrejött vagyonkezelési jogunk bejegyzéséhez szükséges nyilatkozatok beszerzését követően 17 megyében, összesen 26 ingatlan-nyilvántartási hatóságokhoz nyújtottunk be bejegyzési kérelmet, összesen 41 ingatlan tekintetében került bejegyzésre az MNL vagyonkezelői joga. A 2017. év feladata az egységes szerkezetű, új vagyonkezelői szerződés megkötése. Az MNL által használt ingatlanok másik nagy csoportja, az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok. Ebben a körben kezdeményeztük a használati megállapodások megkötését az általunk használt ingatlanok/ingatlanrészek tekintetében. A tavalyi évről áthúzódóan jelenleg három önkormányzattal (Komárom, Sátoraljaújhely, Hajdúböszörmény) folyik egyeztetés a használati/vagyonkezelési szerződés részleteiről. Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzatával 2016. évben már megkötöttük a használati jogot alapító szerződést, amelyet az ingatlan nyilvántartásba is bejegyeztettünk.

2016-ban az előző három év gyakorlatától eltérően nem egy-egy megyei levéltárat érintő nagyberuházást, hanem a már biztonságos és gazdaságos üzemeltetést veszélyeztető, több szervezeti egységet, megyei levéltárat érintő beruházást és felújítást végeztünk el. Mindemellert befejeződött a még 2014 folyamán megkezdett, több ütemben elvégzett Somogy Megyei Levéltár új épületének kialakítása is.

A Műszaki Főosztály hatékony közreműködésével és felügyelete alatt a következőkben részletezett főbb ingatlan beruházási és felújítási feladatokat végeztük el:

Szervezeti egység neve	Elvégzett feladat	Beruházás/ felújítás értéke bruttó (millió forintban)
MNL minden szervezeti egysége	Informatikai beruházások, hálózatfejlesztés, informatikai biztonsági fejlesztések a központi telephely és a megyei levéltárak között	16,4
MNL Országos Levéltára	Lánglilium utca 4. telephely, kazáncsere	18,4
	Lánglilium utca, klímarendszer felújítása	2,2
MNL Baranya Megyei Levéltára	Király utcai kazánház, hőközpont cseréje	13,4
	Király utca, nyílászárók részleges cseréje	10,0
	Rét utca, csatorna és vakolat felújítása	10,3
	Nyírfá utca, tetőhéjazat felújítása	5,7
MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára	Alsószolcai fiókleveletár fűtési rendszer korszerűsítése	2,1
MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára	Pozsonyi úti raktár és irodaépület tűzjelző és vagyonvédelmi rendszereinek felújítása	12,2
MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára	Deák Ferenc utcai épület homlokzat felújítása	9,0
MNL Nógrád Megyei Levéltára	Balassagyarmati Fiókleveletár fűtéskorszerűsítés	6,8
MNL Pest Megyei Levéltára	Vágóhíd utca, épületfelügyeleti rendszer kiépítése	9,0
	Vágóhíd utca, ú.n. "könyvtári szárny" levéltári célú birtokbavételéhez szükséges előkészítő munkák	22,0
	Nagykőrösi Fiókleveletár, csatorna és tetőfelújítás, fűtéskorszerűsítés	6,1
MNL Somogy Megyei Levéltára	Bartók Béla úti székhely, kazánház felújítása	37,0
	Bartók Béla úti székhely II. beruházási ütem (régiközépület átalakítása, új szárny építése)	292,1
	Bartók Béla úti székhely, kétszintes tömörített raktári polcrendszer kiépítése	55,2

	Bartók Béla úti beruházással összefüggően, Fűszért Raktárban és Nagyberkiben őrzött iratanyag beszállítása	36,8
MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára	Széchenyi utcai főépület tetőhéjazatának cseréje	18,3
MNL Tolna Megyei Levéltára	Bartina úti Fiókleveletár - tetőfelújítás	6,5
	Keselyúsi úti Fiókleveletár - tetőszigetelés, nyílászárók részleges cseréje	8,7
	Keselyúsi út, homlokzat felújítása	7,7
MNL Vas Megyei Levéltára	Szombathelyi volt börtön - tetőfelújítás	30,0
MNL Zala Megyei Levéltára	Balatoni úti raktár - fűtési rendszer korszerűsítése	5,4
	Széchenyi tér, nyílászárók felújítása	14,6

A beruházási és felújítási feladatok rangsorolásánál minden esetben a műszaki indoklást vettük figyelembe. A szervezeti integrációval olyan tagintézményi épület felújítási feladatokat is el tudunk végezni, amelyek ugyan műszakilag korábban is indokoltak voltak, de az elmúlt évtizedek során pénzügyi fedezet nem állt rendelkezésre.

Az informatikai eszközöket illetően a célok megvalósíthatóságát kedvezőtlenül befolyásolta az intézmény elöregedett informatikai infrastruktúrája. Továbbra is indokolt a megyei tagintézményekben használt levéltárosi és kutatótermi munkaállomások és a hálózati eszközök ütemezett cseréje. Mind ezt, mind a tagintézmények közös informatikai szolgáltatásainak kialakításához szükséges felhőalapú szolgáltatás kialakítását egyaránt akadályozza az informatikai eszközökre vonatkozó beszerzési tilalom.

A 2015. évi munkatervtől kezdődően az informatikai infrastruktúra rendszeres megújításának megkezdését terveztük. A tervbeli és megvalósult adatok összehasonlításán látszik, hogy **a beszerzések közel 80%-kal maradtak el a tervezettől**. Az amortizáció évről évre növekvő mértékben veszélyezteti az intézmény szolgáltatásainak és működésének fenntartását.

	2016. évi tervezett beszerzés	2016. teljesült beszerzés
Tagintézmény	darab	darab
Bács-Kiskun	6	2
Baranya	8	1
Békés	5	1
Borsod-Abaúj-Zemplén	6	1
Csongrád	10	1
Fejér	4	1
Győr	4	1
Hajdú-Bihar	8	1
Heves	5	1
Jász-Nagykun-Szolnok	4	2
Komárom-Esztergom	6	1
Nógrád	8	1
OL	91	24
Pest	13	2
Somogy	8	1
Sopron	4	1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	5	1
Tolna	4	1
Vas	7	1
Veszprém	10	1
Zala	6	1
Összesen:	222	47

A megvalósult beszerzések eredményeként az MNL személyi számítógép állománya a következőképp alakult:

Tagintézmény	Összes PC*		Cserélendő*		XP*	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Bács-Kiskun	30	32	25	28	4	4
Baranya	36	37	32	34	29	29
Békés	23	24	11	11	21	21
Borsod-Abaúj-Zemplén	26	27	20	23	25	25
Csongrád	47	48	37	37	43	43
Fejér	19	20	17	17	11	11
Győr	17	18	9	9	6	6
Hajdú-Bihar	40	41	20	23	22	22
Heves	25	26	16	16	20	20
Jász-Nagykun-Szolnok	16	18	13	13	11	11
Komárom-Esztergom	28	29	13	13	13	13
Nógrád	36	37	32	36	22	22
OL	455	410	211	160	157	118
Pest	64	66	57	65	33	33
Somogy	39	40	6	12	26	26
Sopron	19	20	18	19	12	12
Szabolcs-Szatmár-Bereg	24	25	10	10	16	16
Tolna	19	20	14	17	17	17
Vas	31	32	21	21	24	24
Veszprém	47	48	40	47	34	34
Zala	30	31	28	28	24	24
Összesen:	1071	1049	650	639	570	531

A beruházások eredményeként a lecserélendő számítógépek aránya 2016. évben ugyan nem nőtt (61% mint 2015-ben) de továbbra is jelentősen meghaladja az eszközök számának felét. Továbbra is gondot jelent, hogy a már nem támogatott Windows XP operációs rendszerrel működő eszközök száma is meghaladja az 50%-ot.

*Az összes számítógép a munkaállomások, szerverek és notebook számítógépek összege. Cserélendő számítógépnek tekintjük a hét évnél idősebb, 2GHz-nél lassabb vagy 1GB memóriánál vagy 60 GB merevlemeznel kisebb kapacitású számítógépeket. A határok megállapításánál a Poszeidon és a Scope programok erőforrás igényét vettük figyelembe. Az XP azon számítógépek száma, amelyeken 2014 áprilisában lejárt támogatású, MS Windows XP operációs rendszer van.

III. Szakmai tevékenység

III. 1. Az illetékességi terület felügyelete

Az MNL-en belül mind a Szakmai Koordinációs Központ (SZKK) keretében működő Módszertani, Továbbképzési és Iratkezelés-felügyeleti Koordinációs Osztály (MOTIKO), mind a Magánlevéltárak, Gyűjtemények, és Gazdasági Szervek Főosztálya (MGYG), illetve ezen főosztály átalakulása után a Gazdasági Szervek Osztálya, mind pedig a megyei tagintézmények a hatályos jogszabályok előírásait és a közigazgatási-intézményi rendszer átszervezését figyelembe véve hajtották végre a 2016. évi munkájukat az illetékességi terület felügyeletének keretében. A legfontosabb cél valamennyi tagintézmény és szervezeti egység esetében – alapvetően a prevenció jegyében – az érintett szervek iratkezelésének és irattárainak ellenőrzése, a maradandó értékű iratanyag felmérése, illetve a levéltári átadás szakszerű előkészítése volt.

Az Országos Levéltárban gazdasági jellegű szervek iratkezelés-ellenőrzését, és irataik átvételét 2016. október 24-ig a Magánlevéltárak, Gyűjtemények és Gazdasági Szervek Főosztálya intézte, ezt követően szervezeti és működési szabályzat változása miatt a Gazdasági Levéltári Főosztály alá tartozó Gazdasági Szervek Osztálya. 2016-ban a gazdasági szervekre vonatkozó adatokat a ScopeArchivban felülvizsgáltuk, a hiányokat pótoltuk, a nyilvántartást frissítettük és aktualizáltuk. Az év során koncepció készült az illetékességi- és gyűjtőkör új elveinek kialakítására, a külső szervi kapcsolataink bővítésére. Az iratátvételi és ellenőrzési munkák során keletkezett digitális dokumentumokat is szereltük a nyilvántartáshoz.

A MOTIKO a politikai-, illetve a gazdasági kormánysszervek iratkezelés-ellenőrzéseit és iratátvételeit intézte. Az osztály tevékenységének döntő többségét az iratkezelési szabályzatok ellenőrzése, a selejtezési jegyzőkönyvek felülvizsgálata, és a szervellenőrzések tették ki. Az iratkezelési szabályzatok többsége az év végén érkezett az osztályra, és beküldöik sürgős jelleggel kívánták azokat jóváhagyatni. Átnézésük, ellenőrzésük feszített munkatempót követelt meg a munkatársaktól és közben az újonnan kiadott jogszabályokra és azok rendelkezéseire is figyelemmel kellett lenni (jelentős számú szerv szűnt meg be-, vagy összeolvadással év közbeni, illetve 2017. január 1-jei határidővel). Az irattári tervek szakmai szempontok alapján történő módosításaira az év második felében fokozott figyelmet fordítottunk.

A selejtezési jegyzőkönyvek folyamatosan, és kiemelkedően nagy számban érkeztek: az alapvetően nagy mennyiségű selejtezési eljárásokon túlmenően a fentebb említett, megszűnés előtt álló szervek az utolsó pillanatokat is kihasználták a selejtezések lebonyolítására. Több esetben tekintettek bele helyszínen a selejtezésre előkészített iratanyagba a MOTIKO munkatársai, és győződtek meg annak selejt, vagy éppen maradandó értékéről. A selejtezési eljárások ebben az esetben sem az automatikus elfogadás elvén működtek.

A szervek helyszíni ellenőrzése során kiemelt figyelmet fordítottunk a teljes iratkezelési folyamat megismerésére, a postabontástól kezdve az irattárba adásig. Ennek során észleltük, hogy az irattárosok a mai korban alkalmazott iratkezelési módszereket alkalmazzák a korábbi iratkezelési módszer során létrejött iratanyagok esetében is. Az e szemléletből fakadó káros hatásokat igyekeztünk kiszűrni. Felfigyeltünk arra is, hogy gyakran nem rendelnek tételszámot az ügyirathoz addig, amíg az ügyiratot irattárba nem helyezik, és sok esetben nem írják rá a tételszámot az előadói ívre. Továbbra is gyakori még az iktatatlanság keletkező irat. Jellemző volt még, hogy a közfeladatot ellátó szervnél számos esetben nem voltak tisztában az irattári terv jelentőségével. A felmerülő problémákat az ellenőrzési jegyzőkönyv „Összegzés” rovatában foglaltuk össze, és külön is felhívtuk a szervek figyelmét a hibák kijavítására, sőt több esetben az ilyen ügyeket határidőbe tettük. Az év második felében nyomatékosan figyelmeztettük a szerveket a jogelődök iratainak elkülönült kezelésére, a regisztratúra-jellegű iratanyagok egységes megtartására, és a korban használt nyilvántartások pontos használatára.

2016-ban előkészítettük a MOTIKO módszertani munkájának folytatását. Tárgyévben szakmai koordinációs megbeszélések nem voltak, a három korábbi téma (a dekoncentrált szervekkel kapcsolatos illetékességi problémák, az iratkezelés-ellenőrzés során használt jegyzőkönyvek egységesítése, valamint a változó őrzési idejű iratok egységes kezelése) lezárása még függőben van. A műszaki iratok értékelése megnevezésű téma esetében a Budapest Főváros Levéltárával közös NKA pályázat keretében végeztünk egy komplex felmérést, melynek eredményeiről több helyen is számot adtunk (Levéltári Szemle, műhelybeszélgetés). Említésre érdemes, hogy az év őszén megkezdődtek a szakmai és továbbképzési koncepció kidolgozásának előkészületei.

A megyei levéltárak 2016-ban is leginkább az önkormányzatokat (XXXVII. fondfőcsoport), a területi államigazgatási szerveket (XXIV. fondfőcsoport), a jogszolgáltatási szerveket (XXV. fondfőcsoport), valamint iskolákat és intézményeket (VIII. fondfőcsoport) ellenőrizték. A tagintézmények egy része a kialakult szokásoknak és személyi állománynak, valamint technikai feltételeknek köszönhetően tematikai, míg mások területi alapon végezték az iratképző szervek ellenőrzését. Valamennyi tagintézményről elmondható, hogy a jogszabályi keretek között végezték feladatukat, melyben az ellenőrzött iratképző szervek kivétel nélkül konstruktív módon segítették őket. A tagintézmények egy része honlapján ad részletes tájékoztatást az ellenőrzési folyamat mibenlétéről, itt a megfelelő űrlapok, a kitöltendő adatlap is megtalálható, így az iratképző szervek készülhetnek a vizsgálatra, több adatot előre beszerezhetnek, előkészíthetik a megfelelő szabályzatokat, mindezzel is gyorsítva és hatékonyabbá téve az ellenőrzés folyamatát. Ugyancsak több levéltár (pl. Győr, Zala) él a jogszabály adta lehetőséggel és a megyei kormányhivatallal év elején egyeztetve az ellenőrzési programjaikat, számos közös ellenőrzést végeznek, amely mindhárom félnek a kölcsönös hasznára válik. Az éves ellenőrzési program minden esetben a szervjegyzék, szervnyilvántartás aktualizálásával kezdődött, tekintettel a közigazgatási-intézményi szervezetrendszer utóbbi években

jelentős és rendszeres átalakulására, ami nem kis feladatot és odafigyelést igényel a levéltárak részéről.

Sok tagintézmény felismerte azt a feladatát, hogy az új vagy átalakult hivatalok, intézmények iratkezelését, akár soron kívül is ellenőrizni szükséges, egyrészt már az első pillanattól kezdve kialakítva azt a partneri viszonyt, ami emberi oldalról elengedhetetlenül szükséges a munka sikeres végzéséhez, másrészt szakmai tanácsadással segítettek „pályára állítani” az iratképző szerveket és azok esetleg még e téren kellő gyakorlattal nem rendelkező vezetőit, munkatársait. Különösen igaz ez a tanügyi igazgatásban ténykedőkre, ahol jellemzően nem közigazgatási szakembereket, hanem vezetői gyakorlattal ugyan rendelkező, de közigazgatási rutinnal nem bíró pedagógusokat állítottak a hivatalok élére. A szinte permanensen átalakuló államigazgatásban szerencsére a legtöbb esetben, az iratkezelésben gyakorlott vezetők és irattárosok irányítják ezt a szakágat, így a hozzáértésben nincs törés. A legjobb minőségű iratkezelés a tapasztalatok szerint a területi államigazgatásban és az igazságszolgáltatásban folyik, ami nem is csoda, hiszen ezen szervek munkájának tárgya a legtöbb esetben maga az irat.

A leggyengébb lábakon az iratkezelés az iskolákban áll, ahol a fentiekkel szemben az iratkezelés és -képzés a szakmai feladatok törtrészét teszi ki. Iktatóprogramot jellemzően nem használnak, irattári jeleket úgyszintén nem, különösen előbbi egy 150-200 iktatott iratot produkáló községi iskolánál nem is lenne célszerű. Mivel az iskolákból viszonylag kevés irat kerül levéltárba, jellemzően ezek az anyakönyvek és egyéb e műfajba tartozó nyilvántartási jellegű iratok, ezért az ennél a szervtípusnál jelentkező szervezeti, személyi és technikai hátrányok kevésbé éreztetik negatív hatásukat a levéltárak számára. Annál akutabb problémák jelentkeznek az önkormányzatoknál, különösen egyes közös (községi) önkormányzati hivataloknál. Ahhoz képest, milyen mennyiségű és amilyen értékű irat ennél a szervtípusnál képződik, relatíve a személyi, tárgyi és elhelyezési feltételek összességében itt a legrosszabbak. Annak ellenére, hogy az önkormányzatok egyre nagyobb része igyekszik gondot fordítani a hivatalaik iratkezelésének javítására, ennek keretében az épület-felújítások során törekszenek a megfelelő kapacitású és minőségű irattárak kialakítására, sajnálatos módon még mindig elmondható, hogy 2016-ban sem volt egyedül a dohos, fűtetlen pincékben, külső épületrészekben és egyéb alkalmatlan helyeken való irattárolás, ahol semmilyen feltétel nem volt adott az iratok biztonságos, hosszú távú megőrzésére.

A problémák egy része időlegesen ugyan megérthető, de el nem fogadható. A papíralapú iratok kezelésénél az egyik legneuralgikusabb pont a selejtezés kérdése. A legtöbb esetben a krónikus helyhiány a szakszerű selejtezéssel orvosolható volna, ki lehetne váltani a nem megfelelő, vagy egyenesen alkalmatlan tárolóhelyeket, ráadásul ezzel egyúttal a megfelelő nem selejtezhető évkörök átadhatóvá válnának a levéltárak számára, ami szintén az irattárak zsúfoltságát enyhíthetné. Az illetékességbe tartozó iratképző szervek leginkább a munkaerőhiányra hivatkoznak, amely időlegesen akceptálható, de hosszabb távon nem elfogadható. A selejtezés – amely kétségkívül a legbonyolultabb, legnagyobb tapasztalatot és szaktudást igénylő, felelősségteljes munka – elmaradása legtöbbször sokkal inkább hibás prioritás meghatározás, szervezetenlenség és gondatlanság eredménye. Ugyanennél a szervtípusnál okozza a legtöbb gondot a hivatalvezetők állandó fluktuációja, minekutána viszonylag ritka esetnek számít egy községi (közös) önkormányzati hivatal esetében, hogy az ötévenkénti ellenőrzés során kétszer egymás után ugyanazt a személyt találjuk.

Külön problémahalmazzá képez az elektronikus iratok kérdése. Elektronikus irat címen jellemzően az iktatóprogram által képzett elektronikus iktatókönyv képződik, amelynek helyi tárolása, megőrzése ad hoc jellegű, nem kiforrott, még ha szabályszerű is. Az elmentett adatbázisok *off line* eszközökön, jellemzően optikai meghajtókön tárolódnak, ami ma már nem tekinthető biztonságos tárolási módnak. Az akkreditált iktatóprogramok megjelenése és elterjedése előtti korszakban keletkezett, általában házilag barkácsolt iktatóprogramok adatbázis termékei még nagyobb veszélyben vannak. Az ellenőrzések során ezek excel programba való átalakítását javasolták a kollégák, amely már inkább kezelhető lesz a későbbiek során. E terület problémakezelésében remélhetőleg jótékonyan hat az év végén megjelent 34/2016. EMMI rendelet az elektronikus formában tárolt iratok közlevéltári átvételének eljárásrendjéről és műszaki követelményeiről.

Az ellenőrzések nem egy esetben iratátvételekkel is párosultak. Ezek az átvételek időnként az iratmentés fogalmába tartoznak, de ettől függetlenül ilyenkor legtöbbször iskolai anyakönyvek, különböző jegyzőkönyvek és esetleg kataszteri térképek kerültek levéltári őrizetbe.

Az egyes tagintézmények az általános, fentebb részletezett tapasztalatok mellett számos egyedi jelenségre is felfigyeltek és tettek javaslatot azok megoldására vagy legalább a kezelésére. A Baranya Megyei Levéltár az ellenőrzési jegyzőkönyvében rögzíti, hogy a (kör)jegyző tárja a képviselő-testület elé a levéltár által szóvá tett hiányosságokat és hozzon határozatot azok orvoslásáról. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár tapasztalata szerint az irattározási munkában, jellemzően a selejtezések során közmunkásokat foglalkoztatnak, ami a szakképzetlenségük folytán veszélyeket hordoz magában. A Fejér Megyei Levéltár kiemelte az év során szerzett tapasztalatai között az iratkezelési szabályzatok elavultságát, ami jellemző következménye a permanens közigazgatási változásoknak. Mint az a mellékelt táblázatból is látszik a győri és soproni levéltárak ellenőrzési munkájában, pontosabban az ellenőrzött szervek számában tökéletesen visszatükröződik a személyi és még inkább a tárgyi feltételek, jelesül a saját gépkocsi hiánya, nem is szólva az emiatti gyenge költséghatékonyságról. A Zala Megyei Levéltár a bírósági iratok kezelése, leginkább selejtezése terén lépett fel proaktívan, melynek során egy munkabizottság keretében tisztázták a vitás kérdéseket, dolgoztak ki selejtezési útmutatókat és határozták meg az iratátadás technikai részleteit. Ugyancsak a kormányhivatallal való szoros együttműködés keretében, a közös szervellenőrzéseken túl, sikerült kiterjeszteni a szoros partneri viszonyt az itteni selejtezések és átadásra való előkészítések tekintetében is.

A levéltár megnevezése	Ellenőrzött szervek száma (terv/megvalósulás db)	Ellenőrzött szervek főcsoportjai	Iratkezelési szabályzat/irattári terv jóváhagyása (db)	Selejtezés jóváhagyása (db)	Ellenőrzésben résztvevők száma (fő)	Saját gépkocsi igénybevétele (alkalom)	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma
MNL GLF	12/23	XXIX.	18	63	6	4	19
MNL MOTIKO	79/65	XVIII., XIX., XX., XXVI., XXVII., XXIX.	75	530	9	0	0
MNL Központi összesen	91/88	XVIII., XIX., XX., XXVI., XXVII., XXIX.	93	593	15	4	19
MNL BKML	34/34	XXIV., XXV., XXXVII.	8	197	1	25	238
MNL BaML	50/48	VIII., XIV., XXXVII.	6	86	4	24	852
MNL BéML	50/50	VIII., XXIV., XXV., XXIX., XXX., XXXVI., XXXVII.	6	127	5	15	312
MNL BAZML	40/41	VIII., XXIX., XXXVII.	33	139	2	30	841
MNL CSML	52/46	VIII., X., XXIV., XXV., XXVI., XXVII., XXIX., XXXVII.	8	92	7	1	314
MNL FML	64/90	XXIV., XXV., VIII., XXXVII.	21	151	6	32	48
MNL GYMSML Győr	24/17	XXVI., XXXVII.	15	111	1	0	649
MNL GYMSML Sopron	16/13	VIII., XXIV., XXXVII.	2	75	3	0	176
MNL HBML	85/61	VIII., IX., X., XXIV., XXV., XXXVII.	30	290	11	7	825
MNL HML	36/45	VIII., XXIV., XXXVII.	30	182	8	7	787
MNL JNSZML	30/27	VIII., XXIV., XXXVII.	11	121	4	8	497
MNL KEML	58/61	VIII., XXIV., XXV., XXIX., XXX., XXXVII.	6	66	8	26	314
MNL NML	25/25	VIII., XXIV., XXV., XXXVII.	9	77	4	6	200
MNL PML	30/37	XXIV., XXV., XXXVII.	15	137	6	31	3635
MNL SML	114/38	VIII., XXIV., XXV., XXXVII.	7	144	7	7	427
MNL SZSZBML	63/69	XXIV., XXV., XXXVII.	26	106	5	14	673
MNL TML	40/40	VIII., XXV., XXXVII.	8	108	2	8	286
MNL VaML	17/17	XXIV.; XXV., XXX.; XXXVII.	9	167	6	0	289
MNL VeML	31/22	XXV., XXVI., XXXVII.	7	159	4	8	122
MNL ZML	60/54	VIII., XXIV., XXV., XXXVII.	20	131	9	15	443
Megyei levéltárak összesen	919/835	VIII., X., XIV., XXIV., XXV., XXVI., XXVII.,	277	2 666	103	264	11 928

A levéltár megnevezése	Ellenőrzött szervezetek száma (terv/megvalósulás db)	Ellenőrzött szervezetek főcsoportjai	Iratkezelési szabályzat/irattári terv jóváhagyása (db)	Selejtezés jóváhagyása (db)	Ellenőrzésben résztvevők száma (fő)	Saját gépkocsi igénybevétele (alkalom)	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma
		XXIX., XXX., XXXVI., XXXVII.					
MNL összesen	1010/923	VIII., X., XIV., XVIII., XIX., XX., XXIV., XXV., XXVI., XXVII., XXIX., XXX., XXXVI., XXXVII.	370	3 259	118	268	11 947

Mint az a fenti táblázatból is látszik, a megyei levéltárak 103 munkatárs bevonásával összesen 835 iratképző szervezet ellenőriztek illetékességéből a tervezett 919-ből. A különbség leginkább a tervekészítés után megszűnt iratképzők révén alakult ki. Az ellenőrzéseket a gépkocsival rendelkező levéltárak esetében kivétel nélkül költséghatékony szervezés jellemezte, egy ellenőrzés során több kolléga több szervezet is ellenőrzött, így összesen 264 alkalommal kellett erre gépkocsit igénybe venni. A tagintézmények 277 iratkezelési szabályzatot és 2 666 selejtezési jegyzőkönyvet hagytak jóvá, míg a cégbíróságokról 11 928 felszámolási értesítés érkezett a levéltárakba.

A Magyar Nemzeti Levéltár megyei és központi szervezeti egységei összesen 923 iratképző szervezet ellenőriztek a tervezett 1010-ből. A 370 iratkezelési szabályzat és irattári terv mellett, 3 259 selejtezési jegyzőkönyvet hagytak jóvá. Az ellenőrzési munkában 118 dolgozó vett részt, akik 268 alkalommal használtak gépkocsit a munkájukhoz. Ezen kívül a szervezeti egységek 11 947 cégbíróságról érkezett felszámolási eljárást kezelték.

III. 2. Állománygyarapodás

A korábbi évhez hasonlóan a 2016. évi munkaterv kiemelt feladata volt az iratátvételi stratégiában foglalt prioritásoknak megfelelően az 1990 után keletkezett, jogszabály alapján levéltárárett, maradandó értékű anyagok átvétele. Az iratátvételek jelentősebb részben az iratképzők szándékain és lehetőségein múlnak, ezért a tervezés szinte sohasem lehet pontos. Mindemellett természetesen nagy súllyal esik latba, és további problémát okozott az MNL megyei levéltárai számára a megfelelő raktárkapacitás hiánya.

Az Országos Levéltárban az 1945 előtti kormányzati fősztályán 36,84 ifm pedig az illetékességi területről állományba vett iratanyag (Magyarország törvényeinek hiteles, eredeti aláírású példányai: 2014. év, az Országgyűlés Hivatala, a Pénzügyminisztériumi Levéltár és a Magyar Rádió iratanyaga). Az 1945 utáni politikai kormányzati és pártiratok fősztályán 442,62 ifm volt az illetékességből származó iratgyarapodás (Bel- és Külügyminisztérium, Alkotmánybíróság, Legfelsőbb Bíróság, Legfőbb Ügyészség, Központi Nyilvántartó és Választási Hivatal, Határőrség Országos Parancsnokság, Katonai Főügyészség Büntető fellebviteli ügyek, Miniszterelnökség Miniszterelnöki Hivatal, Országgyűlés Hivatala, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt, Magyar Rádió Hivatal iratai). 2016 folyamán a gazdasági kormányzati referenciacsoportja több mint 600 iratfolyóméter iratanyagot vett át, ám ennek több mint fele a MÁV által átadott iratanyag. Kiemelendő ugyanakkor, hogy az átvett iratok egyre jelentősebb mennyisége 1990 utáni, sőt 2000-et követően keletkezett, és nem egy megszűnt szerv van közöttük.

A Magánlevéltárak és gyűjtemények fősztályán a gyűjtőkori feladatok az NKA pénzügyi támogatásának hiányában sem csökkentek. A vásárlások visszaszorulása miatt előtérbe kerültek a védési eljárások (2016-ban 15 darab szakvéleményt készített, illetve 38 védési eljárást kezdeményezett a fősztály).

Az MNL megyei levéltárainak a raktárkapacitás hiánya miatt az utóbbi évtizedekben tetemes mennyiségű kintlévősége halmozódott fel a jogszabályok alapján már levéltárárett iratanyag tekintetében. A 2016-os év végi adatok alapján szabad raktárkapacitással a pécsi és a soproni tagintézmény egyáltalán nem rendelkezik, továbbá a megyei levéltárak alig harmadának van jelentősebb szabad kapacitása.

Az iratátvétel olykor több évtizedes elmaradása, a törvényi kötelezettségeknek való megfelelés mellett további terhet jelent a megyei tagintézmények számára az iratképzők, elsősorban az önkormányzatok, a jogszolgáltatási szervek irattározási problémáinak felszámolásában való közreműködés is.

A megyei levéltárak raktári kapacitásainak függvényében törekedtek az 1990 után keletkezett, jogszabályok alapján levéltárárett, maradandó értékű iratanyagot lehetőség szerint folyamatosan átvenni. Több önkormányzatnál a tanácsi iratanyag mellett az önkormányzati iratanyag is bekerült a levéltárba. 2016-ban is folytatódott a maradandó értékű iratanyagot őrző utódszövetkezetek, cégek irattárainak ellenőrzése a majdani iratátadások előkészítése érdekében. A feladat elvégzését nehezíti, hogy a levéltári iratok leválogatásával együtt legtöbbször az iratok selejtezési jegyzőkönyveit is el kell készíteni.

Nagy mennyiségű iratátvételre a Békés (241,02 ifm) megyei levéltárban került sor, jelentős mennyiséggel gyarapodtak még a Somogy (226,63 ifm), Borsod-Abaúj-Zemplén (159,01 ifm), Vas (124,09 ifm), Zala (113,49 ifm), Hajdú-Bihar (102,87 ifm), Veszprém (102,11 ifm) megyei levéltárak.

Az illetékességből származó iratátvétel az alábbi fondfőcsoportokat érinti: IV. A megyei törvényhatóságok és törvényhatósági jogú városok, V. Megyei városok és községek, VI. A közigazgatás területi szervei, VII. A jogszolgáltatás területi szervei, VIII. Tanintézetek, intézmények, IX. Testületek, XIV. Személyek, XV. Gyűjtemények, XXIII. Tanácsok, XXIV. Az államigazgatás területi szervei, XXV. A jogszolgáltatás területi szervei, XXIX. Vállalatok, XXX. Szövetkezetek, XXXVI. Megyei önkormányzatok, XXXVII. Városi, községi önkormányzatok. A gyűjtőkörben pedig főleg a családi iratok dominálnak.

A legmeghatározóbb mennyiséget a gyűjtemények, a tanácsi iratok, az államigazgatás területi szervei és a városi, községi önkormányzatok iratanyagának átvétele képezte. Az elmúlt évekhez hasonlóan a papíralapú iratok mellett az új típusú (audiovizuális, elektronikus stb.) dokumentumok átvételére is a korábbi időszakhoz képest mind nagyobb arányban került sor.

Az illetékességből átvett iratok mennyisége: az Országos Levéltárban összesen 1315,67 volt (2015. évi tény: 255,202 ifm 2014. évi tény: 509,46 ifm, 2013. évi tény: 215,05 ifm; 2012: 875,23 ifm; 2011: 879,04 ifm; 2010: 711,88 ifm; 2009: 1069,75 ifm; 2008: 996,91 ifm), amely jelentősen növekedés az elmúlt évekhez képest. A számok mögött azt is látni kell, hogy az iratok levéltárba szállítása 2015-ben több helyen elmaradt a szervek hibájából. A 2015-ben „hiányzó” adatok döntően 2016-ban valósultak meg. A megyei levéltáraknál a 2016-ban illetékességi területről állományba vett iratanyag 1562,42 ifm-t tett ki (2015. évi tény: 2747,116 ifm , 2014. évi tény: 2876,5 ifm).

Az MNL állománya 2016-os évben a gyűjtőkori tevékenység keretében 137,25 ifm-rel gyarapodott (MNL OL: 68,12 ifm, MNL megyei tagintézmények: 69,13 ifm). A gyűjtőkori munkát az Országos Levéltárban a Magánlevéltárak és gyűjtemények fősztálya végezte. Az osztály munkatársainak javaslatai alapján vásárolta meg az intézmény a kereskedelmi forgalomban

felbukkanó és gyűjtőkörbe tartozó maradandó értékű magániratokat. Az átvett és az antikváriumokban feltárt, illetve aukciókon szereplő, vagy online felületeken felbukkanó, a levéltári területet érintő iratok értékbecslését is elvégezték a kollégák. Az igényeknek megfelelően végezték a magánszemélyek, magáncégek, egyesületek által ajándékozásra, vételre felkínált iratok átvételét, becslését, vásárlását. A főosztály munkája kiterjedt a megyei levéltárak gyűjtőköri munkájának segítésére is.

A Daróczi utcába történő költözés elősegítette az iratanyag mennyiségi pontosítását is. A 2016. év végi össz mennyiségi adat az Országos Levéltár esetében (84162,77) azért alig több a 2015. évi adathoz (84113,15 ifm) a jelentős gyarapodás ellenére, mert a Hess András térről történő kiköltözés és átdobozolás során az addig csak jórészt megbecsült adatokat pontosítani lehetett a nyilvántartásokban.

Az MNL 2016. évi állománygyarapodási adatai:

A levéltár megnevezése	Illetékességi területről állományba vett iratanyag dokumentum mennyisége (ifm)	Gyűjtőkörből származó gyarapodás			Átvétel tagintézményeken / szervezeti egységeken belül (ifm)	Állományba vett filmtári másolatok (db)		Állományba vett digitális másolatok (db)		Fogyás (ifm)
		Iratvásárlás (ifm)	Ajándékozás (ifm)	Letét (ifm)		MNL-ben készült	MNL-en kívül készült	MNL-ben készült	MNL-en kívül készült	
MNL OL 1945 előtti kormányservek főosztálya	36,84	-	-	-	0,24	-	-	-	-	-
1945 utáni politikai kormányservek és pártiratok főosztálya.	442,62	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gazdasági Levéltári főosztály	836,21	-	0,12	-	-	-	-	-	-	-
Informatikai és e-levéltári osztály	-	-	-	-	-	-	-	60	33581	-
MNL OL Magánlevéltárak és gyűjtemények főosztálya	-	0,54 ifm 2 oklevél 1 pecsétnyomó	63,76 ifm 9 kép- és hanghordozó	3,7	0,95	684170 6 darab pecsétlenyomat-műanyagmásolat	14 orsós hangszalag	11	-	-
MNL OL összesen	1315,67	0,54 ifm 2 oklevél 1 pecsétnyomó	63,88 ifm 9 kép- és hanghordozó	3,7	1,19	684170 6 darab pecsétlenyomat-műanyagmásolat	14 orsós hangszalag	71	33581	-
MNL BKML	68,53 ifm 8 pecsétnyomó	-	4,92	0,29	-	-	1371483	239	-	-
MNL BaML	0,15	-	0,22	-	-	860457	-	9434	-	-
MNL BéML	241,02	-	4,43	-	-	-	-	1371	-	-
MNL BAZML	159,01	-	0,01	-	-	-	-	-	-	-
MNL CSML	19,15	-	7,56	-	0,12	-	-	-	-	-
MNL FML	27,23	-	0,12	0,15	-	-	-	-	-	-
MNL GYMSML	97,8 ifm 391 térkép	-	0,17 ifm 1 kép- és	-	-	-	-	-	-	-

Győr			hanghordozó							
MNL GYMSML Sopron	39,43		24,77		0,01					
MNL HBML	102,87	0,01	0,68							
MNL HML	13,83		0,42							
MNL JNSZML	37		2,12							
MNL KEML	78,08		6,27 ifm+89 térkép							
MNL NML	77,74		0,01		0,06					
MNL PML	2,42 1 térkép					64000	2 darab DVD			
MNL SML	226,63								27,24	
MNL SZSZBML	36,27 ifm 1 kép- és hanghordozó		4,95 ifm 16 térkép 1 kép- és hanghordozó			12000				
MNL TML	93,37 1 térkép		5,78		142 darab üvegnegatív					
MNL VaML	124,09		2,16							
MNL VeML	102,11		3,51	0,05			4184	61	0,01	
MNL ZML	113,49	0,33 25 kép- és hanghordozó	0,2		0,01					
Megyei levéltárak összesen	1562,42 + 5 térkép +393 pecsétnyomó + 1 kép- és hanghordozó	0,34+25 kép- és hanghordozó	68,3+ 105 térkép + 2 kép- és hanghordozó	0,49	0,20 + 142 darab üvegnegatív	872457+	1435483	15228 + 2 darab DVD	61	27,25

Őrzött és átvett iratanyag mennyisége

A levéltár megnevezése	A levéltár által tárgyév dec. 31-én őrzött iratanyag mennyisége (ifm):	A levéltár szabad raktári kapacitása tárgyév dec. 31-én (ifm):	Az év során állományba vett iratanyag/dokumentum mennyisége (ifm):
MNL OL 1945 előtti kormányzervek főosztálya	23603,43	1400	36,84
1945 utáni politikai kormányzervek és pártiratok főosztálya.	17190,15	0	235,09
Gazdasági Levéltári főosztály	37093,37	5325,63	836,33
MNL OL Magánlevéltárak és gyűjtemények főosztálya	6275,82	1596,05	68,95
MNL OL összesen	84162,77	8321,68	1177,21
MNL BKML	10619,10	1776	104,64
MNL BaML	17520,84	0	0,37
MNL BéML	9200,51	5981	245,45
MNL BAZML	12351,55	4300	159,02
MNL CSML	17790,24	1516,87	26,83
MNL FML	9935,96	740	27,50
MNL GYMSML Győr	8165,41	220	97,97
MNL GYMSML Sopron	6575,50	0	64,75
MNL HBML	11729,86	311,50	103,56
MNL HML	10323	751	14,25
MNL JNSZML	8346,96	6223,04	39,12
MNL KEML	10388,847	381,083	84,35
MNL NML	9711,17	250	77,81
MNL PML	19847	50	3,1
MNL SML	16857,62	30000	226,63
MNL SZSZBML	7767,31	20	41,22 + 1 CD + 1 DVD + 16 térkép
MNL TML	12601,15	870	99,15
MNL VaML	9995	3675	126
MNL VeML	15100,92	7900	105,67
MNL ZML	10786,83	842	114,02
Megyei levéltárak összesen	235614,8	65807,49	1761,41 1 CD + 1 DVD + 16 térkép

III. 3. Állományvédelem és reprográfia

III. 3.1. Általános tevékenység, állományellenőrzés

2016-ban több tagintézménynél történtek olyan infrastruktúrát érintő változások, költözések, műszaki felújítások, javítások, amelyek a raktári körülményekben is javulást hoztak (BéML Békési Fióklevektára állványzatának javítása; GYMSML Győr felújítások; HBML OTP irattár megvásárlása; PML Nagykőrösi Fióklevektára felújítások; SML Bartók Béla úti épületébe költözés megkezdése; TML Keselyűsi és Bartina utcai raktárainak felújítása). Ezek a munkák a sürgősség figyelembe vételével kezdődtek és részben átnyúlnak 2017. évre is.

Megkezdődött a költözés az OL Hess András téri épületéből a Daróczi úti kijelölt épületrészben kialakított raktárakba. Az új helyszínen kezdetben a magas páratartalom okozott nehézségeket, de a költöztetés átmeneti leállításával megakadályoztuk az iratok károsodását. Kezdetből folyamatosan ellenőrizzük a raktári paraméterek alakulását, amikor szükség volt, ventilátorokkal és páramentesítő készülékekkel javítottunk a helyzeten. A hőmérséklet és a páratartalom monitorozása adatgyűjtős műszerekkel folyamatos. A padlózat portalánítását és műgyantázását elvégezték. Az iratok költöztetése felerészben megtörtént, jelenleg szünetel, a levéltáron kívüli okokból. A raktárak fűtése nem működik, a hőmérséklet és a páratartalom tartósan alacsonyabb az optimálisnál.

A tagintézmények többségében nincsenek klimatizált raktárak, kivétel Fejér, az OL (részben), Nógrád (részben), Pest (részben), Borsod (Alsószolca, nem működik), Szolnok (nem működik). Fejér megye raktári viszonyai a 2014-ben átadott új épülettel megoldódtak, itt a klímaberendezés szakaszosan üzemel. Az OL Bécsi kapu téri, Hess András téri és Daróczi úti épületének raktáraiban nincs klíma, az óbudai föld alatti raktárak klímaberendezése továbbra is ki van kapcsolva. Itt kiszámított szellőztetéssel tudjuk a raktári klimatikus paramétereket a kívánt tartományban tartani. A megyei tagintézmények közül Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Győr, Sopron, Komárom, Pest, Szabolcs egyes telephelyein/raktáraiban a legszélsőségesebbek a hőmérséklet- és páratartalom értékek, jellemzőek a nagy téli-nyári hőingadozások és/vagy a magas páratartalom, amelynek következtében több helyen komoly gondot okoz az iratok penészedése. Ezekben a raktárakban jellemző probléma a falak salétromosodása, a fűtés hiánya, illetve rossz hatékonysága, valamint a nyílászárók rossz állapota. A raktárak takarítását és szellőztetését mindenhol megoldják, és gondoskodnak az árnyékolásról is.

A raktári klimatikus paraméterek (hőmérséklet, páratartalom) változásainak monitorozását mindenhol folyamatosan végezték. A legtöbb tagintézmény már rendelkezik korszerű mérőműszerekkel (hordozható vagy rögzített), egy részük adatgyűjtős műszerekkel is. A mért adatokat számítógépen rendszerezik.

Dobozolás:

Az állományvédelem fontos részét képezi az iratanyag folyamatos átdobozolása. A rendezések során szinte mindenütt cserélik a régi, elhasznált, savas tárolóeszközöket savmentes dobozokra, illetve savmentes palliumokba helyezik az iratokat. Az MNL intézményeiben az év során átdobozolásra került:

- az OL-ben 9714 raktári egység, 1161,41 ifm
- a megyei levéltárakban összesen 8782 raktári egység, 1025,82 ifm

Összesen 18 496 raktári egység, 2187,23 ifm. (terv: 16167 és 1811,13)

III. 3.2. Restaurálás, konzerválás

Restaurálás:

Intézményi szinten az irat-, nyomtatvány-, könyvlap-restaurálás terén a tervezett mennyiség duplája készült, amelyek az év közben jelentkező digitalizálási projektekhez kapcsolódtak.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen	terv
oklevél, kódexlap, címereslevél	14	18	32	30
irat, nyomtatvány, könyvlap	68 846	17 134	85 980	27 798 folio 12 kötet
tervrajz, térkép	231	854	1085	376
plakát, képeslap, családfa, rajz, fotó, üvegnegatív	60	269	329	120
pecsétmásolat	1	–	1	5

III. 3.3. Könyvkötészeti munkák

Intézményi szinten a lapjavítás és a palliumvágás terén történt jelentős túlteljesítés a tervezetthez képest, amelyek az év közben jelentkező digitalizálási projektekhez kapcsolódtak. Ezen kívül kéréslap/kísérőlap vágás történt terven kívül az OL-ban.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen	terv
lapjavítás	4 659	19 000	23 659	11 110
könyvkötés javítása	14	223	237	110
új könyvkötés készítése	260	416	676	787
palliumvágás	101 516	51 322	152 838	115 122
papír, karton, kéréslap, kísérőlap vágása	46 740	–	46 740	–
névtábla készítése	8	–	8	–
téka készítése	2	127	129	267
védőtök, tasak, mappa készítése	161	1 033	1 194	897
védődoboz készítése	6	12	18	1 966
boríték készítése	-	–	-	–
spirálozás	47	–	47	–

III. 3.4. Biztonsági másolatok készítése (mikrofilmezés, digitalizálás)

A mikrofilmezés az utóbbi években háttérbe szorult, viszont a digitális felvételek száma megnőtt. Tervezett biztonsági (állományvédelmi) és kutatói megrendelésre végzett reprográfiai munkák, biztonsági másolatok készítése (digitalizálás, fotózás, mikrofilmezés, felvételek/másolatok száma) az alábbiak szerint alakult.

Mikrofilmezés: Az SzKK ÁRO reprográfiai műhelyében 52 219 felvétel készült eredeti iratokról, a Holocaust Memorial Museum megrendelésére. Ez kevesebb a tervezettnél és a korábbi éveknél, a késedelmes megrendelés miatt. A megyei tagintézmények közül Tolna megyében végeztek mikrofilmezést, itt 183 415 felvétel készült.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
mikrofilmezés eredeti iratról	52 219 felvétel	183 415 felvétel	235 634 felvétel

Egyedi digitalizálás (fotózás): Az SzKK ÁRO fotóműhelyében 72 538 egyedi beállítású/szerkesztésű felvétel készült kutatói megrendelésekre, továbbá címereslevelekről, oklevelekről, pecsétokról, bemutatott iratokról, valamint kiállításokhoz, publikációkhoz. A megyei tagintézmények közül Baranya, Békés, Borsod, Csongrád, Győr, Sopron, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Szabolcs, Tolna, Vas és Veszprém végzett fotózást, részben kutatói megrendelésekre, részben állományvédelmi céllal. A CsML magas (66 163) felvételszáma digitális fényképezőgéppel végzett digitalizálást jelent.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
egyedi digitalizálás (fotózás)	72 538 felvétel	74 612 felvétel	147 150 felvétel (terv: 246 165)

Tömeges digitalizálás (szkennelés): Az SzKK ÁRO digitalizáló műhelyeiben 622 586 felvétel készült saját munkaerővel, kötetekről, szálas iratokról, kataszteri iratokról, összeírásokról, tervrajzokról, részben tervmunkában, részben projektek keretében, amelyek közül a Reformáció projekt volt kiemelkedő. További 410 598 felvétel készült külső vállalkozó közreműködésével. A tagintézmények közül Bács-Kiskun, Baranya, Borsod, Csongrád, Fejér, Győr, Sopron, Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom, Nógrád, Somogy, Szabolcs, Tolna, Vas és Veszprém végzett tömeges digitalizálást. A szkennelés szinte kivétel nélkül mindenhol adatbázis-készítéssel kapcsolódik össze.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
tömeges digitalizálás			
saját erőforrással	622 586 felvétel (terv: 601 419)	206 570 felvétel (terv: 134 650)	829 156 felvétel (terv: 736 069)
külső erőforrással	410 598 felvétel	-	410 598 felvétel
Összesen	1 033 184 felvétel	206 570 felvétel	1 239 754 felvétel

Mikrofilm-digitalizálás: Az SzKK ÁRO műhelyében összesen 680 451 felvétel készült (terv: 1 969 184). A megyéknél nincs mikrofilm-digitalizálás. A terv és a megvalósult adat közötti különbség abból adódik, hogy az év első felében a mikrofilmdigitalizálást leállítottuk tárhelyhiány miatt. A felvételezők helyettesítő feladatként a katonaillesztési felvételek kötetenkénti besorolását végezték feladatuk.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
mikrofilm digitalizálás	680 451 felvétel	–	680 451 felvétel

III. 4. A levéltári anyag nyilvántartása

Az MNL a levéltári anyag megfelelő dokumentálása és megőrzésének biztosítása érdekében 2016-ban is a 27/2015 EMMI rendeletben meghatározottak szerint vezette az előírt nyilvántartásokat. Továbbra is kiemelt szakmai feladat volt az MNL egységes nyilvántartási rendszere teljessé tételének kiterjesztése.

A központi szervezeti egységek esetében a legfontosabb feladat – az iratanyag kutathatósága növelése érdekében – a meglévő raktári jegyzékek átdolgozása és feltöltése volt az elektronikus nyilvántartó rendszerbe. A feltöltött jegyzékek körét 2016-ban is a kutatottság mértékének figyelembevételével szélesítettük. A már rendelkezésre álló jegyzékeket megfelelő formátumúra alakítottuk és feltöltöttük a ScopeArchivba, folytatva a 2015-ben megkezdett munkát, melynek során az eddig csak papíron meglévő jegyzéket is digitalizáltuk (szkenneltük vagy begépeljük – mely munkafolyamatnál gyakran vettük igénybe a közfoglalkoztatott kollégák segítségét) majd megfelelő formára alakítottuk és feltöltöttük.

A központi szervezeti egységek 2016-ban összesen 1181,88 ifm anyaghoz készítettek új raktári jegyzéket, evvel túlteljesítve az éves tervben megadott (405,03) mennyiséget. Javított raktári jegyzék 3318,29 ifm anyaghoz készült, ami kevesebb a tervezettnél (9970,03). Az új és javított raktári jegyzékek mennyiségi adatai leginkább azért térnek el a tervezettől, mert csak a munka elvégzése és az iratanyagnak a raktári jegyzékkel való összevetése közben derül ki, hogy egy adott anyagról korábban készült jegyzéket csak javítani kell, vagy teljesen új raktári jegyzék készítése válik szükségessé. A levéltárban korábban készült raktári jegyzékek esetében a dobozokat mint raktári egységeket vették alapul, míg az Elektronikus Nyilvántartó Rendszer alapvetően más szemléletmódot követelve az iratanyagot leírási egységenként tartja nyilván. Ezért fordulhat elő, hogy rendelkezésre álló raktári jegyzékeknek csak átalakítását terveztük, viszont a munka során végül teljesen új raktári jegyzéket készítünk.

Az új és javított raktári jegyzékekkel tervezett feladatok emellett a Hess András téri iratanyag költöztetése, illetve a fluktuáció és a megfelelően képzett humán erőforrás hiánya miatt nem valósultak meg teljes mértékben, hiszen a leírási egység szintű magas színvonalú jegyzékek készítéséhez az iratanyagban való elmélyülésre és megfelelő szintű levéltárosi jártasságra van szükség, ami az újonnan felvett kollégáktól csak betanulási idő után várható el.

A mikrofilmtárban továbbra is cél volt az állománybavételben az elmúlt évek során keletkezett lemaradás csökkentése. Folytatódtak a Hungarika-kataszterrel kapcsolatos, az X szekció biztonsági és használati mikrofilmtekercseiről készítenő elektronikus nyilvántartással kapcsolatos feladatok is.

Nagy előrelépés, hogy 2016 év végére az „A sorozatos” anyakönyvekből valamennyi tekercset leírási egységként hoztunk létre a Scope-ban.

2016-ban a legtöbb megyei levéltárban továbbra is fontos feladat volt a megfelelő kutatási segédletekkel nem rendelkező irategyüttesek raktári jegyzékkel történő ellátása. Több megyei levéltár (Csongrád, Győr, Komárom-Esztergom) tűzte ki célul a nyilvántartásaiban esetlegesen több évtizede halmozódó pontatlanságok javítását. Több megye esetében az alacsony létszám (Győr, Sopron, Jász-Nagykun-Szolnok), vagy a körülmények (Győrben fűtetlenek a raktárak, ezért csak májustól szeptemberig tudnak rendezni) is akadályozzák ennek a munkának a megfelelő ütemben való folytatását.

A megyei levéltáraknál összességében nőtt a raktári jegyzékkel ellátott iratanyag mennyisége, de még mindig jelentős mennyiségű a jegyzékkel nem rendelkező iratanyag (18%). Bár a legtöbb esetben ezekhez az iratokhoz is léteznek jegyzékek, ezek azonban nem felelnek meg a raktári jegyzékkel szemben támasztott szakmai követelményeknek.

A tervhez képest néhány megye esetében jóval kevesebb raktári jegyzék készült el. Komárom-Esztergom megye esetében az iratrevízió, míg Somogy megye esetében az új épületbe költözés miatt maradt el a tervteljesítés.

A megyei levéltárakban a központi szervezeti egységek tapasztalatainak felhasználásával – a Szakmai Koordinációs Központ és az Országos Levéltár iratórzo főosztályai segítségével – megkezdődött a raktári jegyzékek egységesítésének folyamata, a nyilvántartórendszerbe való feltöltésre alkalmas formátumban. 2016 folyamán NKA támogatás segítségével az MNL Veszprém Megyei Levéltára kezdeményezésére és szervezésében képzés kezdődött a megyei levéltárakban dolgozó kollégák részére a ScopeArchiv használatára, melynek jelentős részét tette ki a megfelelő formátumú raktári jegyzékek elkészítésének és feltöltésének oktatása. A megfelelő formátum itt nem elsősorban informatikai fogalom, hanem a korábbi dobozszintű jegyzékek átalakítása

A korábbi évek munkájának köszönhetően elmondható, hogy a raktári jegyzékek nagy része a megyei levéltárak esetében is létezik már valamilyen elektronikus formában (MS Word és Excel), vagy folyamatban van a begépelés. Mivel a word formátumú raktári jegyzékek nem tölthetők be a nyilvántartó rendszerbe, ezek esetében az excel formátumra való átalakítást végezték többen is (Pest, Fejér, Veszprém). Több megye helyesen állományrevízió végrehajtásával kötötte össze a raktári jegyzékek ellenőrzését, javítását. (Komárom-Esztergom, Pest, Somogy). A Zala Megyei Levéltár saját fejlesztésű adatbázis-kezelő programot is használ raktári jegyzékeihez.

A megyei tagintézményeknél a ScopeArchivval kapcsolatos feladatok végrehajtását továbbra is nehezíti az amortizálódott gépállomány, mely sok esetben nem alkalmas a feladatok ellátására. Nagy probléma még, hogy a fióklevéltárakban egyáltalán nem érhető el a Scope.

A nyilvántartással kapcsolatos adatokat az alábbi táblázatban összegeztük:

A levéltár megnevezése	Raktári jegyzékkel ellátott iratanyag (ifm)	Raktári jegyzékkel nem rendelkező iratanyag (ifm)	Tárgyében elkészült új raktári jegyzék (ifm)	Érintett fondfőcsoportok	Tárgyében elkészült javított raktári jegyzék (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
MNL OL 1945 előtti Kormányservek Főosztálya	23603,43	-	1137,18	B, C, D, F, K, O, Y szekciók	546,42	D, K, Y szekciók
MNL OL 1945 utáni Politikai Kormányservek és Pártiratok Főosztálya	17190,15	-	-	-	80,52	XVIII, XIX
MNL OL Gazdasági Levéltári Főosztály	37093,37	-	10,44	XIX	2526,97	XIX, XXVI, XXIX, XXXII, Z szekció
MNL OL Magánlevéltári Főosztály	6172	103,82	34,26	P, X, R szekciók	164,38	P, R, S, T, V, X szekciók
MNL OL összesen	84058,95	103,82	1181,88	-	3318,29	-
MNL BKML	7107,57	3511,53	135,21	IV, VI, VIII, XIII, XV,	12,96	VIII., XV, XXIII., XXXIII.
MNL BaML	10579,21	6941,63	46,30	V, VIII, IX, XI, XIV, XXIII, XXIV, XXIX.	-	-
MNL BēML	7305,70	1894,81	45,16	VII, VIII, XIV, XXIV, XXIX, XXX, XXXVII.	56,12	V, VII, XV, XXIII, XXV, XXX.
MNL BAZML	12351,55	-	20,20	VIII, XIII, XV, XXI, XXIV, XXV, XXX, XXXVII.	132,98	IV, V, VI, XIII, XXIII, XXIV, XXV, XXXVII.
MNL CSML	10943,71	6846,53	40,14	IX, X, XI, XII, XXIII, XXIV, XXIX, XXX.	162,32 + 1501 db	IV, V, VIII, XII, XIV, XV, XXIII, XXIV, XXXVII.
MNL FML	9963,19	-	10,16	VIII, X, XIII, XIV, XXI, XXX.	774,21	IV, V, VI, VIII, IX, XV, XXIII, XXIX, XXX.
MNL GYMSML Győr	5830,26	2335,15	97,56	XXIII.	128,70	IV, V.
MNL GYMSML Sopron	6567,74	7,76	62,26	II, IV, XI, XIV, XXIII, XXIX, XXXVI.	-	-
MNL HBML	7441,50	4288,36	38,29	IV, VII, VIII, XIII, XXV, XXIX, XXXV, XXXVII.	256,96	IV, V, VI, VII, VIII, XXIII, XXX.
MNL HML	10148,00	175,00	140,33	IV, VIII, XXIII, XXV, XXXV, XXXVI.	30,47	IV, VIII, XXIII, XXV, XXIX, XXXV.
MNL JNSZML	7917,72	429,15	75,37	X, XXIII, XXIV, XXXII.	-	-

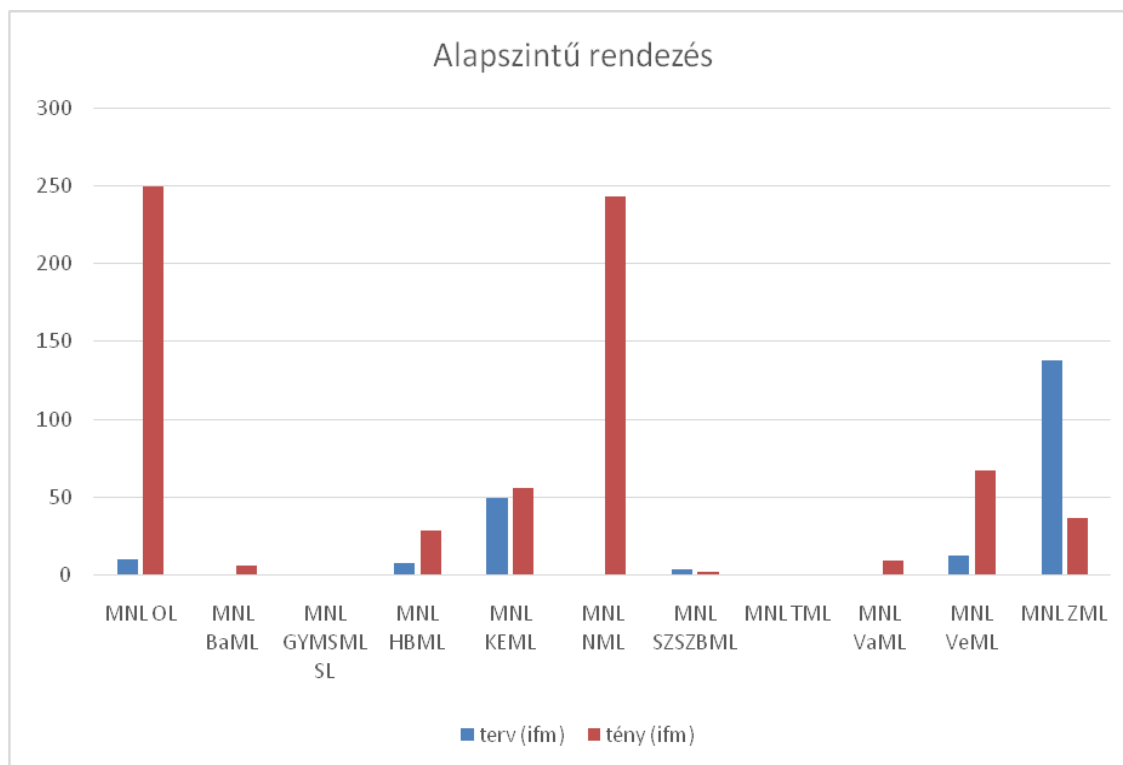
A levéltár megnevezése	Raktári jegyzékkel ellátott iratanyag (ifm)	Raktári jegyzékkel nem rendelkező iratanyag (ifm)	Tárgyévben elkészült új raktári jegyzék (ifm)	Érintett fondfőcsoportok	Tárgyévben elkészült javított raktári jegyzék (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
MNL KEML	10388,85	–	118,00	V, VIII, X, XIII, XXIII, XXIV, XXIX, XXX, XXXVII.	64,56	IV, VI, VII, VIII, X, XII, XIV, XVI, XVII.
MNL NML	5660,06	4051,11	42,06	XXIV, XXV, XXIX, XXX.	19,91	IX, XXX.
MNL PML	14321,00	5224,00	41,32	IV, XXIII, XXXV.	1500,00	IV.
MNL SML	16630,99	226,53	327,49	V, XII, XXIII, XXIV, XXV, XXXVII.	–	–
MNL SZSZBML	6763,68	1044,85	98,37	IV, VII, VIII, IX, XV, XXIII, XXXVII.	51,94	IV, IX, XIV, XXIII.
MNL TML	11501,15	1100,00	64,35	IV, V, VII, VIII, IX, XIII, XIV, XXIII, XXIV, XXXVII.	214,26	V, XXIII, XXX.
MNL VaML	9307,00	688,00	134,37	IV, X, XIII, XIV, XXIII, XXIV, XXV, XXIX, XXX, XXXI, XXXII, XXXIV, XXXVII.	127,68	V, X, XIII, XXIII, XXIV, XXV, XXX, XXXI.
MNL VeML	13975,00	1125,00	170,21	IV, V, VIII, X, XI, XIII, XIV, XV, XXI, XXIII, XXIV, XXVI, XXIX, XXX.	31,86	XXIII, XXIX.
MNL ZML	6433,81	4353,02	276,11	IV, V, VII, VIII, XXIII, XXV, XXXIII.	–	–
Megyei levéltárak összesen	191137,69	44242,43	1983,26	II, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XXI, XXIII, XXIV, XXV, XXVI, XXIX, XXX, XXXI, XXXII, XXXIII, XXXIV, XXXV, XXXVI, XXXVII.	3564,93	IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XXIII, XXIV, XXV, XXIX, XXX, XXXI, XXXIII, XXXV, XXXVII.
MNL Összesen	275196,64	44346,25	3165,14	–	6883,22 + 1501 db	–

III. 5. Rendszerezés, rendezés

III. 5.1. Alapszintű rendezés

A 2016. év során nyolc tagintézmény összesen 223,81 ifm terjedelemben tervezett alapszintű rendezést. A szakfeladat teljesítése mennyiségében végül ezt lényegesen felülmúlta. Nemzeti Levéltári szinten az alapszintű rendezés 162 fondot érintett, 698,6 ifm terjedelemben. Az alapszintű rendezés szinte valamennyi fondfőcsoportot felölelte, súllyal – a dolog természeténél fogva – a legnagyobb terjedelmű (pl. vállalati, tanácsi) fondfőcsoportok szerepeltek ebben a szegmensben. Több esetben az alapszinten rendezett iratok középszintű rendezése is megkezdődött. Meghatározó súllyal jelenik meg a munkabeszámolóban a Nógrád Megyei Levéltárban őrzött Üvegipari Művek történeti forrásanyagának alapszintű levéltári feldolgozása, továbbá az Országos Levéltár 1945 utáni politikai kormánysszervek és pártiratok főosztálya által végzett – terven kívüli – rendezése a Magyar Köztársaság Országgyűlése 1990–1998 közötti iratain, melyek önmagukban 243, illetve 238,65 iratfolyómétert tettek ki.

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db, tény)	terv (ifm)	tény (ifm)	Érintett fondfőcsoportok (tény)
MNL OL	2	10,44	249,09	XIX.
MNL BaML	1	0	6	XVII.
MNL GYMSML SL	1	0	0,6	XIV.
MNL HBML	5	8	28,77	XXIII., XXIV.
MNL KEML	124	50	56,01	IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XI., XV., XVII., XXIII., XXIV., XXV., XXIX., XXX.
MNL NML	1	0	243,14	XXIX.
MNL SZSZBML	1	4	2	XIV.
MNL TML	n.a.	1	0	-
MNL VaML	3	0	9,04	X., XIII., XXX.
MNL VeML	3	12,45	67,06	X., XIV., XXIII., XXIV., XXVI., XXX.
MNL ZML	21	137,92	36,89	XXIII.
Összesen:	162	223,81	698,6	IV-XI., XIII-XV., XVII-XIX., XXIII-XXVI., XXVIII-XXX.

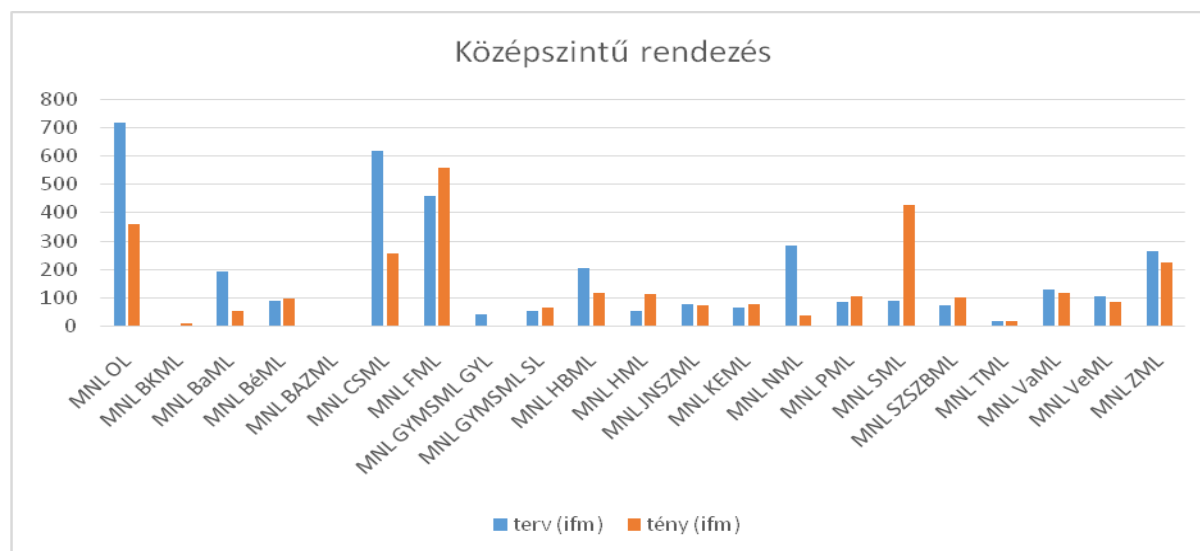

III.5.2. Középszintű rendezés

A rendezési munkákon belül hagyományosan a középszintű rendezés dominál mind a mennyiség, mind pedig a rá fordított energia tekintetében. Ezt a trendet nem törte meg a 2016-os esztendő sem. Ez évben egy kivétellel valamennyi szervezeti

egység tervezett középszintű rendezést, összesen 3597,07 ifm terjedelemben. Nemzeti Levéltári szinten középszintű levéltári feldolgozó munka 515 fondot érintően, összesen 2922,78 ifm terjedelmű iratanyagban zajlott. Ez valamivel elmarad a tervezettől. Ennek oka egyrészt a tervezett, de nem megvalósult iratátvételekben kereshető (pl. OL esetében, de figyelembe véve az év során elvégzett, valamennyi tagintézményt érintő rendkívüli feladatokat – csak a legfontosabbak: hadikárpótlási ügyek, reformációval kapcsolatos iratgyűjtés és digitalizálás, költözés – a tervezés és végrehajtás összességében reális és megfelelő mennyiségű volt. A középszintű rendezés során szinte nem volt olyan fondfőcsoport, amely ne lett volna érintett ebben a munkában. Elsősorban a törvényhatósági, tanácsai és önkormányzati iratanyagok, illetve az önkormányzatok intézményi fondjait rendezték, emellett a Pénzüntézet Központ állagjai és a Magyar Háj- és Darugyár említendők.

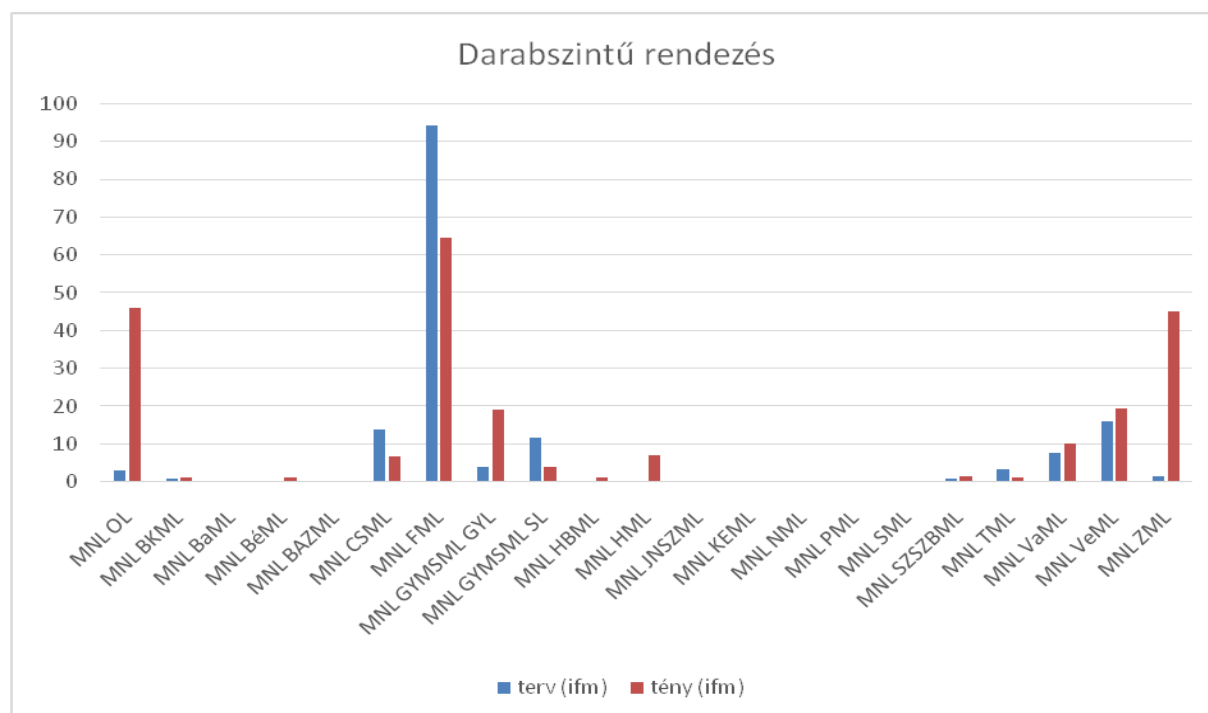
A levéltár megnevezése	Fondokszáma (db, tény)	terv (ifm)	tény (ifm)	Érintett fondfőcsoportok (tény)
MNL OL	11	716,47	359,59	XIX, XXIX., P szekció
MNL BKML	6	0,81	10,51	IV., VIII., XIV., XV
MNL BaML	16	191,17	55	IV., V., VIII., IX., X., XI., XIV., XXIII., XXIV., XXIX.
MNL BéML	29	88,16	100,15	V., VII., VIII., XXIII., XXIV., XXV., XXIX., XXX., XXXVII.
MNL BAZML	0	0	0	0
MNL CSML	26	616,47	257,13	IV., IX., X., XI., XII., XV., XXIII., XXIV., XXV., XXIX., XXX.
MNL FML	57	459,95	556,6	IV., VIII., X., XIII., XIV., XXIII., XXIX.
MNL GYMSML GYL	2	39,2	3,62	XIV.
MNL GYMSML SL	33	54,42	65,08	XI., XIV., XXIII., XXIV., XXIX., XXXVII.
MNL HBML	19	202,61	118,81	IV., VII., VIII., XXIII., XXV., XXIX., XXX., XXXV., XXXVII.
MNL HML	16	51,2	115,43	XXIII., XXV., XXIX., XXXV.
MNL JNSZML	12	75,34	75,37	X., XV., XXIII., XXIV.
MNL KEML	4	65	77,54	XXIII., XXIV.
MNL NML	6	283,14	40,4	XXIV., XXV., XXIX., XXX.
MNL PML	11	82,34	104,66	XXIII., XXXV.
MNL SML	66	89,36	428,26	XII., XIII., XXIII., XXIV., XXXVII.
MNL SZSZBML	34	71,25	103,66	IV., VII., VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVII., XXIII., XXXVII.
MNL TML	8	14,9	21,28	V., XIII., XIV.
MNL VaML	24	127	117,68	IV., X., XIV., XXIII., XXIV., XXV., XXIX., XXX., XXXVII.
MNL VeML	23	105,36	87,08	IV., V., VIII., XIV., XV., XXIII., XXIV., XXVI., XXIX., XXX.
MNL ZML	112	262,92	224,93	IV., V., VII., VIII., XXIII., XXIV., XXV., XXIX., XXXV.
Összesen:	515	3597,07	2922,78	IV., V., VII-XV., XIX, XXIII-XXXVI., XXIX., XXX., P szekció

III.5.3. Darabszintű rendezés

Darabszintű rendezést tíz megyei tagintézmény és az OL tervezett 2016-ban, 157,59 ifm és 810 db terjedelemben. A teljesítés – a középszintű rendezéssel ellentétben – jelentős mértékben meghaladta a munkatervben foglalt mennyiséget. A legrészletesebb szintű levéltári feldolgozó munka az MNL-ben összesen 137 fondot érintve 226,41 ifm és 1711 db terjedelemben teljesült. A darabszintű rendezés esetében hangsúlyosabb szerepet kaptak a feudális kori iratok és a Gyűjtemények fondfőcsoport, illetve minden olyan fond(részlet), amelynek iratanyaga vagy a fizikai jellemzői (kötet, térkép, plakát stb.) vagy más egyéb okok miatt darabszintű nyilvántartást, ebből fakadóan ugyanilyen szintű rendezettséget kívánt meg. Ennek megfelelően vállalati, tanácsi és önkormányzati anyagok is jelentős mennyiségben szerepelnek az elvégzett feladatok között. A darabszintű rendezéseket – szintén a párhuzamos, vagy jövőbeli segédletkészítésnek alárendelten – az adatbázis-építések, illetve azzal összefüggésben a digitalizálási, továbbá ügyfélszolgálati célok (pl. hadikárpótlás) is indukálták.

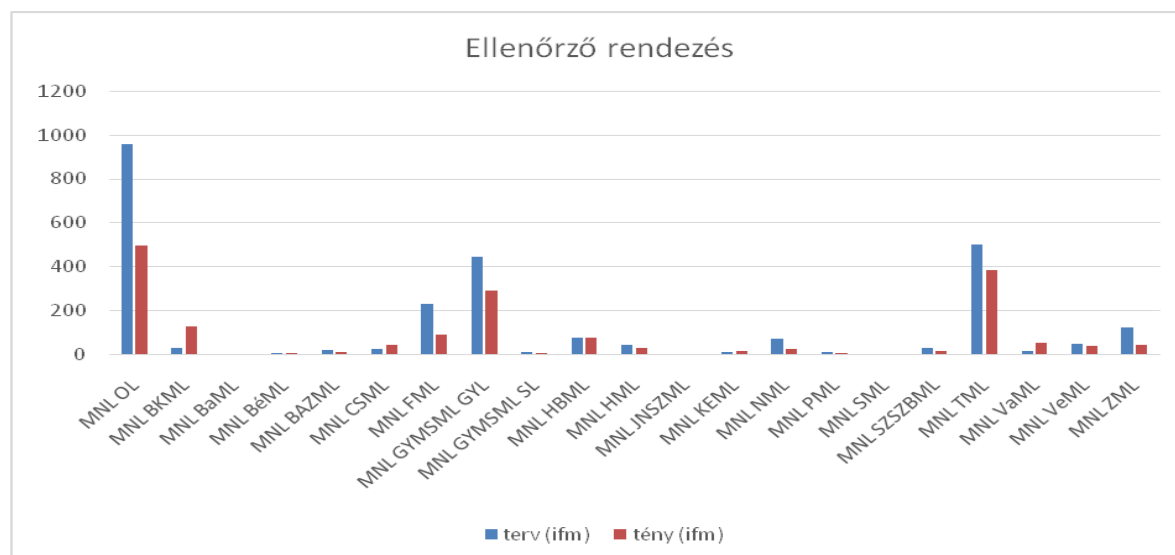
A levéltár megnevezése	Fondok száma (db, tény)	terv (ifm)	tény (ifm)	Érintett fondfőcsoportok (tény)
MNL OL	5	3,12	45,76	C, K szekció, XIX, XX.
MNL BKML	1	0,94	0,94	XV.
MNL BaML	1	0	0,15	XV.
MNL BéML	3	0	1,13	XIV., XV.
MNL CSML	13	13,93 + 780 db	6,67 + 1711 db	V., VIII., XIV., XV., XXIII.,
MNL FML	26	94	64,35	IV., VI., VIII., XIV., XVI., XXIII., XXIX.
MNL GYMSML Győr	7	4	18,86	IV., XXI., XXIV., XXV., XXIX.
MNL GYMSML Sopron	4	11,75	3,82	II., IV., XI., XXV.
MNL HBML	2	0	1,11	VIII., XIII.
MNL HML	8	0	6,86	VIII., XXV., XXXV.
MNL SZSZBML	2	1	1,26	IV.
MNL TML	1	3,5	1	VII.
MNL VaML	16	7,62	9,92	XIII., XIV., XXIII., XXIV., XXV., XXX.
MNL VeML	10	16,09	19,47	V., XI., XIII., XV., XXIII., XXIV., XXVI.
MNL ZML	38	1,64 + 30 db	45,11	IV., XXIII., XXIX., XXX.
Összesen:	137	157,59 + 810 db	226,41 + 1711 db	II., IV-VIII., XIII-XVI., XIX-XXI., XXIII-XXV., XXIX-XXX., XXXV., C, K szekció

III.5.4. Ellenőrző rendezés

Ellenőrző rendezést három kivétellel valamennyi tagintézmény tervezett 2615,76 ifm és 700 db terjedelemben. Az ellenőrző rendezés szintén felölelte összességében majdnem valamennyi fondfőcsoportot. Jellemzően a korábban már legalább középszinten rendezett, de valamilyen ok (költöztetés, sűrű használat, eleve nem szakszerű vagy időközben meghaladottá vált rendezési szisztéma) miatt keveredetté vált irategyütteseket kellett ellenőrizni, adott esetben a rendezettségét revideálni, vagy a megszűnő fondcsoportok miatt kellett az ellenőrző munkát elvégezni. Az Országos Levéltár ellenőrző rendezéseinek magasabb aránya azzal áll összefüggésben, hogy a raktári jegyzékek adatainak az elektronikus nyilvántartó rendszerbe (ScopeArchiv) történő feltöltéséhez a jegyzékeket ellenőrizni kell, ami sok esetben ellenőrző rendezést is maga után vont. Szintén a jegyzékek javítása az oka a Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára nagy mennyiségű rendezéseinek, míg a Tolna Megyei Levéltárban az iratmentés során bekerült anyag állapota indokolta a rendezést. Az MNL-ben végzett ellenőrző rendezések némiképp a tervezett alatt maradtak, összesen 274 fond esetében 1742,8 ifm és 700 db terjedelmű anyagot érintve történtek. A különbséget az Országos Levéltár esetében hosszan tartó betegség indokolta.

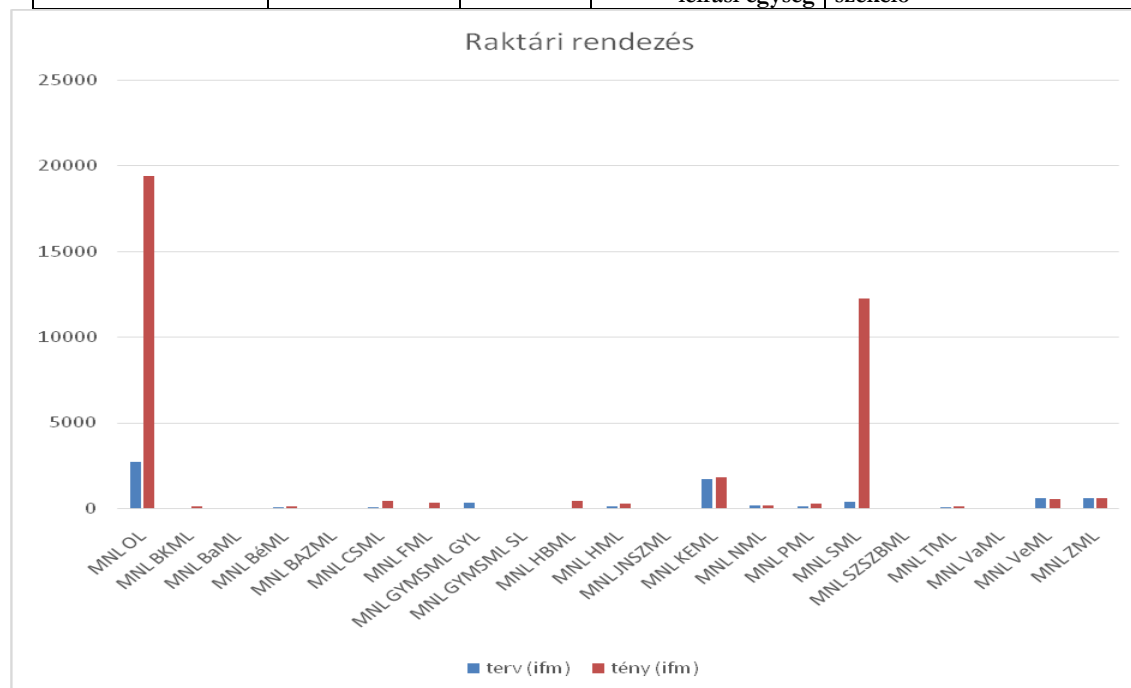
A levéltár megnevezése	Fondok száma (db, tény)	terv (ifm)	tény (ifm)	Érintett fondfőcsoportok (tény)
MNL OL	20	957,38	497,19	C, D, E, K, S szekció, XIX., XXVI.
MNL BKML	6	28,09	124,26	IV., VI., VIII., XIII., XXIII.
MNL BéML	2	3,88	6,43	IV.
MNL BAZML	10	16,92	11,61	IV., V., VIII., XIII., XV., XXIII., XXV.
MNL CSML	11	23,67 és 700 db	42,91 és 700 db	IV., V., VIII., XII., XV., XXIX., XXX.
MNL FML	50	228,41	90,88	XXIII.
MNL GYMSML Győr	57	440,8	289,05	IV., V., XV., XXIII.
MNL GYMSML Sopron	1	10,18	6,1	IV.
MNL HBML	24	74,84	76,07	IV., V., VI., VII., VIII., XIII., XIV., XV., XXIII., XXX.
MNL HML	6	42,27	27,96	IV., XXIII., XXV.
MNL KEML	1	10	15,21	VIII.
MNL NML	7	68,5	21,57	IX., XXX.
MNL PML	1	8	5,53	XXV.
MNL SZSZBML	7	28,52	12,27	IV., V., XXIII., XXV.
MNL TML	28	498,74	383,33	IV., V., VII., VIII., IX., XXIII., XXIV., XXX., XXXVII.
MNL VaML	29	11,54	53,14	V., X., XIII., XIV., XXIII., XXIV., XXV., XXX.
MNL VeML	12	45,17	36,07	IV., V., XXIII., XXVI., XXIX.
MNL ZML	2	118,85	43,22	VII., XXV.
Összesen:	274	2615,76 + 700 db	1742,8 + 700 db	IV., V., VII-XVI., XIX, XXIII-XXVI., XXVIII-XXX., XXXIII., XXXIV., C, D, E, K, S szekció

III.5.5. Raktári rendezés (mintaállványozás, jelzeteles, átrendezés)

A munka legtöbb esetben raktáron belüli átrendezést, tömörítést kisebb mértékben mintaállványozást jelentett. Jelzeteletést kevés helyen végeztek, elsősorban ott, ahol digitalizálásra történő előkészítés vagy darabszintű rendezés is történt. 2016. évre vonatkozóan MNL szinten ez 36765,05 ifm és 35868 leírási egység összerjedelemet jelentett. Az Országos Levéltár Hess András téri épületének költöztetése miatt, ill. a Somogy Megyei Levéltár költözése miatt elvégzett előkészítő feladatok oly mértékben megváltoztatták az arányokat, hogy a tervvel való összevetés jelen esetben nem tekinthető relevánsnak.

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db, tény)	terv (ifm)	tény (ifm)	Érintett fondfőcsoportok (tény)
MNL OL	356	2700,81	19379,3	XVII-XXXII., P szekció
MNL BKML	134	0	126,19	IV., V., VI., VII., VIII., IX., XI., XIV., XV., XVI., XXIX.
MNL BaML	n.a.	13,01	0	0
MNL BéML	24	68,73	119,97	IV., XI., XXIII., XXIV., XXV., XXIX., XXX., XXXVII.
MNL BAZML	n.a.	12	0	0
MNL CSML	48	78,3	415,17	V., VIII., X., XIV., XV., XXIX.,
MNL FML	9	0	316,44	IV., XXV., XXIX.
MNL GYMSML Győr	n.a.	302,4	0	0
MNL HBML	n.a.	0	430	N. a.
MNL HML	30	93,47	250,25	VIII., XXIII., XXV., XXIX., XXXV.
MNL KEML	221	1700	1808,97	VIII., IX., X., XIII., XIV., XV., XVII., XXIV., XXV., XXIX., XXX.
MNL NML	13	182	182	XXIII.
MNL PML	31	100	241,38	IV., XIV., XXIII., XXXV.,
MNL SML	116	373	12239,57	VII., IX., X., XI., XV., XXIII., XXIV., XXV., XXIX., XXX., XXXVI., XXXVII.
MNL SZSZBML	0	15	0	0
MNL TML	32	80	99,15	V., VII., VIII., IX., X., XIII., XIV., XV., XXIII., XXIV., XXV., XXXVII.
MNL VaML	-	6,61	-	-
MNL VeML	92	563,81	549,66	X., XIII., XIV., XV., XXIV., XXIX.
MNL ZML	25	607	607	IV., XII., XIII., XIV.
Összesen:	1131	6896,14	36765,05 és 35868 leírási egység	IV-V, VII-XXXII, XXXVI-XXXVII., P szekció

III. 6. Selejtezés

A Magyar Nemzeti Levéltár sikeres ingatlanfejlesztési stratégiája ellenére számos megyei levéltár továbbra is szabad raktári férőhely kapacitás problémákkal küzd, mely továbbra is alátámasztja az intézményekben zajló selejtezési munkák létjogosultságát. A 2016. évi beszámoló alapján megállapítható, hogy a selejtezés alá vont iratok közül továbbra is kiemelt helyen szerepeltek a XXIII. fondfőcsoportba (a teljes mennyiség 80 %-a) tartozó tanácsi iratok. Ezen iratok selejtezését az iratanyag keletkezése során érvényes irattári tervek mellett tárgyévben is a Magyar Országos Levéltár által kiadott 374/2004. sz. ajánlás (*Ajánlás a tanácsi iratok selejtezési mintajegyzékeiről*), illetve a jóváhagyott selejtezési tervek alapján végezték a megyei levéltárak. A munka során a tagintézmények munkatársai többek között eltávolították a duplumokat – a sokszor akár tízes nagyságrendben előforduló stencileket –, a tértivevényeket, továbbá a borítékokat (amennyiben az nem tartalmazott olyan adatot, amely jogkövetkezéssel járhatna).

A XXIV. fondfőcsoportba tartozó iratanyagokban a Komárom-Esztergom Megyei Levéltár és a Veszprém Megyei Levéltár hajtott végre selejtezést, míg a XXXVII-es fondfőcsoport a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár selejtezési munkáiban jelent meg. A Zala Megyei Levéltár a rendezési munkákkal párhuzamosan – a tanácsi iratok mellett – selejtezési eljárás alá vonta a Magyar Nemzeti Bank Zala Megyei Igazgatósága és egyes fiókjai (XXIX. fondfőcsoport) 59,17 iratfolyómétert kitevő iratanyagát.

A gazdasági iratok selejtezését a Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltár helyezte előtérbe. Ezek között nagy számban található olyan iratok (elsősorban pénzügyi bizonylatok), amelyek esetében a 2000. évi C. számú számviteli törvény 169. §-a alapján meghatározott őrzési kötelezettség megszűnt.

Az Országos Levéltárban egyedül az 1945 utáni politikai kormányzervek és pártiratok főosztálya tervezett selejtezést 2016-ra, ez azonban a főosztály iratanyagának költözése miatt egyelőre nem valósult meg.

A korábbi évekhez hasonlóan a selejtezési munkafolyamat mindenütt szorosan összekapcsolódott a rendezési munkálatokkal, emiatt az alább közölt táblázatban külön oszlopban tüntettük fel a tényleges selejtezés által, illetve a rendezési munka során bekövetkezett iratcsökkenéseket.

A levéltár megnevezése					Selejtezés	Rendezés során
	Fondok száma (db)	Selejtezés alá vont irat terjedelme (ífm)	Selejt mennyisége (ífm)	Érintett fondfőcsoportok	Selejtezés jóváhagyása (megtörtént, folyamatban)	bekövetkezett iratcsökkenés (ífm)
MNL OL	–	–	–	–	–	276,88
MNL BKML	–	–	–	–	–	2,62
MNL BaML	–	–	–	–	–	–
MNL BéML	–	–	–	–	–	–
MNL BAZML	–	–	–	–	–	–
MNL CSML	–	–	–	–	–	0,5
MNL FML	–	–	–	–	–	–
MNL GYMSML Győr	22	55	6	XXIX., XXX.	Folyamatban	–
MNL GYMSML Sopron	–	–	–	–	–	–
MNL HBML	–	–	–	–	–	32,5
MNL HML	1	17	10	XXIII.	Megtörtént	4,25
MNL JNSZML	–	–	–	–	–	–
MNL KEML	3	71,25	15,3	VIII., XXIII., XXIV.	Folyamatban	–
MNL NML	–	–	–	–	–	41,54
MNL PML	–	–	–	–	–	–
MNL SML	32	475,44	27,24	XXIII.	Megtörtént	11
MNL SZSZBML	2	6,26	1,08	XXIII., XXXVII.	Megtörtént	–
MNL TML	–	–	–	–	–	4
MNL VaML	–	–	–	–	–	0,02
MNL VeML	3	32,68	3,77	XXIII., XXIV.	Folyamatban	9,25
MNL ZML	26	152,32	63,02	XXIII., XXIX.	Megtörtént	64,67
Összesen	89	809,95	126,41	VIII., XXIII., XXIV., XXIX., XXX., XXXVII.	megtörtént: 4 folyamatban: 3	447,23

A tagintézmények 2016. évi munkaterve alapján a selejtezés alá vont levéltári iratanyag 1164,65 ifm-t tett ki a bértárolt iratanyagban tervezett selejtezések nélkül. A 2016. évben ténylegesen selejtezés alá vont iratanyag 809,95 ifm volt, amely a jelzett célkitűzés 70%-át teszi ki. Az Országos Levéltár, a Csongrád Megyei Levéltár és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár által 2016-ra tervezett selejtezések nem valósultak meg. A Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltár és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár a selejtezéseit részlegesen hajtotta végre, míg a Heves Megyei Levéltár a tervbe vett 1102 ifm bértárolt iratanyag helyett egy lényegesen kisebb terjedelmű fond selejtezését végezte el. A Veszprém Megyei Levéltár az év elején kitűzött céljait teljesítette, míg a Komárom-Esztergom Megyei Levéltár, a Somogy Megyei Levéltár és a Zala Megyei Levéltár felülteljesítették a tárgyévre kitűzött mennyiségi kvótát.

III. 7. Segédlet-készítés

Az MNL OL szervezeti egységei és megyei levéltárai a középtávú szakmai célkitűzésnek megfelelően 2016-ban is nagy hangsúlyt fektettek a felhasználók, kutatók munkáját támogató és a levéltári anyag használatát, nyilvántartását megkönnyítő segédletkészítésre, amely elsősorban a korábbi években megkezdett munkák folytatását jelentette. A segédletkészítés tekintetében az új nyilvántartó rendszerre történő áttállással párhuzamosan a 10/2002. NKÖM, illetve a 2015-ben hatályba lépett 27/2015. (V. 27.) EMMI rendelet értelmében a nyilvántartással kapcsolatban elvégzett feladatokat a levéltári nyilvántartások közé soroltuk, köztük a raktári jegyzékek készítését is. Ezt indokolta az is, hogy az új, a ScopeArchivra alapozódó nyilvántartórendszer (LNYR) azt követeli meg, hogy az általunk őrzött iratanyagot a lehető legrészletesebben írjuk le. A nyilvántartórendszer és a repertóriumok, raktári jegyzékek célkitűzései így lényegében azonosak, a repertóriumok további készítése valójában feleslegesség is vált. Utóbbit azért hagytuk meg, mert a megyei levéltárakban még folyamatban vannak korábban kezdett repertóriumkészítési munkálatok. A ScopeArchiv bevezetésével lehetővé vált, hogy szinte minden elektronikus segédlet folyamatosan a rendszer részévé tegyünk, így elmosódik a határ a hagyományos nyilvántartás és a segédlet között. A ScopeArchiv mellett a segédletek nagyobb részét nyújtó adatbázisok építését az önállóan kifejlesztett *Adatbázisok online* rendszere teszi lehetővé. Ez utóbbi alkalmazás valamint az ezt támogató adatbázisok és fejlesztések (Névtér, adatbázis sémák, illetve a sémákra épülő adatbázisok stb.) újabb irányokba vitték az adatbázisainkkal kapcsolatos munkálatokat. A fejlesztések az utóbbi években az MNL megyei levéltáraiban is megtörténtek, egyben előkészületek történtek arra is, hogy az MNL tagintézményeinek adatbázisai azonos adatbázis sémákba rendezetten, egy felületen jelenjenek meg. A két rendszer közötti különbség általában úgy írható le, hogy amíg a ScopeArchiv az egyszerűbb (jegyzékek, lajstromok, regeszták) publikálásra alkalmasabb, addig az Adatbázisok online felülete az összetett, bonyolultabb névtér alkalmazásokhoz kapcsolódó adatbázisok rögzítését és publikálását teszi lehetővé. Mindkettő nagy előnye, hogy – amennyiben rendelkezünk megfelelő sémával és feltöltött felülettel – az adatbázisok adatai külön beruházás és külső vállalkozó nélkül, költséghatékonyan adminisztrálhatók és tehetőek publikussá. E két rendszer felhasználását a korábbinál nagyobb hangsúllyal tervezzük bevezetni az MNL összes tagintézményében annak érdekében, hogy az eddig papíralapú vagy lokálisan használható segédletek nagyobb publicitást kapjanak, és a felhasználók/kutatók jóval gyorsabban és egyszerűbben férjenek az iratanyaghoz. Az elkészülő segédletek publikálását így részben a ScopeArchiv (lajstrom, jegyzék, regeszta, repertórium), részben a rendelkezésre álló sémák tekintetében az Adatbázisok online útján oldjuk meg.

A MNL tagintézményeiben 2016-ban épített adatbázisok tekintetében meghatározó hangsúlyt kaptak a reformáció 500. évfordulója (2017) kapcsán, az I. és II. világháború tematikájához kapcsolódóan, illetve az 1956. évi forradalom és szabadságharcot követő büntetőpererekhez, továbbá a pártarchontológiai kutatásokhoz kapcsolódóan készülő digitális segédletek, valamint a korábbi években megkezdett adatbázisok további fejlesztése. A REFO500 projekt kapcsán széleskörű adatbázis-építés vette kezdetét a 2016. évben, amit az Országos Levéltár mellett az összes megyei levéltárban végeztünk. Az Országos Levéltár munkatársai folytatták az 1526 és 1570 közötti időszak iratainak a feltárását és ebben az évben megkezdődött az adatbázis építése összekötve az iratanyag digitalizálásával. 2016-ban 3616 rekord készült el, a 2017. évi terv szerint májusban lesz online hozzáférhető. A levéltár régi nagy adóssága az egyházi anyakönyvek felhasználóbarát publikálása, amit a 2016-ban megkezdett munkálatok biztosítanak. 2016-ban az anyakönyvi adatbázis 50831 rekordjából 7730 esetben megtörtént az egyes anyakönyvek elkülönítése, így a képre kattintva a kezdő képkockával jelenik meg a képnézegető, könnyítve ezáltal a kutatást. Emellett lehetővé vált a fiákkban is a keresés.

Az MNL-ben a Nemzeti Emlékezet Bizottsággal kötött együttműködési megállapodás lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy az összes tagintézményben megnőjön az adatbázisok által kutatható iratanyagok mennyisége 2016-ban. Hasonló eredménye volt a Refo500 projektnek is, amely az összes tagintézményt érintette, és aminek kapcsán jelentős, a reformációval és a protestáns egyházakkal kapcsolatos iratanyag került feltárásra és részletes adatbázisban történő feldolgozásra. Az I. és II. világháborús iratanyagok feldolgozása, főként a veszteséglisták feltárása szintén az adatbázisok jelentőségét domborította ki. Az 1945 előtti kormányzati fősztályán 2016-ban 39,69 ifm iratanyaghoz készült el adatbázis, lényegében a terv szerint, ami 162 270 rekordot jelent. Az adatbázisok az 1848. évi önálló magyar minisztériumok által elrendelt választási névjegyzékekhez, a korábban megkezdett, a Holokauszt évfordulóhoz, illetve a Lengyelországból 1939-ben Magyarországra menekültekhez kapcsolódnak. Ezen felül a korábban megkezdett adatbázis-építések folytatódtak az erdélyi királyi könyvek, a nagyobb családi levéltárak levelezéseket és 19. századi minősítési táblákat tartalmazó gyűjteményeiben. A minisztertanácsi jegyzőkönyvek adatbázisának az integrálásból származó hiányosságait ebben az évben sikerült feldolgozni, és így 2017-ben a teljes adatbázis (közel 17 ezer rekord) publikálásra kerülhet. Ugyanitt 2,88 ifm iratanyaghoz készítettek lajstromot a Helytartótanács és az 1848–49-es Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium esetében. Az 1945 utáni kormányzati fősztályán a terv szerinti adatbázis-építés folyt a miniszterelnökségi, minisztertanácsi, belügyminisztériumi, bírósági iratokban, amivel 10,45 ifm iratanyaghoz és 151 kötet jegyzőkönyvhöz készítettek új adatbázist. A jegyzőkönyvek kivételével általában ügyiratszintű leírásokat készítettek a ScopeArchivba, éppen úgy, ahogy a gazdasági szervek iratanyagában, ahol a MÁV I. Világháborús iratanyagában folytatódott a feldolgozás, ahol 8,04 ifm mennyiségű iratanyaghoz kapcsolódó ügyiratszintű feldolgozást végeztek. A Magánlevéltárak és gyűjtemények fősztályán folytatódott az anyakönyvi adatbázis javítása mellett a címerlevelek adatbázisának építése. Az MNL OL 1945 utáni kormányzati fősztályának napi munkáját, így a segédletkészítést is alapvetően meghatározták (utóbbit egyértelműen negatív irányban) az iratanyag költöztetésével járó feladatok.

A 2016. évi teljesítménymutatókból jól látszik, hogy az utóbbi évek tendenciái – miszerint a megyei levéltárakban is egyre nagyobb teret hódítanak a levéltárak munkatársai által készített adatbázisok – 2016-ban is folytatódott. A megyei

tagintézményekben a segédletkészítés két nagyobb projekthez kapcsolódóan történt. Az egyik a *Reformáció MNL*, amelynek keretében a korabeli közigazgatásban és adott esetben különféle magánszemélyeknél keletkezett iratokat dolgozzák fel, elsősorban adatbázisba foglalva. A másik pedig a NEB-bel kötött megállapodás, amelynek keretében a helyi tanácsi és pártarchontológia feltárásához kapcsolódó adatbázisok, illetve lajstromok készítésének jelentősége nőtt meg. A helyi igényeknek, illetve kutatói érdeklődésnek megfelelően a helyi közösség szempontjából fontos intézmények (pl. iskolák), illetve önkormányzati iratok feldolgozására koncentrálnak a megyei levéltárak. Ezek közül több az I. világháború idején keletkezett irat, de számos 19. század közepi, amelyek így a kiegyezés 150. évfordulója kapcsán várható megnövekedett érdeklődés miatt lehetnek majd különösen fontosak. Az adatbázis-építés másik jelentősége, hogy a tagintézmények által készített ilyen típusú segédleteket az MNL Adatbázisok online közös keresési lehetőséget biztosító felületén, valamint a tagintézmények honlapján elektronikus formában is hozzáférhetővé lehet tenni. A feldolgozott iratanyagok részben a már említett évfordulókhoz és együttműködésekhez kapcsolódnak, részben törvényi kötelezettségeink következtében, részben pedig a levéltárakban hagyományosan készített feltárásoknak (összeírások, ülésjegyzőkönyvek, napirendi jegyzékek, korábbi helytörténeti gyűjtések, ingatlan nyilvántartások, archontológiák, műszaki iratok, hadigondozási iratok) köszönhetően jöttek létre. A NEB-bel együttműködésben a megyei levéltárakban található 1956 utáni politikai perek szisztematikus feltárása tekintetében komoly előrelépésként értékelhető, hogy megtörtént az 1956–1958 közötti időszakban keletkezett iratok részletes feldolgozása. Folytatódott a tagintézményekben őrzött fotógyűjtemények adatbázisban történő rögzítése, ami talán még nagyobb érdeklődésre tarthat számot, mint a korábban már említett, hagyományos területnek számító segédletek. A tárgyévben mind a feldolgozott iratanyag mennyiségét, mind az érintett fondfőcsoportok számát tekintve a legnagyobb volumenű segédletkészítés a tematikus segédletek és az adatbázisok terén valósult meg, míg a legkevesebb iratanyagot érintő segédletkészítés érthető módon a regesztázás esetében történt. A megyei levéltárak által 2016-ban készített adatbázisok jelentős részének internetes hozzáférése még nem megoldott, így a kutatók távoli hozzáférése sem minden esetben biztosított.

A 2016. évi tervadatokkal összevetve megállapítható, hogy a tagintézmények megvalósított segédletkészítési munkateljesítménye minden területen meghaladja az eredeti célkitűzéseket. Az adatbázisok esetében — amellett, hogy alkalmazkodott a MNL által megkötött együttműködésekhez és projektekhez — a tematikák sokfélesége növekedett, és az elkészült adatbázisok a tervezett mintegy kétszeresében valósultak meg. A középszintű levéltári segédletek tekintetében a tematikus segédletek esetében kis mértékben több mint 100%-os volt a teljesülés, ahogy a repertóriumok esetében is. Kiemelhetjük, hogy a nagyobb szakmai tapasztalatot és időráfordítást igénylő darabszintű segédletek tekintetében a lajstromok esetében négyszeres többleteljesítmény mutatkozik a tervadatokhoz képest, míg a regeszták elkészítését a tervben foglaltak szerint végezték el. Az Országos Levéltár tekintetében a 2015-ben elmaradt feladatok, mint az 1867 előtti minisztertanácsi jegyzőkönyvek vagy a mikrofilmek adatbázisainak véglegesítése ebben az évben pótlódtak.

2016. évi segédletek teljesítménymutatója

A levéltár megnevezése	Adatbázis (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Tematikus segédlet (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Regeszta (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Lajstrom (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Repertórium (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)
MNL BKML	IV. 1504. v, 1,91 ifm VIII. 1., 9,77 ifm XXV. 30. b, 4,60 ifm XXXIII. 1. a, 116,18 ifm (I. világháborús veszteséglista) XXXV. 1., 10,00 ifm	IV. 1504. b, 5,22 ifm IV. 1504. c, 21,52 ifm IV. 1504. m, 6,50 ifm V. 273. a, 0,12 ifm V. 355. a, 0,64 ifm V. 355. b, 0,15 ifm V. 355. c, 0,11 ifm XV. 70., 0,08 ifm	IV. 1504. v, 1,00 ifm	V. 171. a, 0,05 ifm XXIII. 501. a, 4,00 ifm XXIII. 602., 9,62 ifm XXIII. 704. b, 3,06 ifm XXIII. 737. b, 4,50 ifm XXIII. 794. b, 2,43 ifm	
MNL BaML	XXIII. 102. a, 5,96 ifm	XXIII. 2. a., tárgy- és névmutató készítése			
MNL BéML	XXIII. 23., 1,00 ifm) XXXV. 27., 2,28 ifm) I. világháborús veszteséglista (XXXIII. 1. a., 4,00 ifm)				
MNL BAZML	XV.32., 10 tekercs. 0,3 ifm VIII. 110., 0,50 ifm. XXIII. 2/d., 1,2 ifm XXV. 54/c., 1,20 ifm. A reformációval és a protestáns egyházakkal kapcsolatos források tematikus, válogatott adatbázisa (MNL Reformáció Emlékév projekt) I. 1711-ig IV. 2001/b., 3,00 fm. IV. 2001/p., 1,00 fm XXIII. 23., 0,36 ifm	IV. 922/b., 1,8 ifm. XXXIII. 1/a., 1,20 ifm.	IV. 516., 0,36 ifm		

A levéltár megnevezése	Adatbázis (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Tematikus segédlet (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Regesztza (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Lajstrom (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Repertórium (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)
MNL CSML	IV. 1003. a., 12,82 ifm VII. 2., 67,92 ifm VII. 1., 0,10 ifm XXIII.509.a., 1,00 ifm	IV. 434., 0,52 fm V. 82., 2,28 fm	V. B. 73. e., 0,12 fm XII. 2., 0,24 fm	-	-
MNL FML	IV. 1a., 2,30 ifm. IV. 1c., 12,20 ifm. IV. 1d., 0,24 ifm. IV. 31b., 3,80 ifm. IV. 73., 5,04 ifm. IV.401.b., 0,12 ifm IV.402.a., 0,60 ifm IV.405.b., 0,12 ifm V. 7,00 ifm Első és második világháborús áldozatok adatbázisa településenként. Halotti anyakönyvek alapján	VII. 151., 3,70 ifm XXIX. 116., 16,80 ifm	-	XXIII.503., 12,84 ifm XXIII.701e., 1,8 ifm XXIII.706e., 4,2 ifm XXIII.713e., 3,6 ifm XXIII.715e., 0,72 ifm XXIII.718e., 4,8 ifm XXIII.719e., 9,48 ifm XXIII.720e., 5,88 ifm XXIII.724e., 3,24 ifm XXIII.726e., 1,08 ifm XXIII.727e., 0,84 ifm XXIII.728e., 1,56 ifm	-
MNL GYMSML Győr	-	-	IV. 464., 1,8 ifm IV. 502., 0,03 ifm	XXIV. 214., 1 ifm XXV. 1., 1,8 ifm XXV. 10., 9,65 ifm XXV. 12., 0,35 ifm	-
MNL GYMSML Sopron	IV. 1434., 2,40 ifm XXIV. 218.c., 6,36 ifm XXV. 151., 7,44 ifm	-	-	-	-
MNL HBML	IV., 0,22 ifm IV. B. 1404., 0,12 ifm	-	-	-	-
MNL HML	IV.404.a., 29,64 ifm XXXV.11., 19,32 ifm	-	-	-	-
MNL JNSZML	XXIII. 26.a, 2,04 ifm	IV. B. 407., 1 ifm XXXV. 68.	-	-	-
MNL KEML	IV. 1.g., 0,78 ifm IV. 307., 1,46 ifm IV. 904., 0,13 ifm IV. 961., 4,32 ifm V. 201., 0,72 ifm V. 202., 0,48 ifm XXIII. 551.a., 5,80 ifm XXIII. 551.b., 1,32 ifm XXIII. 557.a., 0,80 ifm XXIII. 704.a., 2,30 ifm XXIII. 707., 1,20 ifm XXIII. 708.a., 2,75 ifm XXIII. 709.a., 0,65 ifm XXIII. 711.a., 0,65 ifm XXIII. 763., 2,00 ifm XXXV. 1., 0,24 ifm	A/XXIV. 1., 5,00 ifm	IV. 1.a., 0,20 ifm	-	-
MNL NML	XXXIII. 1., 0,50 ifm	IV. 402.; IV. 469.; IV. 531.; V. 71.; V. 171.; V. 501.; V. 503.; V. 702.; V. 703.; IX. 214.; XIII. 31. 0,30 ifm	-	XXV. 4.c., 0,05 ifm –2886 bejegyzés	-
MNL PML	IV. 403. a-b., 2 ifm – 12664 rekord XXXIII.1., 0,77 ifm – 1154 rekord XXV.2-b., 6,96 ifm – 8023 rekord V. 202-h., 0,05 ifm archontológiai adatbázis, – 3500 rekord	-	-	-	-
MNL SML	XV. 34., 0,50 ifm XXV. 21. b., 6,63 ifm XXIII. 526., 17,13 ifm XXXVII. 2., 22,26 ifm XXXIII. 1., 2,00 ifm XXXVII. 1. a., 4,75 ifm IV. 1. b., 6,00 ifm IV. 1. c., 0,25 ifm VI. 501. c., 6,10 ifm XXIII. 13., 1,50 ifm XXIII. 15., 2,60 ifm	-	-	-	XXIII. 13. 5,75 ifm
MNL SZSZBML	-	-	-	-	-

A levéltár megnevezése	Adatbázis (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Tematikus segédlet (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Regesztza (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Lajstrom (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Repertórium (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)
MNL TML	VI. 105.b., 1,08 ifm XXXIII. 1.-27. –1737 rekord	IV. 404.b., 0,30 ifm IV. 423., 0,10 ifm VI. 501.c., 0,50 ifm VIII. 85 db fond			
MNL VaML	XXV. 21.c.aa, 5,16 ifm – 476 rekord IV. 446.a., 15,00 ifm – 507 rekord V. 3.c., 1,56 ifm – 144 rekord	IV. 68 db fond , 1470,57 ifm V. 2., 3., 13., 101., 102., 109., 173.c., 330,98 ifm VI. 501., 47,93 ifm VIII. 24 fond, 7,68 ifm XII. 1., 31,60 ifm XIII. 1., 3., 4., 8., 9., 15., 18., 35., 39., 42., 43., 46., 52., 54., 10,15 ifm XIV. 3., 67., 0,16 ifm XV. 2-4., 0,92 ifm XVI., 3,48 ifm XXVIII. 5-13., 21-23., 3,48 ifm		XIV. 92., 0,04 ifm	XIII. 76., 0,24 ifm XIV. 91., 0,02 ifm
MNL VeML	IV. 1.b., 0,15 ifm IV. 1.c., 0,13 ifm IV. 1.e., 0,26 ifm IV. 1.e.cc., 0,16 ifm IV. 403.a., 0,01 ifm V. 177., 0,01 ifm VI. 401.b., 0,13 ifm XXIII. 25., 0,07 ifm XV. 81.a., 1172 rekord 1. világháborús veszteséglista –2068 rekord 1956-os perkataszter – 609 rekord Reformáció project	IV. 1.e.cc., 0,30 ifm V. 339.b.cc., 0,03 ifm XXIII. 1.a., 2,09 ifm XXIII. 2.a., 0,05 ifm XXIII. 727.b., 0,48 ifm XXIII. 795.b., 0,03 ifm XXIII. 948.b., 1,23 ifm	XI. 608., 0,21 ifm (169 db)	V. 339.b.cc., 0,03 ifm VIII. 802., 0,12 ifm XXIII. 2.c., 0,03 ifm XXIII. 362.c., 4,32 ifm XXIII. 362.d., 10,68 ifm XXIII. 7.a.2., 0,24 ifm XXIII. 727.b., 0,48 ifm XXIII. 795.b., 0,03 ifm XXIII. 948.b., 0,23 ifm	
MNL ZML	IV. 402.b., 0,52 ifm XXIII. 202.a., 0,23 ifm XXIII. 252.a., 0,56 ifm http://mnl.gov.hu/mnl/zml/testuleti/jegyzokonyvek_leiras	XXXIII. 1.a. 15 ifm Párt/állam archontológia		IV. 1.ah., 0,44 ifm IV. 1.ha., 0,04 ifm IV. 1.hb., 0,04 ifm IV. 1.k., 0,22 ifm IV. 5., 1,21 ifm IV. 9.y., 1,98 ifm IV. 1l., 1,21 ifm IV. 434., 85 db VII. 201., 7,15 ifm XXIII. 273., 1,54 ifm XXIII. 403.a., 0,33 ifm XXIII. 413.b., 5,28 ifm XXIV. 218.b., 9,13 ifm XXXV. 1.ba., 4,29 ifm	
Megyei levéltárak összesen:	474,68 ifm + 9086 rekord	1994 ifm	3,96 ifm	132,42 ifm	6,01 ifm
MNL OL 1945 előtti szervek főo. korm.	B 18, 0,6 ifm – 825 rekord F 3, 0,48 ifm – 3740 rekord F 4, 0,12 ifm – 284 rekord F 5, 0,06 ifm – 113 rekord F 17, 0,2 ifm – 350 rekord E 21, 6 ifm – 1548 rekord D 188, 0,36 ifm – 825 rekord E 142, 0,24 ifm – 412 rekord E 148, 1,4 ifm – 6801 rekord E 158, 0,71 ifm – 104760 rekord E 190, 0,24 ifm – 824 rekord, E 254, 0,48 ifm – 1100 rekord H szekció (választási névjegyzék), 0,24 ifm – 15763 rekord D 41, 0,12 ifm – 237 rekord D 191, 3,24 ifm – 833 rekord K 27, 5,00 ifm – 16720 rekord K 150, 0,6 ifm – 1500 rekord K 184, 3,6 ifm – 1835 rekord Oszmán adatbázis – 4000 rekord	C 64, 2,64 ifm H 54, 2,88 ifm			

A levéltár megnevezése	Adatbázis (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Tematikus segédlet (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Regeszta (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Lajstrom (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)	Repertórium (fondfőcs., fond, mennyiség ifm)
MNL OL 1945 utáni kormányzati szervek főo.	XIX-E-1-a, 0,24 ifm M-KS 288.f. – 1397 rekord M-KS 276.f. – 158 rekord XIX-B-1-h, 10,08 ifm XIX-B-1-aq, 0,12 ifm XIX-A-1-j, 1,2 ifm XIX-A-83-a, 151 kötet	-	-	-	-
MNL OL Gazdasági levéltár	Z 1524, 4,2 ifm Z 1525, 3,84 ifm	-	-	-	-
MNL OL MGY főo.	A címereslevél-adatbázis, 87 rekord Az anyakönyvi adatbázis – 7730-rekord	-	-	-	-
MNL összesen	58,18 ifm + 151 kötet + 13372 rekord	2,88 ifm	-	-	-
MNL összesen	523,08 ifm + 18958 rekord + 15 kötet	1996,88 ifm	3,96 ifm	132,42 ifm	6,01 ifm

III. 8. Kutató- és ügyfélszolgálat, online kutatás

III. 8.1. A kutatószolgálatok feladata, helyzete, tevékenysége

A kutatószolgálat elsődleges feladata, hogy a levéltár által őrzött anyagot a kutatók és az ügyfelek részére hozzáférhetővé, illetve kutathatóvá tegye, még hozzá nemcsak hagyományos formában, papír alapon, hanem egyre inkább, egyre nagyobb mértékben digitális formában is. Klasszikus kutatószolgálati feladatunk a bel- és külföldi kutatók regisztrálása, valamint tájékoztatása. A kutatószolgálat közvetíti a kutatók felé az intézmény reprodukciós szolgáltatásait, és intézi a kutatói megrendelésekkel kapcsolatos ügyeket. Ellátja továbbá a hagyományos ügyfélszolgálati feladatokat; közreműködik állampolgári megkeresések (építési-, munkaviszony igazolási- és gyámügyek) és hivatalos szervek (földhivatali, önkormányzati, hatósági, jogszolgáltatási szervek) megkereséseinek teljesítésében.

A kutató- és ügyfélszolgálati tevékenységben résztvevő munkatársak száma és aránya tagintézményenként változó. Megállapítható, hogy a kisebb személyi állománnyal rendelkező megyei tagintézményekben szinte minden szakalkalmazott részt vesz a munkában, míg a nagyobb létszámmal dolgozó levéltárakban csak kutatószolgálatban dolgozó munkatársak látják el ezen feladatokat.

A szolgáltató levéltár koncepció megvalósításának kiemelt eleme az országos és a megyei levéltárak iratanyagát kutatók felhasználói igényeinek megismerése, felmérése és a változások nyomon követése. Az MNL 2015-ben általános, valamennyi tagintézményre kiterjedő *online felmérést készített a kutatói szokásokról, amelynek kiértékelése 2016-ban lezárult*. Az adatok feldolgozásának első fázisa 2016 első felében több munkatárs bevonásával megtörtént. A többek által jegyzett elemzői munka alapján elkészült *egy összegző publikáció a felmérés eredményeiről 2016 második felében, ami a Levéltári Közlemények 2016. évi számában jelent*.

Az MNL néhány tagintézményében az elmúlt években a kutatóterem megújult vagy új kutatóterem nyílt, a levéltárak többségében azonban a kutatóterem régi, berendezése elavult, eszközparkja hiányos, és a legtöbb tagintézményben az ügyfélszolgálati helyiségek, kutatóterem nem akadálymentesítettek. A Somogy Megyei Levéltárban új kutatótermet adtak át, amely 2016 februárjában nyílt meg a látogatók előtt. A Hajdú-Bihar Megyei Levéltárában bővült a számítógép-ellátottság, s a kutatók már négy számítógépen kutathatják az online adatbázist.

Az Országos Levéltárban a kutatószolgálat a ScopeArchív nyilvántartási programot már akadálytalanul használja a kutatótermi folyamatok rögzítésére (regisztráció, kérések és kutatási esetek). Az elektronikus regisztráció és kérelem leadás 2014. év eleje óta üzemel, de az online kérés bevezetésére részben technikai okok (Scope fejlesztés lenne szükséges), részben eszközhiány (számítógépek, nyomtatók hiánya) miatt nem került sor. Célunk, hogy a jövőben a Scope kutatói modulját a megyei levéltárakban is alkalmazzuk, ehhez azonban jelentős informatikai fejlesztés és eszközbővítés szükséges. A ScopeArchive csak "külső asztali megjelenítéssel" működik a tagintézményekben (több fióklevéltárban pedig még úgy sem!), ami gyakran akadályozta a kollégákat az adatok felvitelében. A ScopeArchív kutatószolgálati bevezetésére való felkészülést és a kutatószolgálatban dolgozó munkatársak felkészítését 2016-ban több képzés és továbbképzés is segítette. Az MNL Országos Levéltárban 2016. április 20-án ScopeArchív képzést tartottunk, 2016. április 27-én pedig kutatószolgálati továbbképzést. 2016 novemberétől a Veszprém megye levéltárban ScopeArchív képzés kezdődött, amin két alkalommal összesen 15 tagintézmény munkatársait vettek részt, s a program 2017-ben is folytatódik.

A kutatótermekben szolgáltatott elektronikus adatbázisok és segédletek közül jelentőségét tekintve kiemelkedik az *anyakönyvi adatbázis*. Idén folytatódott és befejeződött a digitalizált anyakönyvi mikrofilmek elérhetővé tétele, ami fontos változás a családkutatók számára, és hozzájárul a digitális kutatás szerepének erősödéséhez. A tagintézmények és a kutatószolgálatok ezen a téren ösztönző szerepet is vállalnak: a családkutatás jelentőségét és lehetőségét a megfelelő kommunikációs csatornákon hangsúlyozzák, s emellett fontos, hogy a családkutatók és más kutatók számára módszertani segítséget is nyújtanak. Az Országos Levéltárban a Hess András téri kutató 2016. májusi bezárásával az anyakönyvi kutatás súlypontja még inkább az óbudai kutatóteremre tevődött.

Az MNL 2015 végén kezdeményezte felvételét az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ) rendszerébe az MTA Könyvtár és Információs Központnál. 2016-tól így EISZ-tagként a levéltárak dolgozói térítésmentesen tudtak hozzájutni a munkájukat lényegesen megkönnyítő Arcanum Digitális Tudománytár adatbázisához.

2016 első felében a Kutatószolgálatra és az 1945 utáni Kormányzati és pártiratok főosztályára különösen nagy feladat hárult, miután ismertté lett a Hess András tér kiköltöztetési terve. A kutatók szinte megrohmozták a Hess András téri kutatótermet 2016. május 15-ig, ezt követően viszont az iratanyag gyors reponálása jelentett többletfeladatot a munkatársaknak.

III. 8.2. A Magyar Nemzeti Levéltár kutatóforgalmi adatai

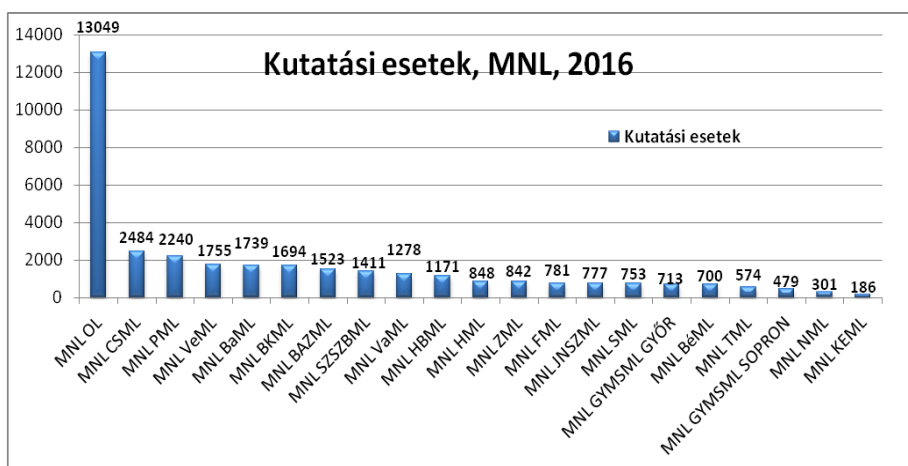
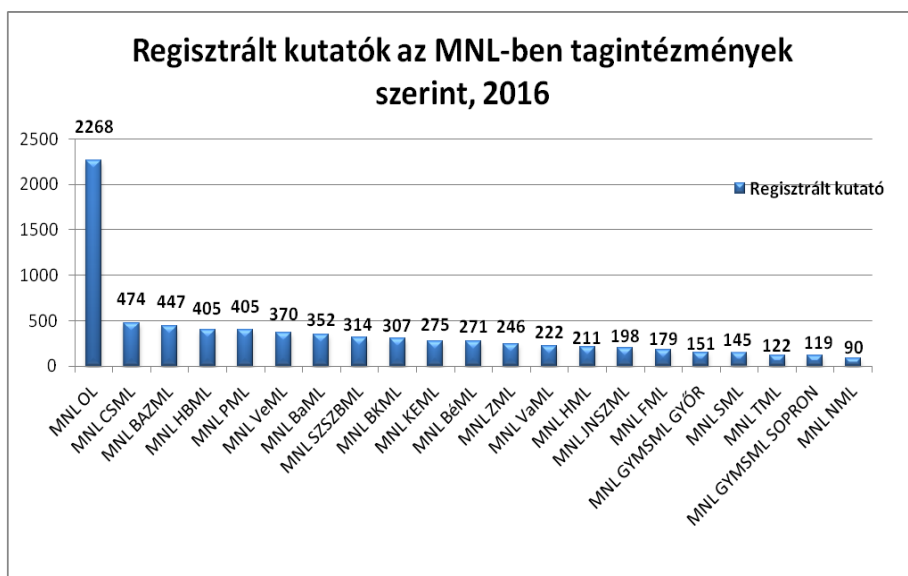
A kutatóforgalmi adatok pontos nyomon követése és elemzése fontos feladat a kutatószolgálatok tevékenységének megújítása és a szükséges változtatások meghatározása szempontjából.

Az MNL kutatóforgalmi adatai 2016-ban tagintézmények szerint

Tagintézmények	Regisztrált kutatók	Külföldi kutatók	Tudományos kutatók	Kutatási esetek	Kutatási kérelmek	Leadott kéréslapok
MNL OL	2268	139	1139	13049	1968	17891
MNL BKML	307	4	43	1694	389	2068
MNL BaML	352	12	52	1739	352	763
MNL BéML	271	10	11	700	271	560
MNL BAZML	447	55	58	1523	514	1194
MNL CSML	474	11	148	2484	476	2468
MNL FML	179	1	8	781	180	445
MNL GYMSML GYŐR	151	14	47	713	162	950
MNL GYMSML SOPRON	119	15	17	479	119	311
MNL HBML	405	13	29	1171	398	976
MNL HML	211	4	111	848	231	528
MNL JNSZML	198	2	23	777	198	777
MNL KEML	275	54	21	186	115	318
MNL NML	90	7	23	301	90	122
MNL PML	405	9	200	2240	405	3207
MNL SML	145	6	11	753	145	399
MNL SZSZBML	314	11	8	1411	314	809
MNL TML	122	4	16	574	122	278
MNL VaML	222	13	126	1278	222	326
MNL VeML	370	9	31	1755	370	1047
MNL ZML	246	12	15	842	246	767
Megyék összesen	5303	266	998	22249	5319	18313
OL összesen	2268	139	1139	13049	1968	17891
MNL összesen	7571	405	2137	35298	7287	36204
Megyék részaránya (%)	70,04%	65,68%	46,70%	63,03%	72,99%	50,58%
OL részaránya (%)	29,96%	34,32%	53,30%	36,97%	27,01%	49,42%

A Magyar Nemzeti Levéltár összesített adatai azt mutatják, hogy 2016-ban ugyan több regisztrált kutató iratkozott be, mint az előző évben (234 fővel), ám a kutatási esetek, a kutatási kérelmek és a leadott kérelmek száma is csökkent 2015-höz képest, ami főként abból adódik, hogy az Országos Levéltár kutatóforgalma számottevően visszaesett a Hess András téri kutatóterem bezárása miatt. A megyei tagintézmények viszont összességében növelték kutatóforgalmukat 2016-ban: a regisztrált kutatók száma 8,2%-al, a kutatási esetek száma 5,2%-al, a kutatási kérelmek száma 6,4%-al, a leadott kérelmek száma viszont 13,5%-al nőtt.

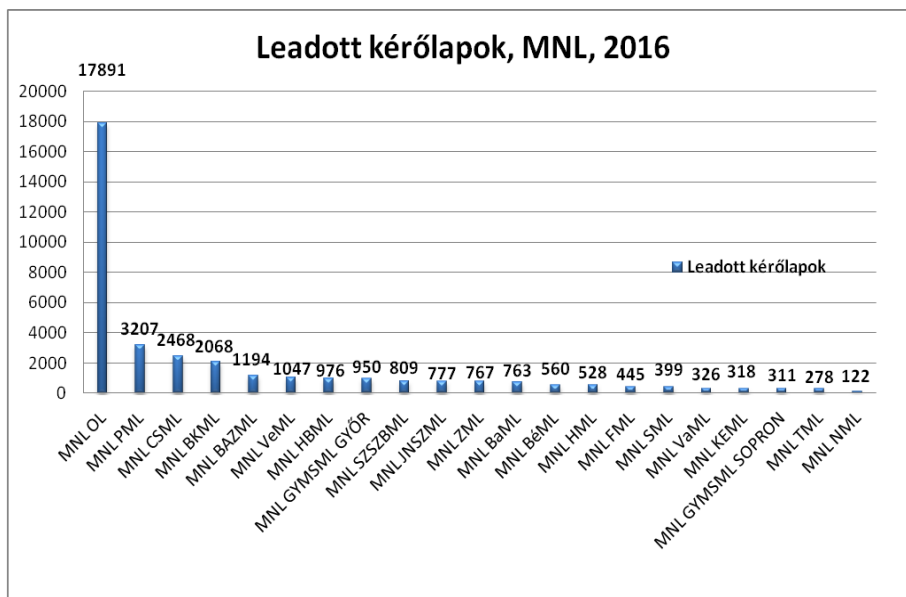
Mint a táblázatból látható, a megyei tagintézményeket jóval több mint 5 ezer kutató kereste fel 2016-ban (5303), ami ugyancsak számottevő növekedés a tavalyi adatokhoz (4900) viszonyítva. A megyei levéltárak 2016. évi kutatóforgalmát az előző évvel összevetve megállapítható, hogy több megyei levéltár tavalyhoz képest nagyobb kutatóforgalmat bonyolított le, s hét olyan levéltár van, amely magasabb adatokat produkált négy vizsgált adat mindegyikében, a kutatók számában, a kutatási esetek számában, valamint a kutatási kérelmek és kérelmek számában is. Ezek a levéltárak a következők: a Bács-Kiskun megyei, a Csongrád megyei, a Fejér megyei, a Hajdú-Bihar megyei, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei, a Komárom-Esztergom megyei, a Nógrád megyei levéltár. Az egyes megyék között 2016-ban is jelentős az eltérés a kutatóforgalmi adatok tekintetében. A regisztrált kutatók száma négy megyében négyszáz fölött volt: Csongrád, Borsod-Abaúj-Zemplén, Pest és Hajdú-Bihar megye levéltárában, Nógrád megyében viszont nem érte el a százat, három megyében 100-150, további háromban 150-200 között volt.

A kutatási esetek számát tekintve a megyék között Csongrád és Pest emelkedik ki 2 ezer feletti kutatási esettel. Ezeröttszáz feletti kutatási esetet regisztrált még négy megye: Veszprém, Baranya, Bács-Kiskun és Borsod-Abaúj-Zemplén. Nem érte el az ötszázat a kutatási esetek száma három megyei levéltárban: Sopronban (479), Nógrádban (301), valamint Komárom-Esztergom megyében (186).

A leadott kérelmek száma a megyei tagintézmények közül a Pest megyei levéltárban messze a legtöbb, a háromezret is

meghaladja, de kétezer fölött van Csongrád és Bács-Kiskun, ezer fölött pedig Borsod-Abaúj-Zemplén és Veszprém megye levéltárában is.

A megyei levéltárakban mért összesen több mint 22 ezer kutatási eset azt igazolja, hogy a megyei intézményekben végzett történeti, családtörténeti kutatások továbbra is fontos részét képezik a nemzeti, helyi és családi múlt megismerésének.

A megyei levéltárak kutatószolgálati számára a legnagyobb kihívást a családkutatások iránti folyamatos igény jelenti. Kevés kivételtől eltekintve (pl. Jász-Nagykun-Szolnok, Heves, Zala) az intézményi hálózat megyén belüli tagoltsága (fióklevéltárak) miatt a legtöbb helyen egynél több kutatószolgálatot működtetnek a tagintézmények. A megyei levéltárak arra törekednek, hogy a kutatószolgálatot a jogszabályok által előírt heti legalább négy napra elosztott 30 órában tartsák nyitva. A fióklevéltárakban azonban – általában a kisebb látogatottság és a kevesebb munkatárs miatt – a 30 órás nyitvatartási időt nem tudják mindenhol biztosítani.

III. 8.3. Az Országos Levéltár kutatóforgalmi adatai

a) A Hess téri kutató bezárása jelentősen csökkentette a kutatóforgalmat

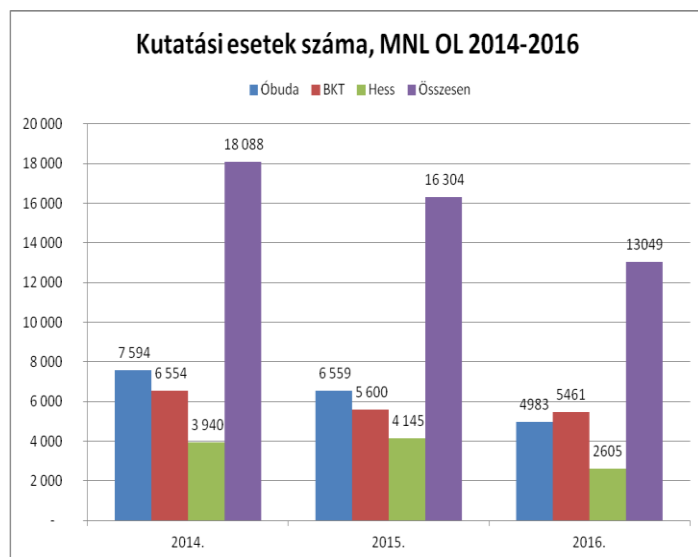
Az Országos Levéltár adatait elemezve megállapítható, hogy kutatóforgalmi adatok alakulását nagymértékben befolyásolta a Hess András téri kutatóterem májusi bezárása. Az előző évhez, 2015-höz képest az Országos Levéltárba beiratkozott kutatók száma 2016-ban 7%-al, a kutatási esetek száma pedig 15%-al csökkent. Továbbá a kutatási kérelmek száma 13%-al, a leadott kérések száma 16%-al csökkent. A regisztrált kutatók között a támogató nyilatkozattal rendelkező tudományos kutatók aránya 13%-al nőtt (133 fő a növekmény), a külföldi illetőségű (külföldi lakcímmel rendelkező) kutatók aránya viszont drasztikusan, 62%-al csökkent (227 fő a csökkenés).

A kutatási esetekre vonatkozó adatok havi bontásban azt mutatják, hogy a Hess téri kutató bezárását követően a kutatási esetek száma havi átlag 1300-1600 körüli esetről havi 1000 eset alá csökkent. Tehát havi átlagban több mint többszáz kutatási esettel kevesebbet jegyezhetünk, s ez azt jelenti, hogy a korábban a Hess téri kutatóra havonta jutó több mint félezer kutatási eset (átlagban 521) nagyobb része a kutató bezárása után elmaradt, s csak kisebb része tevődött át másik kutatóterembe (elsősorban az óbudaiba).

Kutatási esetek havi bontásban 2016-ban az MNL OL kutatótermeiben

	Óbuda	Bécsi kapu tér	Hess András tér	Összesen
január	426	426	446	1298
február	458	572	585	1615
március	445	519	613	1577
április	323	488	525	1336
május	399	457	436	1292
június	455	493	0	948
július	490	492	0	982
augusztus	292	298	0	590
szeptember	453	492	0	945
október	464	474	0	938
november	528	466	0	994
december	250	284	0	534
Összesen	4983	5461	2605	13049
Megoszlás	38,19%	41,85%	19,96%	100,00%
Összesen 1. félév	2506	2955	2605	8066
Összesen 2. félév	2477	2506	0	4983

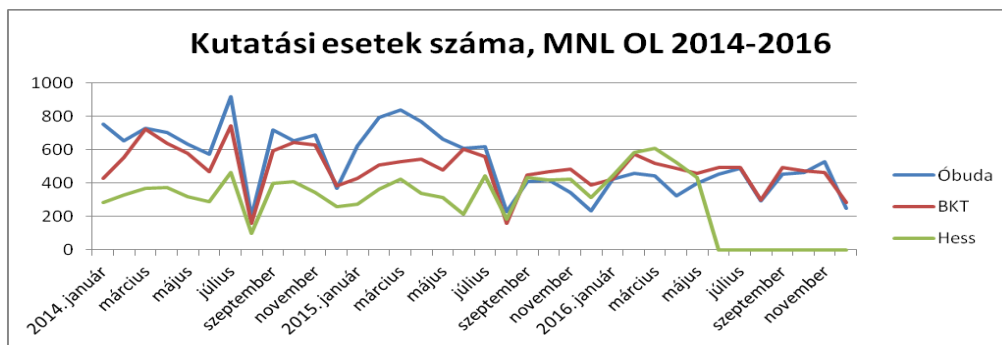
b) Kiegészített kutatóforgalom az Országos Levéltár kutatótermeiben

A kutatási esetek számát tekintve az év első négy hónapjában a Hess téri kutató volt a legforgalmasabb, a májusi bezárásától kezdve a Bécsi kapu téri kutató produkálta a legtöbb kutatási esetet, kivéve egyetlen hónapot, novemberet, amikor az óbudai kutató volt a forgalmasabb, de júliusban, augusztusban és októberben is elhanyagolható különbség mutatkozott a Bécsi kapu téri kutató javára (2, majd 6, illetve 10 eset). Az év első negyedében három kutatóterem között oszlott meg a nagyjából arányosan a forgalom, átlagosan havi 400-600 kutatási esettel. A Hess téri kutatóterem bezárását követően pedig a másik két kutatóterem között oszlott meg nagyjából arányosan a forgalom havi 500-600 kutatási esettel. A féléves adatok százalékos megoszlása hasonló képet mutat: 2016 első félévében a három kutatóterem között a kutatási esetek eléggé arányosan oszlottak meg: Bécsi kapu tér: 36,6%, Hess: 32,3%, Óbuda: 31%. A második félévben, a Hess téri kutató bezárását követően az óbudai kutató felzárkózott, és a Bécsi kapu téri kutatóval szemben a különbség csökkent, s nagymértékben kiegyenlítődt a kutatási esetek számát tekintve: Bécsi kapu tér: 50,3%, Óbuda 49,7%.

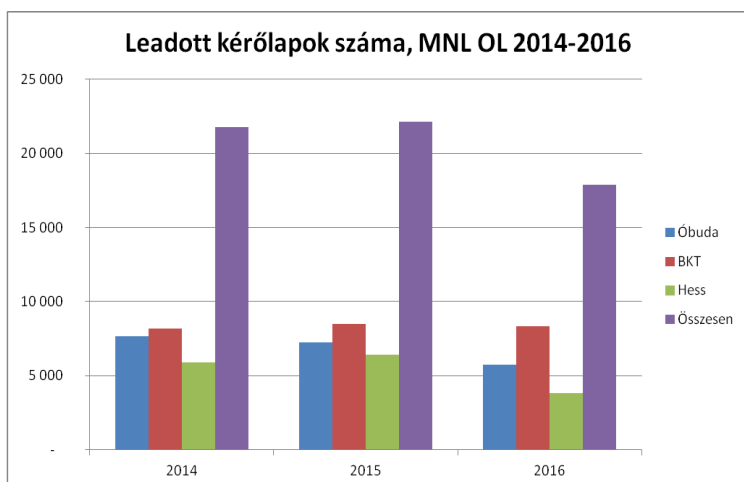
2016-ban a leadott kérelmek számát tekintve, akárcsak a megelőző évben, a Bécsi kapu téri kutatóterem jelentős fölényrel vezet, s Óbuda részesedése jóval kevesebb, mint a kutatási esetek vonatkozásában. Az első félévben a Bécsi kapu tér közel 40%-os részesedést ért el (Bécsi kapu tér: 39,8%, Hess: 30,6%, Óbuda: 29,5%). Mivel a második félévben a Hess téri

kutatóterem már nem működött, az egész éves adatokban a Bécsi kapu téri kutató előnye még jelentősebb: Bécsi kapu tér: 46,6%, Óbuda: 32,1%. Hess: 21,3%.

A több évre visszatekintő kutatóforgalmi adatok azt mutatják, hogy az óbudai kutató forgalma 2011-ben volt a csúcson, azóta pedig évről évre jelentősen csökkent, 2015-ben, már a Hess téri digitális kutató megnyitása előtt látványos volt visszaesés. A Bécsi kapu téri és a Hess András téri kutatótermek forgalma 2013-ig csökken, majd a kutatási esetek száma 2014-ben jelentős mértékben nőtt. A grafikon 2015-ös leszálló ága viszont csalóka: valójában a visszaesés időarányosan nem olyan jelentős, mint ahogy látszik. A havi ingadozást mutató grafikon mélypontjai természetesen egybeesnek a zárvatartási időszakokkal.

A kutatótermek forgalmi adatairól a beadott kérések száma némileg eltérő képet rajzol. Kéréslapszámban már tavaly is a Bécsi kapu téri kutatóterem vezetett, s idén kis mértékben tovább növelte részarányát (37,54%-ról 38,45%-ra).

III. 8.4. A kutatók tájékoztatása

A kutatószolgálatok munkájában nehézséget okoz, hogy a kutatók tájékoztatása egyre több időt vesz igénybe, mivel nő az előképzettség nélküli kutatók száma, akik nem ritkán gyors és látványos kutatási eredményekre számítanak, nem ismerve a levéltári kutatás természetét, a kutatni kívánt iratanyag jellegét, sőt néha még a kutatni kívánt témában is eléggé tájékozatlanok. A felkészületlenség és a kellő tájékozódás hiánya is szerepet játszik benne, hogy a kutatói kérések feldolgozása jelentős időt igényel.

A tájékoztatási esetek megoszlása 2016-ban

	Személyes	Email és telefon	Személyes, email és telefon együtt	Idegen nyelven
Megyei levéltárak	8901	7803	16704	527
MNL OL	1696	9073	10769	1038
MNL összesen	10597	16876	27473	1565

A feni táblázatból megállapítható: Míg a megyékben nagyobb szerepe van a közvetlen, személyes tájékoztatásnak, az összes tájékoztatási esetükben ez a forma teszi ki az esetek nagyobb részét, 53,8%-át (8901 esettel), addig az emailben és a telefonon való tájékoztatás ennél kevesebbet, csak 46,7%-ot jelent. Ezzel szemben az Országos Levéltárban éppen az utóbbi formáknak, az emailés és telefonos eseteknek van döntő súlya, s ezek az tájékoztatási esetek 84,3%-át adják, míg a személyes tájékoztatás csak 15,7%-ot ér el. Az is figyelemre méltó, hogy az Országos Levéltárban jóval több az emailés és

telefonos tájékoztatás, mint a megyékben együtt véve (16,3%-al). Az idegen nyelven való tájékoztatási esetek száma összességében viszonylag alacsony, különösen a megyei levéltárakban, amelyek együttesen alig felét érték el az Országos Levéltár idegen nyelvű tájékoztatási eseteinek (50,7%).

Az MNL Országos Levéltárában a kutatók tájékoztatására vonatkozó statisztikai adatok a korábbi években a megkeresések számának viszonylagos állandóságát jelezték évi közel 6000 tájékoztatási esettel. 2016-ban azonban jelentősen növekvő ügyfélforgalmat tapasztaltunk, elsősorban az emailes megkeresés növekedésének köszönhetően. Miközben a közvetlen, személyes tájékoztatási esetek száma csökkent 11%-al, az emailes és telefonos tájékoztatási esetek száma 56%-al növekedett, havi átlagban 528 esetről 756-ra.

A kutatók tájékoztatásában és a levéltári kutatás népszerűsítésében fontos szerepet játszik az Országos Levéltárban szerkesztett kutatói blog, az *Aktakaland*. Ennek látogatottsága azt igazolja, hogy sikeresen pozicionálta magát. 2016-ban 19756 látogatót köszönhetünk az Aktakaland oldalán, s 54938 megtekintést könyvelhettünk el. A látogatók száma közel duplája a 2015-ös adatoknak (10159), s több mint 70%-os a megtekintések növekedése a tavalyi adathoz képest (2015-ben 31577 megtekintés volt). 2016-ban összesen 10 bejegyzést tettünk közzé, többek közt a Monarchia I. világháborús veszteséglistájának osztrák adatbázisáról, a középkori családkutatás kihívásairól, a Vitézi Rend levéltári forrásairól, az elmúlt 15 év iratajándékozásairól, az Országos Levéltár tervtáráról. A megtekintésekre vonatkozó statisztikák alapján a hazai és a külföldi olvasók megoszlása: 84,5% magyarországi, 15,5% külföldi. A külföldiek főként a szomszédos országokból valók, továbbá nyugat-európai országokból és az amerikai kontinensről. A blog „egyszerűsített” verziója elérhető az MNL honlapjáról is a <http://mnl.gov.hu/aktakaland> linken keresztül. 2016. október 14-én rendeztük meg a 2. blogtalálkozót 65 érdeklődő kutatónk részvételével. A kutatóknak adatbázisokban mutattunk keresési tippet, illetve felhívtuk figyelmüket az újításokra is.

III. 8.5. A reprográfiai szolgáltatások átstrukturálódása

Fotójegyek és kutatói megrendelésre készített másolatok tagintézményenként 2016-ban

A levéltár rövidített neve	fotójegyek száma	fénymásolt oldalak száma	szkennelt oldalak száma
MNL BKML	39	763	27
MNL BaML	102	939	184
MNL BéML	32	386	5
MNL BAZML	105	285	0
MNL CSML	39	679	277
MNL FML	28	230	0
MNL GYMSML GYŐR	21	120	0
MNL GYMSML SOPRON	92	104	34
MNL HBML	16	265	1348
MNL HML	25	74	187
MNL JNSZML	34	689	34
MNL KEML	25	74	187
MNL NML	17	40	0
MNL PML	79	1150	139
MNL SML	15	442	50
MNL SZSZBML	41	109	0
MNL TML	22	445	280
MNL VaML	24	52	150
MNL VeML	50	331	550
MNL ZML	58	469	47
Megyék összesen	864	7646	3499
MNL OL	816	7777	18108
MNL összesen	1680	15423	21607

2016-ban az előző évhez képest MNL szinten kis mértékben csökkent a kiadott fotójegyek száma (5%-al), jelentős mértékben, 27,6%-al csökkent viszont a kutatói megrendelésre készült fénymásolatok száma. Az Országos Levéltárban a fotójegyek tekintetében kismértékű, 2,5%-os emelkedés figyelhető meg (794-ről 816-ra nőtt a számuk), viszont a

fénymásolás még inkább visszaesett: 44%-os a csökkenés 2016-ban a 2015-ös adatokhoz képest. A fénymásolások száma különösen a második félévben csökkent drasztikusan: mindössze 1643 oldal a 2016. második félévi adat az első félévi 6134-el szemben.

Az Országos Levéltárban a fotójegyek és a kutatói másolat-megrendelések árbevétele közel hatmillió forint (5.969.439 Ft) volt 2016-ban, ami lényegesen kevesebb, mint egy évvel korábban, s ez főként a fénymásolás csökkenéséből adódik. A digitális másolatok bevétele a legjelentősebb, 2.570.889 Ft, az összes árbevétel 43%-a, meghaladja az eladott fotójegyekből befolyt összeget, ami 2.232.000 Ft (37,3%). A fénymásolat megrendelésből befolyt árbevétel az előbbieknél lényegesen kevesebb, 1.166.550 Ft, az összes árbevételnek csak az ötöde (19,5 %). Az Országos Levéltárban a megrendelt másolatokon belül darabszámban is magasán a digitális másolatok vezetnek: 18108 oldal, ez jóval több mint duplája (2,3-szerese) a fénymásolt oldalaknak (7777 oldal). Mivel az Országos Levéltár kutatószolgálat is a digitális másolást szorgalmazza, a fentiek kedvező tendenciák.

2016-ban az Országos Levéltárban áttekintettük a reprográfiai szolgáltatások szabályzatát és díjszabását, *új szabályzat-tervezetet, és a digitális másolatok árát jelentősen csökkentő új díjszabási táblázatot készítettünk*, ami várhatóan 2017. február elején lép érvénybe.

III. 8.6. Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsonzés

2016 folyamán az Országos Levéltár 6 kiállításra kölcsönzött iratokat, ami fele az előző évének. Jelentősebb számú kiállítási célú iratkölcsonzésre csak a Csongrád megyei levéltárban került sor (8 alkalom), továbbá a Hajdú-Bihar megyei (4 alkalom), és Zala megyei levéltárban (5 alkalom). Tudományos kutatás céljára 2016-ban ugyancsak a Csongrád megyei levéltár kölcsönzött jelentős számban iratot (60), többségét adva az MNL ilyen célú kölcsönzési eseteinek. Az ügyviteli célú iratkölcsonzés túlnyomó többségét, akárcsak az előző évben, a Nógrád Megyei Levéltár bonyolította le (1172 eset a 1339-ből). A ügyviteli célú iratkölcsonzés Nógrádban a tb ellenőrök által igényelt munkaügyi iratok miatt ilyen magas.

Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsonzés 2016-ban (az esetek száma szerint)

A levéltár megnevezése	Ügyviteli célú	Kutatási célú	Kiállítási célú	Levéltári működési célú
MNL BKML	1	-	1	1
MNL BaML	1	-	-	-
MNL BéML	22	-	1	-
MNL BAZML	2	-	-	-
MNL CSML	31	60	8	2
MNL FML	-	-	-	-
MNL GYMSML Győr	1	2	-	-
MNL GYMSML Sopron	5	1	2	-
MNL HBML	1	-	4	-
MNL HML	3	-	-	1
MNL JNSZML	2	-	1	-
MNL KEML	-	10	-	-
MNL NML	1172	-	2	-
MNL PML	1	-	1	-
MNL SML	-	-	-	-
MNL SZSZBML	1	5	1	3
MNL TML	1	-	-	-
MNL VaML	67	-	2	1
MNL VeML	27	4	3	-
MNL ZML	1	1	5	-
Megyék összesen	1339	83	31	8
MNL OL	-	2	6	-
MNL összesen	1339	85	37	8

III. 8.7. Ügyfélszolgálati tevékenység

Az ügyfélszolgálati tevékenységben a megyei levéltárakra hárul a nagyobb teher és a forgalom döntő hányada. Az ügyfélszolgálati tevékenységet jellemző adatok, a 13 ezret is jócskán meghaladó hivatalos szervek általi megkeresés, valamint az állampolgárok részéről történt közel hatezer megkeresés alapján megállapítható, hogy az MNL tagintézményei fontos szerepet látnak el a területi közigazgatás munkájának támogatása terén és az állampolgárok jogbiztosításában. Az ügyfélszolgálatok által intézett megkeresések és elvégzett levéltári kutatások főbb típusai a következők: építési, földhivatali, telekkönyvi ügyek, hagyatéki-, örökbefogadási- és gyámügyek, jogszolgáltatási, tb, munkaviszony-igazolások, iskolai végzettség igazolása, állampolgársággal kapcsolatos ügyek, anyakönyvekkel kapcsolatos ügyek, selejtezések engedélyezése. Az állampolgári megkeresések 2016-ban 9,9%-al csökkentek (6366-ról 5735-re), ehhez képest a hivatalos megkereséses száma ennél nagyobb mértékben, 15,2%-al nőtt (11351-ről 13081).

A megyei tagintézmények ügyfélszolgálati tevékenységének főbb adatai

A levéltár rövidített neve	hivatalos szervektől érkezett megkeresések száma	állampolgároktól érkezett megkeresések száma	összesen
MNL BKML	240	95	335
MNL BaML	172	95	267
MNL BéML	527	111	638
MNL BAZML	2045	550	2595
MNL CSML	432	512	944
MNL FML	819	538	1357
MNL GYMSML GYŐR	423	172	595
MNL GYMSML SOPRON	227	131	358
MNL HBML	652	248	900
MNL HML	367	244	611
MNL JNSZML	51	264	315
MNL KEMML	367	244	611
MNL NML	3084	235	3319
MNL PML	172	225	397
MNL SML	494	448	942
MNL SZSZBML	1325	743	2068
MNL TML	553	190	743
MNL VaML	209	196	405
MNL VeML	174	196	370
MNL ZML	748	298	1046
Megyék összesen	13081	5735	18816
MNL OL	989	293	1282
MNL összesen	14070	6028	20098

Az ügyfélszolgálati munka a legnagyobb terhet az esetek száma alapján a Nógrád megyei (3319), a Borsod- Abaúj-Zemplén megyei (2595), és a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei levéltárra rója. A leterheltség személyi átszervezést igényelt az elmúlt évben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltárban, ahol a kormányhivatalok eltérő elbírálási gyakorlata miatt küldtek vissza 1361 darab kérelmet. A Nógrád Megyei Levéltárban az első félévben nőtt meg különös mértékben a társadalombiztosítási, valamint hadigondozási ügyek száma, addig a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárban a munkaidő, iskolai végzettségi ügyek, valamint a második félévben hirtelen megnőtt hadigondozási ügyek a teljes személyi állomány ügyfélszolgálati igénybevételéhez vezettek.

Ügytípusok	MNL BKML	MNL BaML	MNL BcML	MNL BAZML	MNL CSML	MNL FML	GYŐR	SOPRON	MNL HBML	MNL HML	MNL JNSZML	MNL KEML	MNL NML	MNL PML	MNL SML	MNL SZSZBML	MNL TML	MNL VaML	MNL VcML	MNL ZML	Összesen
Tb és munkaviszony igazolása	126	148	416	1006	712	415	143	6	74	204	20	204	3029	44	316	298	441	149	24	450	8225
Építési ügyek	23	17	26	22	79	107	31	117	32	120	75	120	43	118	128	72	22	79	91	23	1345
Ingyen-nyilvántartás	11	1	4	19	18	10	0	0	4	3	0	3	3	10	10	0	27	4	1	18	146
Földhivatali ügyek	3	0	7	0	45	15	54	84	24	0	17	0	12	30	102	0	50	3	12	194	652
Telekkönyvi ügyek	11	0	6	1	6	25	118	0	7	0	0	0	5	12	100	0	26	4	39	123	483
Hagyaték, örökbefogadás és gyámügy	36	9	14	24	32	49	140	73	16	85	21	85	13	45	86	63	32	18	123	12	976
Iskolai végzettség igazolása	8	21	8	21	54	68	26	9	67	38	13	38	15	30	55	246	47	36	13	64	877
Jogszolgáltatás	40	2	72	31	56	58	33	25	12	8	44	8	34	15	55	0	3	8	11	73	588
Hadigondozás	63	29	76	1361	69	20	32	19	609	143	32	143	85	84	87	714	69	30	22	32	3719
Restitúciós ügyek	2	3	2	0	0	2	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	2	1	0	15
Állampolgárság, törzskönyv, erkölcsi bizonyítvány	5	1	8	5	0	0	0	3	16	0	2	0	0	3	1	11	2	0	3	0	60
Anyakönyvi ügyek	2	27	3	45	4	3	9	0	38	15	0	15	6	3	2	1	2	45	16	12	248
Állami vállalatok ügyei	0	3	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	44	0	0	0	0	50
Egyéb	5	6	0	80	1	585	9	22	0	10	1	10	12	2	0	0	21	27	15	45	851
Összesen	335	267	638	2595	944	1357	595	358	900	611	315	611	3319	397	942	2068	743	405	370	1046	18816

Az ügytípusokat összesítő fenti táblázat szerint 2016-ban a legjelentősebb ügyfélforgalmat bonyolító ügytípusok a következők voltak: tb- és munkaviszony igazolással kapcsolatos ügyek (8225 eset), hadigondozási ügyek (3719), építési ügyek (1345), hagyatéki, örökbefogadási és gyámügyekkel kapcsolatos ügyek (976), iskolai végzettség igazolása (877).

III. 8.8. Az MNL online szolgáltatásai 2016-ban

Az MNL online szolgáltatásainak többségénél az elmúlt években beállításra került a Google Analytics követési funkciója, ami már 2015-ben is lehetőséget teremtett arra, hogy a szolgáltatásokat idősorosan és egymással is összevetve értékeljük.

A jelentősebb szolgáltatásaink közül nincs mérés a Digitarchiv honlapján, a külső szolgáltatások közül nem férünk hozzá a Magyar Levéltári Portál, az Európai Levéltári Portál, a Manda és az Europeana statisztikáihoz. Az összegző adatok és az általános trendek mellett 2016-ban a 12 legnagyobb látogatottságú szolgáltatást vizsgáltuk meg közelebbről. Az adatok a január 1-je és december 31-a közötti időszakra vonatkoznak.

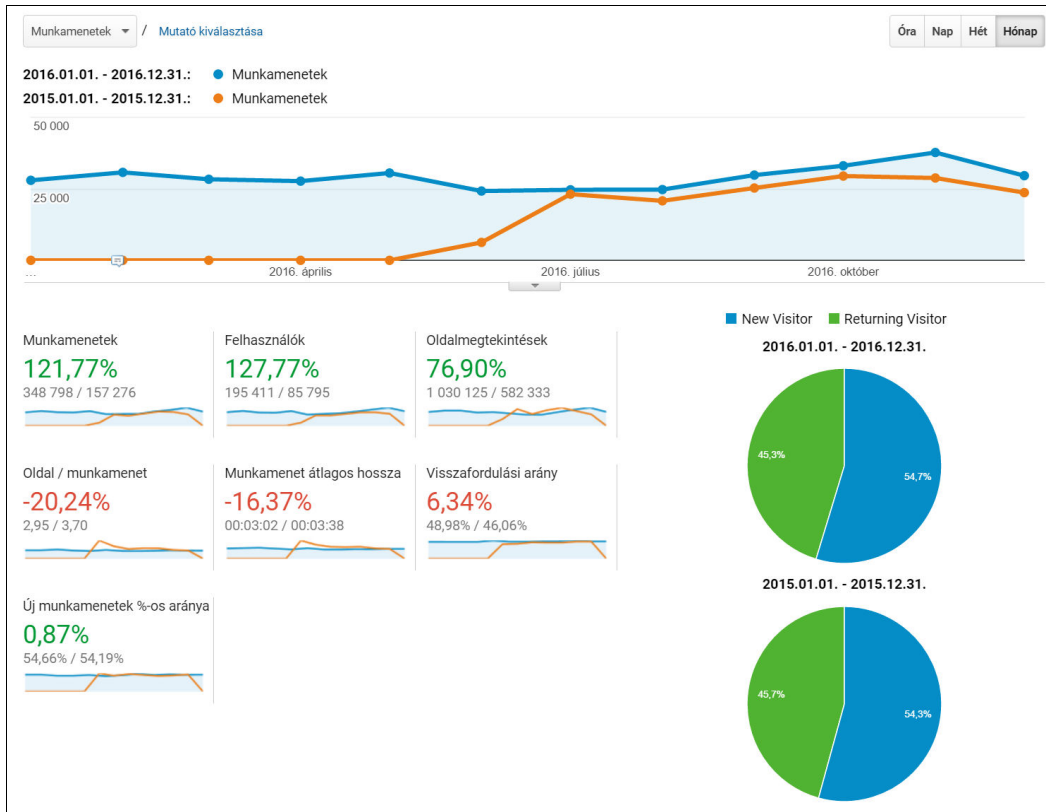
Általánosságban elmondható a 2016-ban mért adatokról, hogy az előző évben kialakult szolgáltatási rendszer megerősödött, az akkor elindult folyamatok kiteljesedtek. Azok a szolgáltatások, amelyek esetében az intézmény folyamatosan bővíti a tartalmat, növelték a látogatottságukat. Az új szolgáltatások kiváltják a régieket, a korábbiaknál rendre több látogatót érnek el. A tematikus közművelődési szolgáltatások egyelőre nem jelentettek áttörést. A felhasználók igényelnék a mobilalkalmazásokra való adaptációt. A reszponzív oldalakat, így az MNL Gyűjtőportálját és a Hungaricana szolgáltatást a használók 15%-a telefonon követi és itt a növekedés meghaladta a 250%-ot.

	Megtekintések	Eltöltött idő	Visszafordulási arány
Hungaricana	2197260	0:06:34	50,61%
MNL Gyűjtőportál	348798	0:03:02	48,98%
AdatbázisokOnline	136537	0:06:26	37,73%
Aktakaland	54938		
Archivnet	48305	0:02:49	68,92%
Elektronikus levéltár	45231	0:06:06	35,17%
MOL Medieval	20319	0:12:27	26,05%
MOL DLDF	13516	0:12:43	23,11%
Reformáció	6544	0:04:24	49,51%
MOL Térkép	3904	0:03:39	46,21%
MOL Királyi Könyvek	3561	0:05:35	42,71%
Holokauszt	1339	0:02:36	60,27%

Az MNL saját szolgáltatásai közül a Gyűjtőportált keresték fel legtöbbször. Az e-archivum szervereinek leállásával az onnan nyújtott szolgáltatások elérhetetlenné váltak, ezért az idei összegzésben ezek már nem szerepelnek. A korábban az arcanum/mnl.hu doménről szolgáltatott adatbázisokkal is csak az átrendező alátámasztását bemutatandó foglalkozunk. Mint a részletes elemzésből látható, ezeknek a szolgáltatásoknak a helyét a többi honlap – többnyire a Hungaricana – átvette. Az is érzékelhető, hogy vannak kutatók, akik továbbra is ezeket a szolgáltatásokat preferálják, ezért a levéltárosok továbbra is támogatják üzemben tartásukat.

A valós összevetést és értékelést bonyolulttá teszi, hogy a Hungaricana oldalain keresztül elérhető MNL tartalmak forgalmáról egyelőre nincsenek összegző adataink, az itt szereplő számok csupán a Hungaricana teljes forgalmára vonatkoznak. (Ennek oka elsősorban az, hogy a Hungaricana nem őrző intézmények rendjében szolgáltatja az adatokat, a térképek esetében például négy intézmény közös adatbázisában lehet keresni.) A Hungaricana az év során számos új tartalmat töltött fel, elsősorban a Fortepannal kötött megállapodásnak köszönhetően közel megduplázta a megtekintések számát. Meglepő a statisztikában először szereplő Aktakaland magas látogatottsága, ami nemcsak a tematikus honlapokat előzi meg, hanem az Archivnet - 2016-ban némi visszaesést mutató - forgalmát is.

AdatbázisokOnline	17,68%	-6,80%	7,07%
	136 537 -- 116 026	00:06:26 -- 00:06:55	37,73% -- 35,24%
Elektronikus levéltár	14,30%	9,32%	-15,74%
	45 231 -- 39 572	00:06:06 -- 00:05:35	35,17% -- 41,74%
Hungaricana	110,89%	-12,43%	11,55%
	2 197 260 -- 1 041 895	00:06:34 -- 00:07:30	50,61% -- 45,37%
Holokauszt	83,42%	812,21%	-37,68%
	1 339 -- 730	00:02:36 -- 00:00:17	60,27% -- 96,71%
Reformáció	100,00%	100,00%	100,00%
	6 544 -- 0	00:04:24 -- 00:00:00	49,51% -- 0,00%
MNL Gyűjtőportál	121,77%	-16,37%	6,34%
	348 798 -- 157 276	00:03:02 -- 00:03:38	48,98% -- 46,06%
Archivnet	-6,65%	-16,03%	4,11%
	48 305 -- 51 746	00:02:49 -- 00:03:21	68,92% -- 66,21%
MOL DLDF	-69,57%	-5,02%	15,79%
	13 516 -- 44 420	00:12:43 -- 00:13:24	23,11% -- 19,96%
MOL Királyi Könyvek	-57,87%	-12,77%	4,26%
	3 561 -- 8 453	00:05:35 -- 00:06:24	42,71% -- 40,97%
MOL Medieval	-23,99%	-17,58%	17,57%
	20 319 -- 26 731	00:12:27 -- 00:15:06	26,05% -- 22,16%
MOL Térkép	-68,89%	-26,58%	18,38%
	3 904 -- 12 550	00:03:39 -- 00:04:58	46,21% -- 39,04%

A gyűjtőportál látogatottságainak idei adatai az éves összevetésben nem mutatnak sokat, mivel a szolgáltatás 2015. június 24-én év közben indult, ezért ha idősoros összevetésre vagyunk kíváncsiak, helyesebb csak a második félév adatait összehasonlítani. Kizárólag a második félév mutatóit vizsgálva a munkamenetek száma 19 százalékkal, a felhasználók száma közel 24 százalékkal nőtt és valamennyi hónap tekintetében meghaladta az előző év bázisértékeit.

A használat intenzitásának értékei ugyanakkor visszaestek, a felhasználók átlagosan kevesebb tartalmat használtak és a munkamenetek idejének közel húsz százalékos csökkenése is jelentős visszaesés. Átlag feletti mértékben nőtt a Szlovákiából, Németországból és az Egyesült Királyságból indított keresések száma. Miként más szolgáltatásoknál, itt is jellemző, hogy az év első hónapjai és a késő őszi hónapok jelentik a használat tetőpontját, megfontolandó a kommunikációs eseményeket ezekre a hónapokra összpontosítani. Az év során egyetlen kiemelkedő értéket sikerült regisztrálni, az Urbanista blog cikke február 11-én az átlagos napi 1200-1300 látogatót a kétszeresére növelte, ezen a napon 2623-an keresték fel az MNL honlapját. A cikk által generált érdeklődők 72 %-a először volt az oldalunkon.

Aktakaland blog

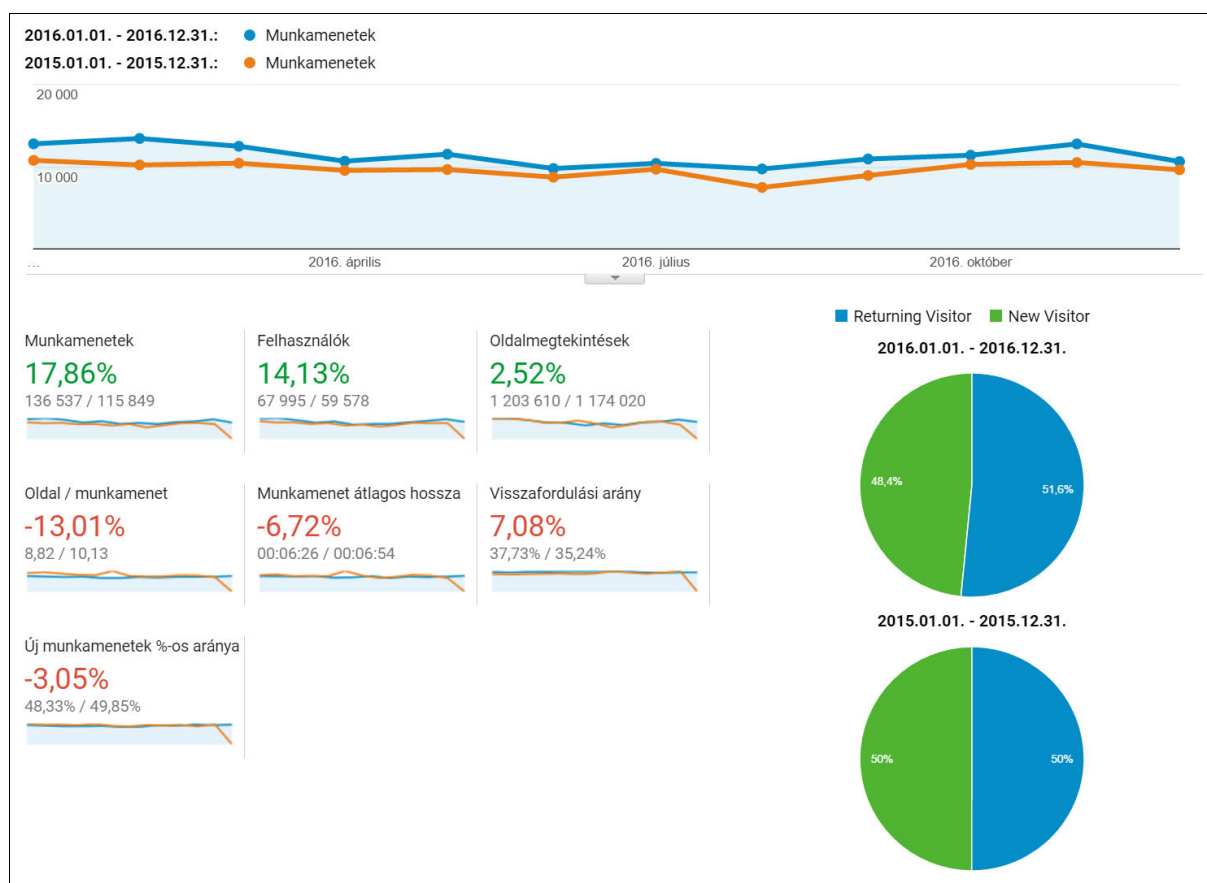
Az Aktakaland blog nem része a gyűjtőportálnak és a fejlesztés óta eltelt időszak alatt ámsztotta ezt a döntést. A Wordpress rugalmasabb tulajdonságokkal rendelkezik, fejlesztése pedig naprakészen reagál a közösségi médiára. 2016 volt az első olyan év, amikor a szolgáltatás teljes, idősorosan összehasonlítható értékekkel is mérhető. A látogatottság a tavalyi évhez képest 74%-kal emelkedett. Ezek az adatok százalékosan és abszolút számokban mérve is impresszívek, hiszen a megtekintések száma eléri a Gyűjtőportál használatának egyhetedét, és haterzerrel meghaladja az Archivnet teljes éves forgalmát. Az *Osztrák-Magyar Monarchia I. világháborús veszteséglistája* cikket közel hétezeren olvasták és a kataszteri térképek mellett további

4300 olvasója volt a *Katona-sorban* cikknek, ezeknek közös jellemzője, hogy elsősorban a családkutatók által keresett iratokkal foglalkoznak. A látogatók 85 százaléka Magyarországról olvassa a levéltári blogokat, a 15 % külföldi elérést Románia, Szlovákia és az Egyesült Államok képviseli, a többi ország ezer látogató alatt marad.

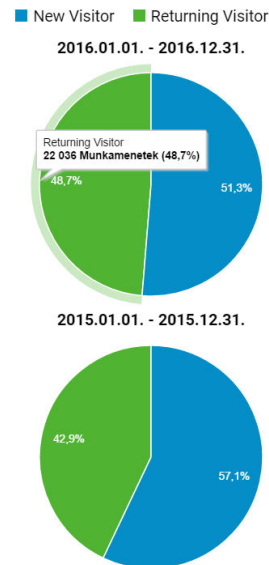
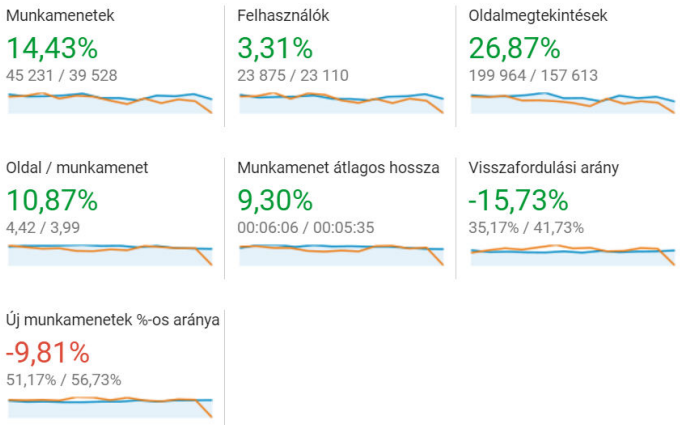
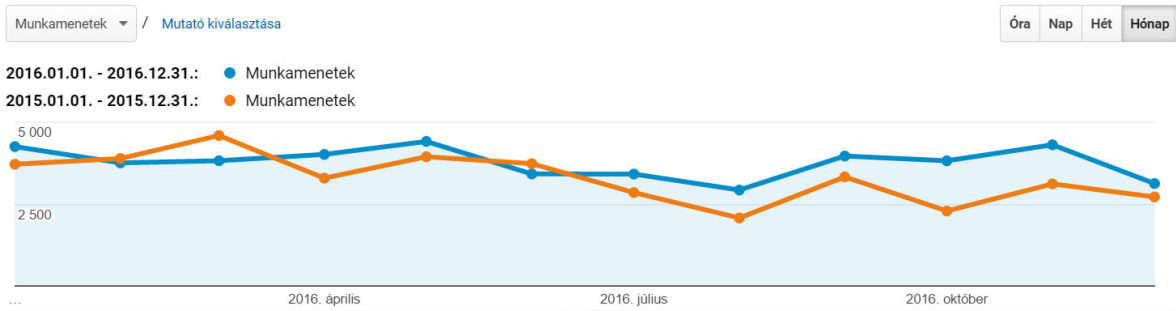
	jan	feb	Már	ápr	máj	jún	júl	aug	Sze	okt	nov	dec	Összesen
2014								8	10,527	5,851	3,052	2,729	22,167
2015	3,352	2,397	2,464	2,424	2,056	1,875	4,213	1,701	1,934	1,984	3,725	3,452	31,577
2016	6,113	7,482	4,860	5,096	5,211	2,907	2,170	2,574	5,085	5,380	4,018	4,042	54,938
2017	4,371												4,371

AdatbázisokOnline

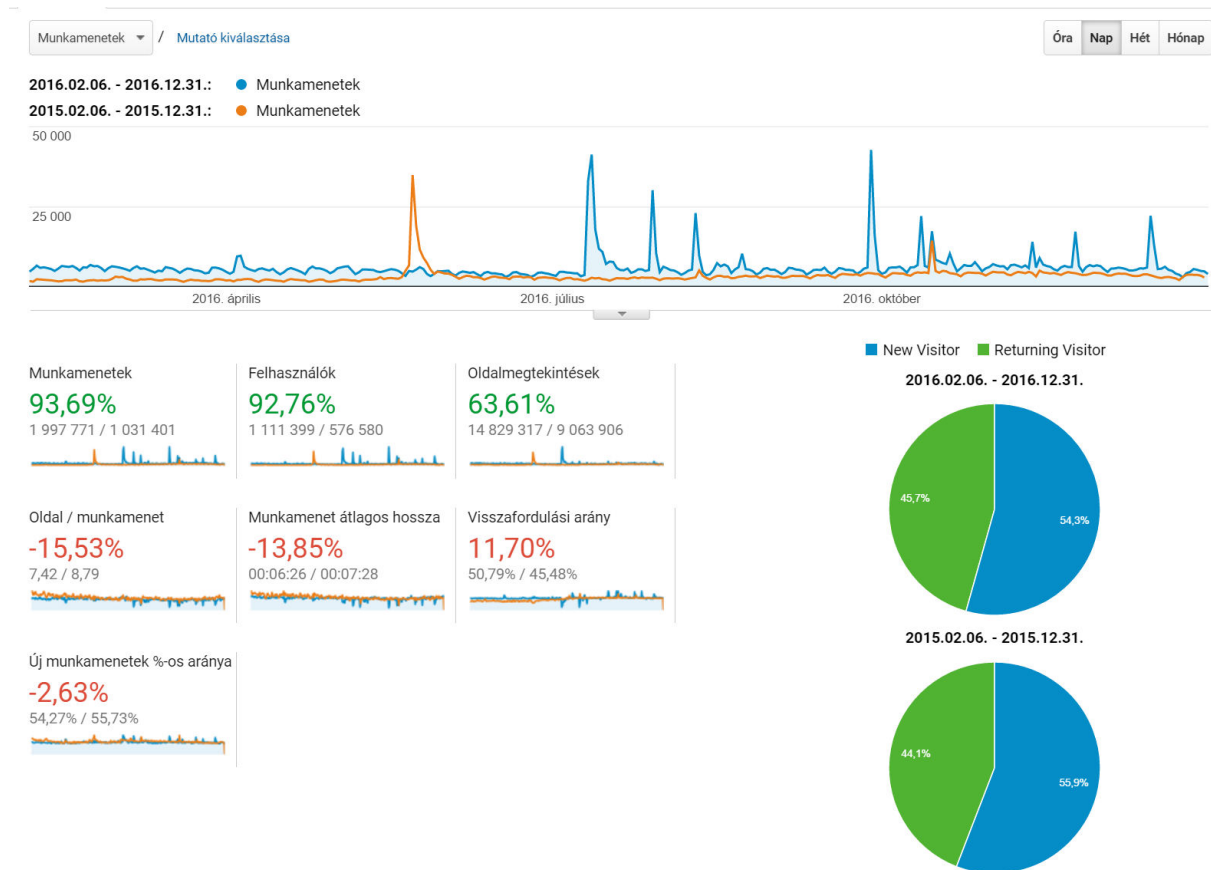
Az AdatbázisokOnline (AOL) 2015-ben 41 244-gyel, 2016-ban további 20 688-cal növelte a munkamenetek számát és valamennyi hónapban meghaladta az előző évben mért látogatottságot. Különösen erős hónap volt a február, amely az év legrövidebb hónapja volt, ekkor 13 431 kutatási esetet regisztráltunk, 32%-kal magasabb értéket az előző évinél. Január és november volt még hasonlóan erős. Az oldalon eltöltött idő átlagosan fél perccel csökkent, a visszafordulási arány minimálisan, 2,5%-kal romlott. 2016-ban nem került sor jelentősebb fejlesztésre, ezért a növekedés az oldal népszerűségének tudható be. Átlag felett nőtt a szlovákiai (33%) és egyesült királyságbeli (54%) felhasználók száma, együttesen a felhasználók 17 százaléka használja az alkalmazást külföldről. Jelentős igény lenne a reszponzív (mobil eszközről és tabletről való) elérésre, a felhasználók 74%-kal többen próbálták mobiltelefonról és 41%-kal többen tabletről használni az AOL-t, mint egy évvel korábban, miközben a felület nyilvánvalóan kevésbé alkalmas kis képernyőn való használatra. Ennek ellenére a felhasználóknak csak a fele adta fel, 48% inkább megbirkózott a nehézségekkel. Jelentősen nőtt a Google felőli elérés 37-ről 43 százalékra, elsősorban a más honlapokról induló linkek rovására, ennek mutatója hasonló mértékben 34-ről 29 százalékra csökkent. A közvetlenül az AOL-t keresők aránya a látogatók negyede, három százalékuk pedig közösségi oldalakról érkezik. A tartalom tekintetében az egyházi anyagok iránt érdeklődők aránya jelentősen nőtt, az átlagot kétszer meghaladó mértékben, ugyanígy jelentős volt a növekedés az 1715. és 1720. évi összeírások forgalmában is.

Elektronikus levéltár

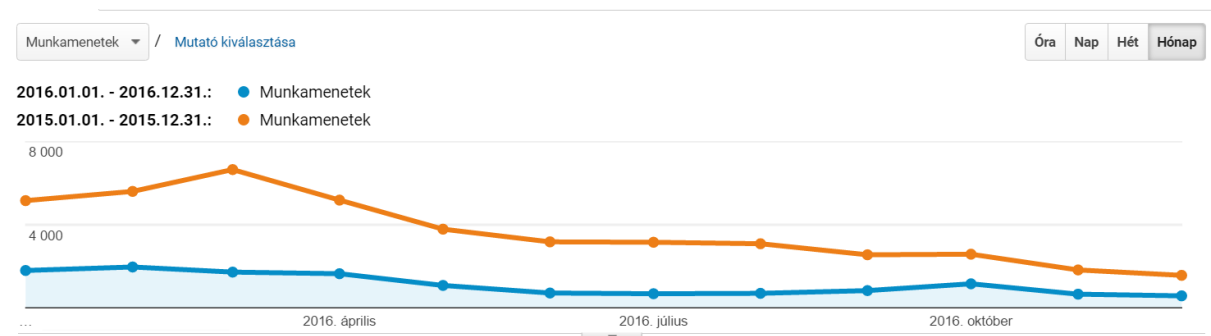
Az Elektronikus Levéltári Portál (ELP) hatezer kutatási esettel, 14,43%-kal növelte a kutatási eseteinek számát az előző évhez képest, a felhasználók száma minimálisan emelkedett, jelentősen nőtt viszont a kutatási célú hasznosulás, ami az oldalmegtekintések növekedéséből és a kapcsolódó mutatókból egyaránt jól látszik. Az előző évinél 42 351-gyel több oldalletöltés közel harmincszázalékos növekedés, a kutatók fél perccel többet töltöttek el egy-egy belépéskor, csökkent a visszafordulási arány és jelentősen nőtt a visszatérő látogatók aránya - utóbbi 43-ról 49 százalékra. Az erősödés súlypontja az év második felére esik, ezért nem lenne meglepő, ha ez a jelentős elmozdulás a Hess András téri épület kutatótermének bezárásával lenne összefüggésben, hiszen a pártiratok az ELP szolgáltatásán keresztül érhetőek el. Ha nem egész éves összehasonlítást végzünk, hanem a június 1-jei kutatótermi bezárástól vizsgáljuk az adatokat, akkor a munkamenetek száma 24, a felhasználószám 13 százalékkal nőtt, ha pedig az alapján számolunk, hogy a kutatók többsége a nyári szünetet követően szeptembertől tért vissza a levéltárba, a munkamenetek 33, a felhasználók 28 százalékos emelkedést mutatnak. A kétrétegű PDF-ben nagyon hatékony keresést végző publikus SDB kereső használata közel 900%-kal nőtt. Az AOL-tól eltérően itt éppen a külső linkekről történő elérés nőtt jelentősen, többen jutottak el a szolgáltatáshoz az AOL-ból, a gyűjtőportálról és a BFL oldalairól.

Hungaricana

A Hungaricana éves diagramját a többitől eltérően napi bontásban mutatjuk be. Ennek oka, hogy láthatóvá vájon, hogy a sajtó figyelve egy-egy alkalommal milyen jelentős forgalmat képes generálni az oldalon, ezt a túszerűen kiemelkedő látogatottsági adatok jelzik. Kolozi Ádám július 11-iki cikke az index.hu oldalon a Hungaricana Képcsarnok alkalmazásáról 41 231 látogatót generált egyetlen napon. Bár az MNL tartalmak használatát tekintve nem könnyű összerakni a Google Analitika adatait, megállapítható, hogy az /archives.hungaricana.hu/charters/ a leginkább használt tartalom, az előző év óta csaknem kétszer annyi használati eset (93% növekedés) kötődik 26 %-kal kevesebb kutatóhoz (1737-ről 1275-re csökkent a számuk) a kutatási idő jelentős, 15 percről 23 percre való növekedése viszont azt mutatja, hogy ők viszont a professzionális kutatók. A földrajzi adatokat tekintve Szlovákiából kétszer annyi megkeresés indult, mint az előző évben, ami az összes használat 17%-a. A többi ország tekintetében a változás elhanyagolható és az abszolút számok sem tűnnek jelentősnek, Románia és Szerbia van még 500 illetve 100 alkalom felett ez Románia esetében 10 százalékot jelent. Erre az oldalra a Hungaricana felhasználóinak 0,43%-a kíváncsi, ezzel a Hungaricana 28. legkeresettebb oldala, a BFL LEAR adatbázisa követi az 58. helyen 0,12%-kal. A térképtár ugyan a 13. helyezett, 0,76% fordul meg a /maps.hungaricana.hu/search/results/ oldalon, ezen viszont nem csak az MNL térképei érhetőek el.

MOL DLDF

A molarcanum.hu domén alatti oldalak kivezetés alatt vannak, az innen elérhető tartalmak a Hungaricana és az AOL szolgáltatásain keresztül is elérhetőek. Több kutató azonban továbbra is szívesen használja a megszokott szolgáltatást, ezért nincs okunk ezeket lekapcsolni, fenntartásuk nem jelent az intézménynek költséget. A tartalmak ugyanakkor nem frissülnek,

ezért a kutatók nem teljes szolgáltatást kapnak. A DLDF használati adatai tovább csökkentek, de még most is naponta 10-30 felhasználó használja a szolgáltatást magas intenzitással, az átlagosan 7-8 oldal megtekintésével közel 13 percet eltöltve. A visszafordulási arány nagyon alacsony, szintén az elköteleződést mutatja, hogy 70 %-uk visszatérő látogató. Nagy valószínűséggel sokan nem ismerik az alternatív szolgáltatások lehetőségét, amire abból következtetünk, hogy a használók fele külföldi, 27 százalékuk Szlovákiából, 7,5 százalékuk pedig Romániából használja az oldalt.

MOL Királyi Könyvek

A Királyi Könyvekről ugyanez mondható el, minden tekintetben alacsonyabb értékek mellett. A külföldi felhasználók aránya itt is 30 %.

MOL Medieval

A középkori Magyarország digitális könyvtára a mol/arcanum.hu többi szolgáltatásához képest csekélyebb visszaesést mutat, a mintegy 20 ezer felhasználó elkötelezett, a szolgáltatást alapos, tudományos kutatásra használja, amit a hosszú munkamenetek, az alacsony visszafordulási arány és a hetvenöt százalék feletti elköteleződés jelez. Valószínűleg itt is érdemes lehet a külföldi kutatók – akiknek aránya itt meghaladja az ötven százalékot – figyelmét felhívni az alternatív hozzáférési lehetőségekre.

MOL Térkép

A régi térképtári szolgáltatást viszont úgy tűnik érdemes lenne végképp leállítani, és átirányítani az összetettebb lehetőségeket kínáló Hungaricana oldalra. A felhasználók száma havi szinten nem éri el a kétszázat, ami 5-6 felhasználót jelent naponta. Itt a használati intenzitás és az elköteleződés mutatói is alacsonyak, a használók kétharmada először téved az oldalra, fele pedig már a főoldalról visszafordul.

III. 9. Tudományos munka, konferenciák, kiadványkészítés, kiadói tevékenység

Az MNL Országos Levéltárban és a megyei levéltárakban folyó kutatómunka összhangban állt az intézmény Középtávú Tudományos Tervével, különösen nagy hangsúlyt kaptak az MNL közös kutatási projektjei, ugyanakkor a megyei levéltárak révén az MNL erőteljesen jelen volt az egyes régiók, az egyes megyék történettudományi kutatásaiban is.

Az MNL-t kiemeli a történetkutatással foglalkozó intézmények közül az, hogy tagintézményei révén az egész országot lefedi, sőt a határ menti tagintézményeknek köszönhetően határon átnyúló kapcsolatai is vannak. Ugyancsak különleges státust ad az intézménynek a tudományos munkatársak nagy száma és az a tény, hogy az intézmény képes az egész országot lefedő kutatást végrehajtani. Erre jó példa az első világháborús veszteséglisták kutatása, az 1956 utáni megtorlásokat feltérképező perkataszter, a reformációhoz kapcsolódó iratfeltárás. Emellett az is speciális helyzetet teremt az MNL számára, hogy az intézményhálózatban őrzött iratanyagnak köszönhetően egyszerre tud forrásokat – papíralapon vagy digitális formában –, adatbázisokat, kutatókat inspiráló segédleteket és akár monografikus feldolgozásokat megjelentetni. Az intézmény együttműködik a hazai történetkutatás központjaival, de a megyei levéltárak révén helyi együttműködési hálózatokat is működtet. A strukturált intézmény így a tudományos kutatás mellett az emlékezetpolitika alakításának is eszköze. Mindezen lehetőséget az Országos Levéltár és a megyei levéltárak 2016-ban messzemenően kihasználták.

2016-ban az OL-ban és az SZKK-ban 81, a megyei tagintézményekben 152, összesen tehát 233, tudományos munkát is végző levéltáros dolgozott. Közülük a központban 33, a tagintézményekben 34, összesen tehát 67 főnek volt tudományos fokozata. Többen is megkezdtek, illetve végzik PhD-tanulmányaikat, 2016-ban 3 fő szerzett fokozatot. A fenti számok is azt tükrözik, hogy a történeti segédtudományok és a történelem kutatásának terén az MNL rendelkezik az egész országot átfogó legjelentősebb, társadalmilag is jól beágyazott kutatói hálózattal.

Az OL-ban 42, a megyei levéltárak munkatársai közül 93 fő vett igénybe kutatónapot 2016-ban, az engedélyezett kutatónapok száma összesen 5230 volt (terv: 5460). Ha ezt az időmennyiséget párosítjuk a publikációs adatokkal, nyilvánvaló, hogy a tagintézményekben dolgozó kollégák egy része jelentős szabad időt fordított a kutatómunkára. A levéltárosok kutatási eredményeikről konferenciákon, papíralapú és elektronikus kiadványokon keresztül adtak számot. E publikációk egy része a levéltárak honlapján is nyomon követhető. Az MNL Kutatónap szabályzata értelmében a kutatónapot igénybe vevő munkatársaknak publikációs jegyzékeiket az MTA Magyar Tudományos Művek Tára internetes portálon is vezetniük kell.

A 2012-ben végbement levéltári integráció, az MNL létrehozása a korábbiaknál sokkal jobb lehetőséget teremtett országos levéltári kutatási projektek elindítására. Ilyen például az „Első világháborús veszteségek feldolgozása” című projekt, amely a háborús veszteséglistáknak a halotti anyakönyvek segítségével történő kiegészítésére irányul. A program megvalósítása 2016-ban is folytatódott: számos tagintézmény konferenciával, kiállításokkal, publikációkkal és saját kutatásokkal jelentkezett.

MNL-szinten megvalósuló projekt az 1956-os forradalmat és szabadságharcot követő büntetőpercek anyagainak feltárása, a kádári rendszer megtorlási mechanizmusának vizsgálata. A Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az MNL közötti megállapodás értelmében a levéltár 2016-ban is folytatta a témával kapcsolatos iratok kikutatását, a peranyagok azonosító adatainak rögzítését. A büntetőpercek iktatókönyveinek adataiból adatbázist készített, digitalizálta a lajstromkönyveket.

Ugyancsak a Nemzeti Emlékezet Bizottságával történő együttműködés keretében folytatódott az ún. pártarchontológiai projekt megvalósítása. A cél egy olyan adatbázis készítése, amely országos lefedettségben gyűjti össze az egykori állampártok tisztségviselőinek nevét és főbb adatait, jelentősen hozzájárulva ezzel a 20. századi magyar történelem egyik meghatározó időszakának kutatásához.

A reformáció 2017-es emlékéve kapcsán az MNL – a magyar állam által létrehozott Reformációi Emlékbizottság támogatását igénybe véve – több tudományos projektet is elindított 2016-ban. Ezek elsősorban a reformációra vonatkozó, az MNL tagintézményei által őrzött iratanyag feltárását, feldolgozását, ismertetését, esetleges digitalizálását tűzték ki feladatul. A projektek céljairól, az eddigi megvalósításokról külön honlapon lehet tájékozódni: <http://reformacio.mnl.gov.hu/>

A fentiekén kívül számos egyéb tudományos projekt megvalósítása is folyamatban volt, ami jelzi, hogy az Országos Levéltárban és a megyei tagintézményekben folyó elmélyült, komoly tudományos munka mennyire szerteágazó és sokszínű jelleget ölt.

III. 9.1. Tudományos konferenciák

Az Országos Levéltár 2016. évi konferenciái közül kiemeljük a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel közösen szervezett, „Pillanatképek a 20. század magyar közigazgatásának történetéből” című kétnapos szimpóziumot. Az immár negyedik állomásánál tartó rendezvény az 1918 és 1946 közötti időszakra fókuszált. Jelentős esemény volt a Magyar Levéltárosok Egyesületével a „Nyitott Levéltárak 2016” programsorozat keretében szervezett, „Bővülő történelem – Emigrációs iratok gyűjtése a Mikes Kelemen program keretében” című rendezvény is. Ennek témája az emigráns iratok hazahozatala, gyarapítása és közzététele volt, a levéltár e téren kifejtett több éves tevékenysége.

A 20 megyei levéltár összesen 48 konferenciát rendezett, ezeken a rendezvényeken 3042 személy vett részt. A megyei levéltárak által, illetve részvételével rendezett konferenciák közül több az 1956-os forradalom történetével foglalkozott. A levéltári konferenciák között – megelőlegezve a Reformáció 500. emlékévet – megjelentek a protestantizmus történetének szentelt rendezvények is. A legtöbb konferencia helytörténeti évfordulókhoz és aktualitásokhoz kötődött.

III. 9.2. Kiadványkészítés

Az OL elektronikus kiadványai rendben megjelentek: a tartalmilag és formailag is megújult, évi hat számmal megjelenő, a témákat elmélyült tudományossággal tárgyaló *ArchívNet*, valamint a levéltár honlapjára hétfőnként felkerülő, méltán népszerű *Hét dokumentuma*. Papíralapú periodikák: *Levéltári Szemle* (társkiadóként), *Turul* (ugyancsak társkiadóként a Magyar Történelmi Társulat és a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság mellett), *Lymbus* (szintén társkiadóként), *Catastrum* évnegyedes katasztertörténeti folyóirat (szintén társkiadóként), valamint az Országos Levéltár saját folyóirata, az 1923-ban alapított *Levéltári Közlemények*. Ez utóbbi 2016. évi tematikus kötetének címe: *1867 – 1946 – 1956*.

Az OL nyomtatásban megjelent kiadványai közül ki kell emelni a Libri Könyvkiadóval közösen publikált, az 1956-os forradalommal és szabadságharcokkal kapcsolatos három nagy sikerű könyvet: *A terror hétköznapjai*; a *Forradalom! 24 megtalált történet*; és a *Margó naplója 1956–1959*.

2016-ban a megyei levéltárak 35 munkatársa 24 önálló kötet kéziratát készítette el. A levéltárak kiadásában 20 papíralapú önálló kötet – monográfia, forráskiadvány, tanulmánykötet, segédlet – jelent meg. A papíralapú kötetek mellett a megyei levéltárak 44 online megjelenésű tudományos művel jelentkeztek. Az online-publikációk tematikailag és formailag igen sokszínűek: a skála a rendszeresen megjelenő online-folyóiratoktól a nagy terjedelmű forráskiadványokig terjed.

Néhány példa az önálló kiadványok sorából. A Bács-Kiskun Megyei Levéltár *Múltbanéző* című elektronikus folyóiratának két számát jelentette meg. A Békés Megyei Levéltár a volt igazgatója, Szabó Ferenc bibliográfiáját adta ki. A Csongrád Megyei Levéltár a szegedi boszorkányperek forrásait tette hozzáférhetővé, és más kiadványok mellett megjelentette a Szeremlei Társaság évkönyvét is. Fejér megyében kiadták a *Füstölő romok közt. Fejér megyei helyzetjelentések a második világháborút követően* című könyvet. A Győr-Sopron Megyei Levéltár Soproni Levéltárában Petz Dániel 17. századi soproni német nyelvű krónikáját jelentették meg Dominkovitsné Szakács Anita gondozásában. *Címeres nemeslevelek a Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltárában* címen a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár adott ki könyvet. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár ZOUNUK című levéltári évkönyve a 30. kötettel jelentkezett. A Komárom-Esztergom Megyei Levéltár *A Magyar Kommunista Párt Komárom-Esztergom vármegyei politikája 1945–1948 között* címen adott ki saját kötetet. A Nógrád Megyei Levéltár várostörténeti munkát publikált. A Pest Megyei Levéltár *Pest megye évszázadai* címen hivaltörténeti áttekintéssel gazdagította az intézménytörténeti szakirodalmat. A Somogy Megyei Levéltár Kaposvár utcáinak, tereinek történetét mutatta be. A Szabolcs-Szatmár Megyei Levéltár *A pedagógia szolgálatában* címen jelentetett meg tanulmánykötetet. A Vas Megyei Levéltár fontos kiadványa angol nyelven is olvasható: *Remembering St Martin in his birth place*. A Veszprém Megyei Levéltár többek között *Wandel durch Migration* címen jelentetett meg saját kiadványt. Zala megye három saját kiadvánnyal jelentkezett, köztük a *Választási küzdelmek a reformkori Zala megyében* című munkával.

A megyei levéltárak történetkutatásban, helytörténetírásban betöltött fontos szerepét jelzi az a tény is, hogy 2016-ban 110 munkatársuk összesen 369 tanulmányt, recenziót, kisebb közlést publikált. 94 fő 303 tudományos előadást tartott. 63 hazai tudományos programban 195 megyei levéltáros vett részt, emellett 6 nemzetközi programban további 6 személy dolgozott.

III. 10. Közművelődés, oktatás, PR-tevékenység.

Az elmúlt évek hagyományait követve az MNL tagintézményei a 2016-os évben is a szakmai munka mellett komoly hangsúlyt fektettek a közművelődési rendezvényekre (kiállítás, előadás, könyvbemutató, országos és helyi kezdeményezésű rendezvények) és a levéltár-pedagógiára, hogy ezáltal ismertté tegyék az állampolgárok előtt a levéltárban őrzött „kincseket”, iratokat.

A megyei tagintézmények egy része, a pályázatoknak köszönhetően már rendelkezik megfelelő helyiségekkel (előadótér, kiállítótér, oktatásra megfelelő helyiség stb.) és korszerű eszközökkel (pl. interaktív eszközök) a rendezvények lebonyolítására, befogadására.

Az MNL összesen 42 önálló kiállítás, más intézménnyel együttműködve pedig 47 kiállítás létrehozásában vett részt. Az önálló tárlatokat 14 120 fő, a közösen szervezett kiállításokat több mint tizenegyezer látogató nézte meg.

A 2016-os évben az időszaki kiállítások témája az adott év kiemelt évfordulóihoz kapcsolódottak, mint pl. az 1956-os forradalom, a forint bevezetésének 70-dik évfordulója és az I. világháború emlékére: *70 éves a forint – Kis magyar pénztörténet; Pengőtől forintig; Debrecen és 1956; Pécs a Nagy Háború idején; Sublótba zárt háború.* A legtöbb megyei levéltárban és az Országos Levéltárban is az év során rendezvényekhez vagy konferenciákhoz kapcsolódóan több időszaki kiállítást állítottak össze eredeti levéltári iratokból. Némelyik levéltárban helytörténeti témát dolgoztak fel (*Rákóczi szabadságharc és Zemplén megye, Képek Szolnok város történetéből, Sorsok között, Szent Márton emlékezete szülőföldjén*). A Co:OP projekt keretében Lipszky János születésének 250. évfordulója alkalmából rendezett az OL az OSZK-val és a HM HIM-mel közös emlékkiállítást és kapcsolódó konferenciát (április 11. - július 9.). A kiállítás megyei anyaggal kiegészített adaptációját az MNL BaML is bemutatta, ugyancsak konferenciával egybekötve (november 25.).

Az NKA Nyitott Levéltárak pályázati forrás támogatásával egy újabb MNL szintű időszaki/vándorkiállítást sikerült összeállítanunk, melyhez négy alkalommal meghirdetett kerekasztal beszélgetést is szerveztünk. A projekt elsődleges célja, hogy bemutassa az adományozott iratok sokszínűségét, az átvenni kívánt iratfajtákat és egyúttal ösztönözze az érdeklődőket további ajándékozásra. 2016-ban két rendezvényre került sor. A *Bővülő történelem – Az elmúlt 15 év iratajándékozásai* időszaki kiállításon az MNL hét tagintézményének (OL, Békés Megyei Levéltár, Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltár, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár, Vas Megyei Levéltár és Veszprém Megyei Levéltár) ajándékozási eseteiből válogattunk. A 2017-es évben a kiállítást vándorkiállításaként több megyei levéltár is fogadja.

A 2016-os év egyik legfontosabb teljesítménye az Országos Levéltár Bécsi kapu téri épületének új kiállító és konferencia teremében március 15-én nyílt nagyszabású, *Nyomot hagytak: Évszázadok – Személyiségek – Aláírások* című kiállítás megrendezése volt. Az interaktív tárlat végigkálauzolja a látogatót a magyar történelmen, a 14. századtól a 20. század végéig. Bemutatja azt a folyamatot, amelynek során az aláírás idővel a hitelesség szinte egyedüli hordozójává vált. Izgalmas betekintést nyújt a magyar történelem meghatározó szereplőinek kevésbé ismert hivatali életébe és mindennapjaiba is. A kiállítás a 21. századi értelemben vett nyitott, modern és szolgáltató levéltár szellemiségéhez méltó módon közvetíti múltunk emlékeit a nagyközönség felé. A kiállítást 2016-ban több mint 7000 fő látta, (csoportok, levéltár-pedagógiára érkezők, külsős érdeklődők), 2017 decemberéig lesz nyitva.

A levéltár tagintézményei összesen 134 rendezvényt szerveztek, az előadások, könyvbemutatók átlagban 50–60 főt fogadtak, a konferenciák átlagban 60–80 főt és a nagyobb rendezvények megyéknél 300 fő körüli, míg a központban 1000 fő körüli volt a létszám. Ezek egy része szervesen illeszkedett az országosan meghirdetett programokba mint az Ünnepi Könyvhét, a Kulturális Örökség Napjai, Múzeumok Éjszakája, Múzeumok Őszi Fesztiválja, Kutatók Éjszakája.

Az Országos Levéltár aktívan bekapcsolódott a budai várban szervezett programokba. Az OL március 15-én csatlakozott a HM által szervezett ingyenes családi naphoz (a megyei levéltárak közül Baranya megye is), amelyen *Huszártábor a Levéltárban* címmel kínálta programját. A látogatók kalandos időutazáson vehettek részt a Bécsi kapu téri épületben. A levéltár őrzetében lévő gazdag iratanyag segítségével végigjárhatták az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc jelentős színtereit, megismerhették annak legfontosabb eseményeit, szereplőit.

A Múzeumok Éjszakája rendezvénysorozatban 2016-ban az OL és 14 megyei levéltár vett részt, összesen több mint 3300 (ebből az OL 950) érdeklődőt láttak vendégül. A programok a legtöbb helyen szervesen összefonódtak a levéltárakban megtekinthető kiállításokkal, de raktárlátogatásokra is lehetőség nyílt, sőt kézműves-foglalkozásokkal, ismeretterjesztő előadásokkal és filmvetítéssel is igyekeztek megnyerni az érdeklődőket. Az Országos Levéltár kapcsolódott az év központi témájához (*Hősök, újtörők, felfedezők*), melynek keretében a *Magyar utazók a 17–19. században* című kamara kiállítást rendeztük meg.

A megyei levéltárak 2016-ban is színes és gazdag közművelődési programokkal várták a helyi közönséget. Egyes levéltáraknak már több éves hagyományra visszatekintő rendezvény-sorozata van. Így például Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a *Múltról mindenkinek* című közművelődési sorozatuk mellett az *Arcképek és könyvek a történettudomány műhelyéből* sorozat keretében négy rendezvényt tartottak, ahol az elmúlt időszak kiadványaiból szemezgetve hívtak meg szerzőket. Veszprémben pedig a *Veszprémi Történelmi Szalon* összefüggéseire került sor két alkalommal is. Komárom-Esztergom Megyei Levéltárban pedig a *Levéltári beszélgetések* sorozatban két előadást tartottak helytörténeti témában. Mindemellett majdnem

minden levéltárban könyvbemutatók, tudományos-ismeretterjesztő és helytörténeti előadások is zajlottak, melyek több esetben kapcsolódtak a 2016-os évi évfordulókhoz.

Az MNL-ben 2016-ban összesen 35-öt könyvbemutatót tartottunk. A központban ebből hatot, amelyeken nem csak az MNL saját kiadványait mutatta be, hanem rendszeresen lehetőséget biztosított más kiadók (kutatóhelyek, megyei levéltárak, közgyűjtemények, felsőoktatási intézmények) számára, hogy kiadványaik bemutatásának helyszínéül az MNL Bécsi kapu téri székházát válasszák (pl. Veszprém, Zala).

A megyei levéltárak és az Országos Levéltár is nagy súlyt fektet a tanórán kívüli oktatásra. Tanórán kívüli oktatás keretében a megyei tagintézmények munkatársai nem csak a levéltárak falain belül, hanem azon kívül, az iskolákba ellátogatva is tartottak rendhagyó történelem vagy éppen forráselemző órákat. 2016-ban a központban és megyei levéltárakban összesen 818 tanórán kívüli levéltári foglalkozást tartottak (ami a 2015-ös évhez képest majdnem 2/3-val nőtt), amelyeken 8392 általános, illetve középiskolás diák vett részt. A levéltár-pedagógiai foglalkozások általános, illetve középiskolai tananyagra épülve, színesítik, kiegészítik a tanulók által már elsajátított ismereteket. Az országos levéltár-pedagógiai hálózat 2016-os közös rendezvénye *Vallás-Identitás-Történelem* címmel az a módszertani workshopsorozat, melynek első rendezvényére októberben kerül sort. Az első állomása az Országos Levéltárban volt, a szakmai napra több mint 60 fő volt kíváncsi, érkeztek múzeumokból és iskolákból is kollégák.

Az iskolai közösségi szolgálat kapcsán köznevelési intézményekkel hat megállapodást kötöttünk, így ebben az évben 48 diák tölthette le kötelező óráinak számát a levéltárakban.

Iskolai tehetséggondozó programot két levéltár biztosított (OL és Veszprém). Az EMMI által meghirdetett tehetséggondozó pályázat keretében a budapesti Németh László Gimnázium 15 diákja január–június között heti rendszerességgel vettek részt *Időutazás az írás történetébe* című foglalkozáson, melynek zárásaként az iskolában egy ünnepélyes kiállítás-megnyitót rendeztünk a diákok munkáiból.

Az Országos Levéltár 2016-ban második alkalommal hirdette meg a 6–14 éves korosztály számára a kétszer egy hetes levéltári nyári tábor, ahol családfakutatás, írástörténet, középkori hitvilág, lovagi életmód témakörben szerveztünk foglalkozásokat, kirándulásokat. Ebben az évben már külsős gyerekeket is fogadtunk, kétszer egyhetes turnusban 8–16 óráig. A második turnus kiadásainak egy részét az Erzsébet tábor pályázati forrásból tudtuk finanszírozni. A megyei tagintézményekből Sopron hirdetett meg tábori foglalkozásokat gyerekeknek, méghozzá két időpontban az őszi szünet alatt.

Csoportos levéltár-látogatások során 343 alkalommal összesen 7855 látogatót fogadtak a levéltárak. Több helyen honismereti és helytörténeti vetélkedőt szerveztek. Szerepet vállaltak a helyi ünnepek lebonyolításában ünnepi beszédek megtartásával.

Az online közművelődés és oktatás különböző formái is egyre nagyobb teret kaptak (pl. egy korszakot, eseményt feldolgozó online tananyag, *Átéltető történelem – 1956* címmel). Hat különböző témájú modulban a bevezetőt követően a témához kapcsolódó források találhatóak, a modul pedig ellenőrző kérdésekkel zárul. Az 1956-os forradalom évfordulójának alkalmából *Függetlenség, szabadság! 1956* címmel egy online országos vetélkedőt hirdetett az MNL, melynek feladatául a jelentkező három fős iskolás csapatoknak 3-5 perces kisfilmet kellett készíteni az online tananyag segítségével. A vetélkedőre 35 csapat jelentkezett, és a díjátadó ünnepségére az OL Bécsi kapu téri épületében került sor.

Az Magyar Nemzeti Levéltár új Gyűjtőportáljának/honlapjának célja, hogy egységes, egyszerű és felhasználóbarát módon tájékoztassa a kutatókat és érdeklődőket. Ennek megfelelően a honlapon nagy hangsúly helyeződik a hírekre és a tartalmak előállítására is. Az intézményi integrációval együtt a közös Gyűjtőportál/honlap a megyei levéltáraknak is jobb elérhetőséget és szélesebb látogatókört biztosít.

A nyitottsághoz hozzátartozik a közösségi médiumok (Facebook, Instagram, Youtube) aktív használata és azok hozzácsatolása a gyűjtőportálhoz/honlaphoz. A Facebook oldalainkat a következő bontásban követik az érdeklődők: MNL oldal 3891, az Országos Levéltár oldal 6569, a *Nyomot Hagytak* kiállítás oldal 674 és az ArchívNet online folyóirat oldal pedig 1310. A nagyobb rendezvényeinkről eseményt hozunk létre, némely kiemeltet fizetős hirdetésként propagáljuk.

Szintén kiemelt helyet kapnak honlapunkon a tudományos, közművelődési és levéltárpedagógiai programok, amelyek egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek.

Fontos számunkra, hogy mindennapi munkánkon túl, a nagyközönség számára is elérhetővé és átélhetővé tegyük az általunk őrzött, páratlan kulturális örökséget. Éppen ezért célunk, hogy minél több iratot és publikációt tegyünk digitálisan is közzé. Ehhez a munkához szorosan kapcsolódnak virtuális kiállításaink. Ezen kiállítások célja, hogy egy-egy új, vagy archív időszaki kiállításunk bárki számára megtekinthető legyen. Ezek között szerepelnek régebbi, akár az 1980-as években bemutatásra került kiállítások, de vannak olyanok is, amelyek már kifejezetten csak online verzióban készültek el. Az elmúlt években az elkészített virtuális kiállítások legtöbbször a megvalósult állandó/időszaki kiállításokhoz kapcsolódó, többször bővített anyagokból készültek. Az új Gyűjtőportálon összesen 38 virtuális kiállítás látható, amely közül 13 az Országos Levéltár régebbi időszaki kiállítás irataiból készült. A tagintézmények közül Bács-Kiskun, Csongrád, Jász-Nagykun-Szolnok és a Pest megyei levéltárak tettek közzé virtuális kiállítást.

A tagintézmények munkájuk, rendezvényeik, kiadványaik népszerűsítése érdekében egyre szélesebb skálán mozgó PR tevékenységet folytattak: városi vagy épp más közgyűjteményekkel közös programfüzetekben való megjelenés, saját népszerűsítő nyomtatvány készítése, elektronikus hírlevél, közösségi oldalakon való megjelenés. A központi és megyei tagintézmények aktív és gyümölcsöző kapcsolatot ápoltak a központi és helyi médiával: tv-ben való beszélgetések, rendezvények népszerűsítése, kiadványok bemutatására sajtótájékoztató összehívása, helytörténeti rovatok a helyi lapokban. A sajtómegjelenések között vezető szerep jutott az elektronikus megjelenéseknek.

A központi és megyei tagintézmények munkájáról 2016-ban 464 nyomtatott sajtómegjelenés, 99 rádiós, 229 televíziós (helyi és országos), valamint 545 elektronikus sajtómegjelenés tudósított.

III. 11. Könyvtári munka

A központi és megyei levéltárak szakkönyvtárai a korábbi esztendőkhöz hasonlóan 2016-ban is ellátták a jogszabályok által előírt hagyományos tevékenységeiket (dokumentumok állományba vétele, olvasószolgálat működtetése, állományellenőrzés, statisztikai adatszolgáltatás stb.).

2016-ban a közös integrált könyvtári rendszer és közös adatbázis létrehozása az MNL minden könyvtárára tekintettel megvalósult. 17 megyei levéltári könyvtár korábban használt rendszereiből (6 TexLib, 3 Excel, 3 Corvina és 1-1 Access, ALEPH, BiblioBASE, Szikla, Szirén) az adatok konverzióval kerültek át a Corvina rendszerű adatbázisba. Az így létrehozott katalógus 326 970 rekordot tartalmaz, ami a teljes MNL könyvtári állománya 60%-ának megjelenítését jelenti. Elkezdődött az elektronikus katalogizálás azokban a könyvtárakban is, ahol eddig csak cédulakatalógust épült. Az integrált rendszer katalogizáló modulja mellett a beszerzési modul használata az adatok átjárhatóságát és az egységes leltárkönyvek létrejöttét teszi lehetővé.

A közös katalógus építése során nem keletkezik több duplum rekord; egy bibliográfiai leírás alá kerülnek a példányadatok. Az egységes katalogizálás céljából belső segédlet készült, ami biztosítja az azonos formát. A közös adatbázis mellett az egyes könyvtárak - külön URL-en - a saját állományukat külön is használhatják.

Az MNL könyvtárai 2016. évben összesen **8116** nyomtatott és **63** elektronikus művet vettek állományba, ezen kívül **109** online dokumentummal is gyarapodtak. (Ebből OL Levéltár-tudományi Szakkönyvtára 2293 kötetet 12 elektronikus művet, a megyei levéltárak pedig összesen 5823 kötetet, 51 elektronikus művet szerzeményeztek.). Így a teljes állomány 645 190 kötet, 4452 elektronikus mű és 10596 online dokumentum.

Az MNL könyvtárainak állományadatai						
	Nyomtatott művek (kötet)		Elektronikus művek (db)		Online dokumentumok (db)	
	2016. elején	2016. végén	2016. elején	2016. végén	2016. elején	2016. végén
MNL OL	134 136	136429	892	904	1940	2009
MNL BKML	27 799	28112	148	158	0	0
MNL BaML	23 504	23908	103	105	0	0
MNL BēML	22 406	22634	202	202	80	84
MNL BAZML	27 951	28121	96	99	0	0
MNL CSML	40 315	40793	198	198	10	11
MNL FML	18 448	18313	5	5	0	0
MNL GYMSML Győr	7 624	7935	120	120	0	0
MNL GYMSML Sopron	32 591	32825	133	133	0	0
MNL HBML	21 878	22121	194	194	0	0
MNL HML	27 742	28008	190	190	0	0
MNL JNSZML	12 893	13138	280	301	0	0
MNL KEML	18 589	18334	267	269	0	0
MNL NML	35 390	35811	222	222	77	77
MNL PML	33 432	34032	205	206	0	0
MNL SML	29 705	30063	313	317	0	0
MNL SZSZBML	20 923	21323	95	97	0	0
MNL TML	25 929	26039	196	196	8 300	8 300
MNL VaML	24 138	24808	200	201	0	0
MNL VeML	31 654	32178	155	160	0	0
MNL ZML	20 027	20265	175	175	80	115
Összesen:	637 074	645 190	4 389	4 452	10 487	10 596

A gyarapodás legnagyobb részét ajándékozás útján szerzik be a könyvtárak, amelyek lehetnek az intézmény kiadványai közlési díjért kapott művek, hagyatékok, főlőpéldány igénylések, stb. Ajándéknak tekinthető „Az év Levéltári Kiadványa Díj 2015” pályázon elnyert könyvtalványok levásárlása is. Az OL könyvtára kiadványcsere kötelezettségeit teljesítette 18 magyar és 31 külföldi partnerrel szemben, s cserébe 156 művet 661571 Ft értékben szerzeményezett. Vásárlásra az intézmény költségvetéséből, és pályázon nyert forrásból van lehetőség. 2015. év végén 20 levéltári könyvtár nyert az NKA Közgyűjtemények Kollégiumának pályázatán, egyenként 300 ezer Ft-t, amelyből a beszerzések 2016-ban valósultak meg.

Tervszerű állományapasztásra három könyvtárban került sor, összesen 646 kötetben.

A 2016. évi terv állománygyarapítás szempontjából teljesült. A gyarapítás során beszerzett kiadványokat a könyvtárak állományba vették, katalogizálták, több könyvtárban vonalkódozták és az online katalógusban elérhetővé tették. A beszerzések nyilvántartása és feldolgozása az év első felében a különböző könyvtárakban különböző módon történt, az integráció után közel azonos módon történik..

A levéltár megnevezése	Könyvtári anyag nyilvántartása (leltárkönyv [ezen belül egyedi v. címleltárkönyv, csoportos leltárkönyv], kardex, cédula, számítógépes)	Könyvtári anyag feldolgozása		
		Leltárkönyv	Cédulakatalógus	Elektronikus nyilvántartás
MNL OL	egyeti leltárkönyv, kardex, sorozati nyilvt.	nincs	Corvina	Igen
MNL BKML	címleltárkönyv, csoportos leltárkönyv, kardex	lezárva	TexLib, Corvina	Igen
MNL Ba ML	egyeti leltárkönyv (excel)	szerzői, cím és sorozati, lezárva	Excel, Corvina	Igen
MNL Bé ML	egyeti leltárkönyv, számítógépes	nincs	TexLib, Corvina	Igen
MNL BAZ ML	címleltárkönyv	keresztkatalógus, sorozati, ETO, raktári	Corvina	Igen
MNL Csongrád ML	egyeti leltárkönyv	szerzői és cím	Excel, Word, Corvina	Igen
MNL Fejér ML	egyeti leltárkönyv	leírókatalógus, tárgyszó és mutató	Nincs	Nem
MNL GYMSML Győr	egyeti leltárkönyv	szerzői, cím, sorozat, tárgyszó	Excel	Nem
MNL GYMSML Sopron	címleltárkönyv (excel)	szerzői	BiblioBASE, Corvina	Igen
MNL HBML	egyeti v. címleltárkönyv, számítógépes	szerzői, cím	Access, Corvina	Igen
MNL HML	címleltárkönyv, cédulaleltár,	szerzői, cím, tárgyszó, sorozati	TexLib, Corvina	Igen
MNL JNSZML	címleltárkönyv, számítógépes	cím	TexLib, Corvina	Igen
MNL KEMML	címleltárkönyv, számítógépes	szerzői, cím, sorozati, tárgyszó, lezárt	Corvina	Igen
MNL NML	címleltárkönyv, számítógépes	nincs	Corvina	Igen
MNL PML	egyeti leltárkönyv, kardex, sorozati nyilvt.	kereszt, tárgyszó, betűrendes	TexLib, Corvina	Igen
MNL SML	egyeti címleltárkönyv	szerzői, cím, szak	Corvina	Igen
MNL SZSZBML	címleltárkönyv	szerző, cím, sorozat; lezárt	ALEPH, Corvina	Igen
MNL TML	egyeti leltárkönyv, kardex	szerzői/cím, raktári, helyismereti	Corvina	Igen
MNL VaML	egyeti és csoportos leltárkönyv, kardex	szerzői, cím, raktári	Szikla, Corvina	Igen
MNL VeML	címleltár, kardex	leíró és szakkatalógus	TexLib, Corvina	Igen
MNL ZML	címleltárkönyv	szerzői, cím; lezárt	Szírén, Corvina	Igen

Az OL Levéltár-tudományi Szakkönyvtár állományának egészét a Corvina Integrált Könyvtári Rendszerrel dolgozta fel. A 2016. évben összesen **2229** (2015:336, 2014: 511, 2013: 992; 2012: 4040; 2011:16 107; 2010: 13 454) rekord készült el. Így jelenleg **85 276** (2015:83 047; 2014: 82420; 2013: 81 909; 2012: 80 917; 2011: 76 876; 2010: 60 519) rekord naprakészen mutatja a 137 333 könyvtári egységből álló állományt, amely teljes egészében a honlapon megtalálható és hozzáférhető a könyvtárhasználók számára.

Az MNL könyvtárai összességében 2241 (2015:2348) könyvtárhasználót szolgáltak ki, 6703 (2015:6085) alkalommal, amikor 13326 (2015:14 554) kötetet adtak használatba, a levéltári munka és kutatás segítésére, azonban egyre nagyobb azoknak a száma, akik elektronikus dokumentumokat használnak. A távolról elérhető nyilvános katalógusok is segítik az olvasókat a megfelelő dokumentum több szempontú keresésében de fokozatosan megnő a levéltárakból elérhető adatbázisok (ADT+, DigiLib, OptiJUS, Céginfó és más elektronikus könyvtárak) szerepe. Kevesebb alkalommal keresik fel személyesen a használók a könyvtárat, de egyre több alkalommal használják a közvetlenül elérhető elektronikus dokumentumokat, amelyek szerepe folyamatosan nő. A tagintézmények belső hálózatáról elérhető az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ)

rendszerén keresztül az Arcanum Digitális Tudománytár adatbázis, amelynek továbbépítéséhez minden évben hozzájárultunk számos kötet digitalizálásával. A levéltáros kollégák és a kutatók is szívesebben használják a digitális tartalmakat mint a papír köteteket.

Az OL Levéltár-tudományi Szakkönyvtárát 2016. évben összesen **232** (2015:240; 2014: 304; 2013: 225; 2012: 185) fő használta, 1247 (2015:**1181**; 2014: 1206; 2013: 1249; 2012: 1640; 2011: 2200; 2010: 2601) alkalommal, s összesen **2885** (2015:3666, 2014: 3 011, 2013: 3 788; 2012: 5 065; 2011: 5 545; 2010: 7 238) művet kértek **3560** (2015:4 049 2013: 4 977; 2012: 6 455; 2011: 6 958; 2010: 10 119) kötetben. Könyvtárközi kölcsönzés keretében **9** kötetet (2015:8; 2014: 3; 2013: 1; 2012: 1; 2011:3; 2010: 7) kértünk, tőlünk 28 (2015:39, 2014: 12; 2013: 31; 2012: 45; 2011:31; 2010: 116) kötetet kölcsönzött más könyvtár.

Tájékoztatói munka során a könyvtárak különböző szintű feltárásokkal állnak a használók rendelkezésére, pl. analitikus feldolgozás, cikkadatbázis, szakbibliográfia, s közlik újdonságaikat és hírlevélben közölnek információkat olvasóikkal.

	használók száma	alkalom	dokumentum
MNL OL Levéltár-tudományi szakkönyvtár	232	1247	3560
MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára	88	738	1299
MNL Baranya Megyei Levéltára	147	191	546
MNL Békés Megyei Levéltára	41	65	139
MNL Borsod-Abaúj-Zemplén M. Levéltára	148	154	163
MNL Csongrád Megyei Levéltára	313	911	861
MNL Fejér Megyei Levéltára	29	67	265
MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára	90	350	600
MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára	105	150	350
MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára	42	94	221
MNL Heves Megyei Levéltára	98	135	312
MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára	6	11	16
MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára	73	336	398
MNL Nógrád Megyei Levéltára	81	108	147
MNL Pest Megyei Levéltára	122	193	485
MNL Somogy Megyei Levéltára	7	7	42
MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára	90	187	391
MNL Tolna Megyei Levéltára	85	143	220
MNL Vas Megyei Levéltára	83	626	1230
MNL Veszprém Megyei Levéltára	115	200	721
MNL Zala Megyei Levéltára	246	790	1360
Összesen	2241	6703	13326

A könyvtári dokumentumok között kiemelt szerepe van a különleges gyűjteményeknek. Ezek legnagyobb részben a levéltárakba az iratokkal együtt érkező könyvészeti anyagok, vagy levéltárosoktól megörökölt hagyatékok vagy helytörténeti gyűjtemények. Ezen kívül találhatóak szakdolgozat, aprónyomtatvány és kézirat gyűjtemények is a könyvtárakban.

MNL OL	Babics József könyvtára, Családi letétek, Ember Győző hagyaték, Fordítások, Separatum gyűjtemény
MNL BKML	Helyi újságok
MNL BaML	Folyóirat gyűjtemény, kézikönyvtár, kéziratár, CD/DVD gyűjtemény
MNL BéML	Táncsics Mihály személyére és korára vonatkozó különgyűjtemény.
MNL BAZML	Helyi folyóiratok
MNL CSML	kéziratár, helyi periodikák
MNL FML	kéziratár, fénymásolatár, apró nyomtatványtár, gyászjelentések gyűjteménye, tankönyvek gyűjteménye, iskolai értesítők gyűjteménye, CD-DVD tár, folyóirat tár
MNL GYMSML Győr	megyei napilapok, helyi történettudományi és múzeumi periodikák
MNL GYMSML Sopron	Soproniensia (helytörténet)
MNL HBML	helyi folyóiratok
MNL HML	nincs
MNL JNSZML	Szakdolgozatok, disszertációk, kéziratok. Mikrofilmek (nagyreszt megyei lapok). Képeslapok, fényképek gyűjteménye.
MNL KEML	Kéziratár, Plakáttár,
MNL NML	szakdolgozatok, helyi folyóiratok
MNL PML	helyi folyóiratok
MNL SML	Somogyi gyűjtemény. Régi könyvek
MNL SZSZBML	Honismereti gyűjtemény
MNL TML	Kéziratok, helyi folyóiratok, országos szakfolyóiratok
MNL VaML	Aprónyomtatványok tára, folyóiratár,
MNL VeML	Helyi lapok gyűjteménye
MNL ZML	Helytörténeti gyűjtemény, Skublics-könyvtár (hagyatéki gyűjtemény)

A muzeális dokumentumok száma jelenleg 22 015 kötetre tehető, de a pontos felmérés még nem történt meg minden könyvtárban. OL 14 000, BKML 440, BéML 219, BAZML 1069, CSML 219, FML 874, GYMSML Győr 200, HML 391, KEML 237, PML 350, SML 178, SZSZBML 137, TML 2144, VaML 378, VeML 1179. Az OL könyvtárban folytatódott a muzeális dokumentumok revíziója, ezzel a Babics könyvtár 6134 kötetének felmérése befejeződött.

A megyei levéltárak szakkönyvtáraiban legtöbb helyen szakképzett könyvtárosok látták el a feladatokat (nincs szakképzett könyvtáros: BAZML, GYMSML Soproni Levéltára, TML). A megyei levéltárak szakkönyvtárai elsősorban ajándékozás útján szereztek be a társintézmények kiadványait.

III. 12. Anyakönyvi másodpéldányok kezelése

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény alapján 2014. július 1-jétől Magyarországon bevezetésre került az elektronikus anyakönyvvezetés. A hatályba lépő jogszabálynak megfelelően a települések anyakönyvvezetői a megyei kormányhivatalokon keresztül, a korábbi gyakorlattól eltérő formában szolgáltatott adatokat az MNL és Budapest Főváros Levéltára részére az „utólagos bejegyzések” rögzítéséhez. Az új szabályozás – teljes szemléletváltás keretében – a korábbi eseményalapú nyilvántartás helyett egy személy alapú nyilvántartást vezetett be, amelynek középpontjában, mint azt a neve is mutatja, az egyén áll. A papíralapú születési, házassági, halotti, illetve bejegyzett élettársi kapcsolat anyakönyveket egyetlen, egységes (országos) nyilvántartás váltotta fel. Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (At.), 89. §. (2) bekezdése az illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a hazai anyakönyvvezést végző hatóság az 1980. december 31-ig vezetett anyakönyvben található bejegyzés lezárásáról a bejegyzés folyószámának és az anyakönyv azonosító adatainak továbbításával az MNL-t az általa megjelölt formában értesíti. A levéltár az értesítés alapján a bejegyzést lezárja. A 32/2014. (V. 19.) KIM (Ar.) rendelet lényegében nem rendelkezik arról, hogy a levéltáraknak az új rendszerben hogyan is kellene lezárniuk az anyakönyvi bejegyzéseket, mivel a rendelet az anyakönyvvezetőkre vonatkozik. Ennek következtében a települések anyakönyvvezetői a megyei kormányhivatalokon keresztül, a korábbi gyakorlattól eltérő formában szolgáltatott adatokat a megyei levéltárak részére. Az EAK-ból generált jegyzékek ugyanakkor nem a korábbi UB bejegyzések rögzítésére szolgálnak. A levéltárak ennek ellenére gondoskodnak a kormányhivatalok által részükre megküldött Excel táblázatok biztonságos, több példányban történő megőrzéséről, tekintettel arra, hogy hiányosságai ellenére e jegyzékek biztosíthatják az EAK által szolgáltatott részleges adatok fennmaradását. A megkapott adatokat elektronikus irat formájában tárolják, annak anyakönyvi feldolgoása nélkül, „utólagos bejegyzések” vezetése nélkül.

Mindemellett egyes tagintézményeknek még a 2016-os évben is voltak a korábbi években keletkezett és felhalmozott elmaradásai, így a hagyományos UB-k bevezetéséből eredő feladatokkal még számolnia kellett ezen levéltáraknak. A hátralékok felszámolása hat tagintézményben sikerült is ez év folyamán (BéML, BAZML, JNSZML, PML, KEMML, ZML), míg négynek a 2017-es évben is munkatervi feladatként kell számolnia ezek pótlásával (BaML, GyMSML Sopron, NML, SzSzBML).

III. 13. Nemzetközi és hazai kapcsolatok

III. 13. 1. Nemzetközi kapcsolatok

Az MNL nemzetközi kapcsolatai 2016-ban tovább szélesedtek és intenzívebbé váltak. Ez nemcsak az új projektekkel van szoros összefüggésben, az intézmény tudatosan keresi az együttműködési lehetőséget mind a levéltári anyagok közzétételében, mind a levéltári szakma egyes speciális területein. Az MNL meghatározó szerepet vállalt a levéltáros szakma nemzetközi fórumain, intenzív kapcsolatokat ápol az országos és helyi közgyűjteményekkel, kulturális intézményekkel. Ennek erkölcsi, kulturális és pénzügyi haszna egyaránt kimutatható. Az OL és a megyei levéltárak szakmai-tudományos kapcsolatrendszere az intézmény teljesítményalapú munkabeszámolójának tudományos és közművelődési tevékenységet bemutató fejezeteiben, a közös szakmai programok eredményes megvalósításában is visszatükröződik.

Az MNL nemzetközi kapcsolatait 2015-ben is a Középtávú szakmai tervben lefektetett alapelvek szerint rangsorolta.

- **Európai Bizottság szakmai szervezetei (EBNA, EAG, EHC, DLM).** A *European Board of National Archivists* júniusban Hágában, novemberben Pozsonyban tartotta soros ülését, amelyen dr. Miko Zsuzsanna főigazgató képviselte az intézményt. A testület hagyományosan együtt rendezi üléseit az Európai Bizottság levéltári szakértői csoportjával: a *European Archives Group* üléseire az MNL Szatucsek Zoltánt delegálta. A hágai ülésen a levéltárigazgatók és a szakértők közösen megállapították azokat a prioritásokat, amelyek mentén az elkövetkező évek szakmai feladatait meghatározzák. Ez alapján a meghatározó tevékenységek a 2018-ban hatályba lépő adatvédelmi direktíva, a digitális archiválás és a további közös európai pályázatok előkészítése lesz. Szlabey Dorottya részt vett az *európai állományvédelmi vezetők tanácskozásán* (EHC) Hágában. Az *Európai Levéltári Portál alapítványának* (APEF) már 17 ország a tagja, az MNL mellett Belgium, Franciaország, Németország, Olaszország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Hollandia, Norvégia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország és Svájc nemzeti levéltára csatlakozott a szervezethez. Az alapítvány közgyűlése két ülést tartott, pozsonyi tanácskozásán elfogadta a szervezet stratégiai tervét. Munkatársaink részt vettek az országmenedzserek találkozóján, ahol beszámoltak a közlevéltárak törzskönyveinek publikálásáról. A *DLM Forum Foundation* két konferenciát tartott, a hágai ülésen Szatucsek Zoltánt újraválasztották a szervezet elnökének. Az elmúlt évben a szervezet hozzájárulása jelentős volt mind a European Archives Group, mind az EARK projekt tevékenységéhez, az európai levéltárak elektronikus archiválásaival kapcsolatban összeállított jelentés alapozta meg az EAG pozsonyi napirendjét.
- **Nemzetközi projektek.** 2016-ban az MNL két nagyobb európai együttműködési projektben vett részt.
 - A Co:op (Community as opportunity) projekt célja elsősorban a levéltárosok közössége, a kutatók közössége, a hálózati együttműködés. Alapvetően a kutatószolgálati tevékenységeinket kell aktivizálnunk. A Co:op program keretében 2016. január 19-21. között, a Co:op projekt marburgi szakmai konferenciáján 2 fő, a féléves projekttalálkozón (május 23-25., Visby, Svédország) 3 fő vett részt, a budapesti október 17-19. között rendezett workshopon a megyei levéltárak CO:OP-felelős munkatársai is részt vettek, utóbbiban az MNL közreműködés a szervezési munkálatokban a BFL-t segítve.
 - Az E-ARK projekt finanszírozása adott lehetőséget arra, hogy Lux Zoltán előadást tartson a német levéltárak „Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen“ konferenciáján Potsdamban, 2016 március 1-2 között. Az EARK projekt keretében két workshopot szerveztünk, május 28-án az Austrian Institute of Technology munkatársaival az *earkweb* alkalmazással, különösen a kereséssel és a *Named Entity Recognition* megoldásokkal kapcsolatos fejlesztéseket egyeztetjük, az októberi *Data Mining* workshop pedig a brightoni egyetem kutatóival és az AIT munkatársaival együtt a nagy adatállományokból kinyerhető adatok levéltári felhasználásának lehetőségeit vizsgálta. Nagyon fontos eredménynek tartjuk, hogy a nemzetközi együttműködésbe sikerült aktívan bevonni a fiatal kollégákat is, amit a tapasztalatcserén túlmenően az intézményhez való kötődés erősítése szempontjából is jelentős. Baricsa Tamás, Mezei József és Ujj György részt vettek az E-ARK projekt hazai és külföldi eseményein, Madridban, Koppenhágában, Lux Zoltán pedig az iPRes konferencián Bernben tartott előadást a magyar pilot projektről. Az E-ARK projekt zárókonferenciája, amelyet december 6. és 8. között a Magyar Nemzeti Levéltár rendezett meg, megmutatta, hogy az MNL-t számon tartják a digitális levéltári fejlesztések területén.
 - Újabb projektekre nyújtottunk be pályázatokat. Partnerintézményekkel közös pályázatot adtunk be a Marie Skłodowska-Curie Innovative Training Networks (ITN) program (Call: H2020-MSCA-ITN-2017) keretében harmadik alkalommal benyújtandó „Imperial Languages of Medieval Europe” című projektre.
 - Az Europeana Foundationnal közösen pályázatot nyújtottunk be a 2016-3 CEF Telecom pályázatára „The Europeana Migration Collections” megvalósítására. A konzorcium a projekttel az intézményeket, a végfelhasználókat és az újrafelhasználókat célozza meg annak érdekében, hogy az Európán belüli és a kívülről érkező népmozgások dokumentumai elérhetőek legyenek az oktatás és a tudományos kutatás számára. A megvalósítandó szolgáltatás a DS13 Europeana fejlesztési tervébe illeszkedő, az első világháborúhoz, a zenei, és a divathoz kapcsolódó tematikus gyűjtemény mintájára mutatja be a témakörhöz kapcsolódó levéltári,

múzeumi és könyvtári forrásokat.

- **Hungarika feltárás**

- Az MNL 2015-2016-ban ellátja a Miniszterelnökség Nemzetpolitikáért felelős Államtitkársága keretén belül működő Mikes Kelemen Program levéltári koordinációját, amely a szervezeten belül a Magánlevéltárak és gyűjtemények főosztálya feladata. A koordináció keretében folyamatos szakmai konzultációt és tanácsadást nyújtunk a Mikes Kelemen Program keretén belül kiküldött kutatók részére a kiküldetésük ideje során kapcsolatépítésre, levéltári anyagok kezelésére, feltárására vonatkozó szakmai kérdésekben, valamint az esetlegesen látókörbe kerülő iratanyagok helyszíni digitalizálásával kapcsolatos problémák esetén. Ezen kívül további feladat a levéltári anyagok hazaszállítás utáni azonosítása, szétválogatása az Országos Széchényi Könyvtár által biztosított telephelyen, valamint beszállítása a levéltárba, állományba vétele és feldolgozása. 2016. július-szeptember között került sor az első projektidőszak elszámolásának elkészítésére és leadására. Ezzel párhuzamosan elkészítettük a második projektidőszak tervét. Az előzetes támogatási kérelmet benyújtottuk a Miniszterelnökségen, emellett a tusványfűrdői rendezvényre készülõ brossúrához iratanyag kiválogatása, digitalizálás szervezése volt a feladatunk. Szükségessé vált egy egyeztetés az OSZK és az MNL között az OSZK középkori kódexeinek digitalizálása és a Mikes kapcsán beérkezett levéltári anyagok elhelyezése kapcsán, adatszolgáltatás az Miniszterelnökség Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkárságának a Mikes programmal beérkezett egyházi vonatkozású iratanyagokról. Részt vettünk a pályázati kiírásra beérkezett kutatási tervek véleményezésében, az oktatásban. A beérkezett anyagokhoz rendezési terv készült, a rendezés, mintaaállványozás folyamatban van. A Hungarika kataszter bejegyzések készítése folyamatos a leadott anyagok alapján. A Mikes program megjelent a két Bővülő Történelem rendezvényen, a második rendezvényt a program bemutatásának és népszerűsítésének szenteltük. Az MNL sikeresen részt vett minitárlattal a 2016. évi Diaszpóra Tanácsülésen 2016. november 30-tól december 1-ig. (A kiállítást az MNL rendezte és installálta a Várkert Bazárban.)
- École nationale des chartes, Párizs. A Párizsi Sorbonne keretein belül működő levéltári (fő)iskola megkeresésére 2016. szeptember 5. és november 15. között fogadtunk egy hallgatót 3 hónapos gyakorlatra, akit a Reformáció projektben foglalkoztattunk. Az értékelés elkészült és leadásra került a gyakornokot delegáló oktatási intézménynek.
- Az MNL OL részéről Arany Krisztina részt vesz egy nyertes horvát állami projektben 2015-2019 időszakban. A projekt hungarikának minősülő forráskiadás (a Tallóci fivérek okmánytára), horvátországi levéltári feltárással kiegészítve. Ennek keretében Arany Krisztina 2016. október 24-28 között hungarika feltárást végzett a Zárai Állami Levéltárban. A projekt első évét kiemelten sikeresnek értékelte a horvát akadémia, ezért a projekt folytatódik 2016-2017-ben is. 2016-ban megindult a projekttel kapcsolatban egy nemzetközi együttműködés előkészítése az MNL és a Horvát Tudományos Akadémia Történettudományi Osztálya között. Az együttműködéssel kapcsolatban Ráczy György főigazgató-helyettes és Damir Karbic osztályvezető személyesen egyeztetett.
- 2016-ban is kiemelt feladatunk a Kárpátaljai Állami Levéltárral és az MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltárával tervezett közös projektek előkészítése. A kárpátaljai egyházi és állami anyakönyvek digitalizálása kapcsán előrehaladott tárgyalásokat folytattunk a Miniszterelnökség Nemzetpolitikáért felelős Államtitkárságával a pénzügyi támogatásról, projekttervet és költségtervet készítettünk a megvalósítandó projekthez. A digitalizálás költségeinek finanszírozására ígéretet kaptunk, a projekt lebonyolításának pénzügytechnikai módszerét kidolgoztuk. Az általunk elkészített megállapodás kiegészítés tervezetét az ukrán fél véleményezi jelenleg.
- Az NKA támogatásával elvégeztük Szöllősi Antal *Északi Magyar Archivum* néven ismert gyűjteményének felmérését Stockholmban, a Scherer és Rutterschmidt családok iratainak feltárását, hazahozatalra való előkészítését Gentschachban (Ausztria) és az EMMI kérésére munkatervet készítettünk a Topkapı Sarayı levéltár nyugati gyűjteményének előzetes felmérésére.

- **Nemzetközi szakmai és tudományos szervezetek.**

- Nem tudunk részt venni a *Nemzetközi Levéltári Tanács* és az EURBICA 2016. évi rendezvényein.
- A *Trieste-Maribori Levéltártudományi Intézet* igazgatóválasztmányában Reisz T. Csaba képviseli az intézményt. 2016-ban éves feladatunk a levéltár tudományos tevékenységéről szóló, a trieszti levéltári napon megtartott előadás és tanulmány elkészítése az Atlanti folyóirat számára. A Trieszti Levéltári Iskola képzésén és konferenciáján 2016-ban Závoczki Adrienn vett részt.
- Az *European Holocaust Research Institute* (EHRI) együttműködő partnereként részt vettünk a projekt vilniusi tanácskozásán, az augusztusi berlini workshopon és a projekt videokonferenciáin. Részt vettünk az *International Holocaust Remembrance Alliance* (IHRA) bukaresti tanácskozásán és az MTA által rendezett konferenciáján.

• Kétoldalú kapcsolatok

A kétoldalú kapcsolatépítés keretében 2015 decemberében Németország budapesti nagykövetségéhez nyújtottunk be pályázatot Julius Ludwig Grimm által 1832-ben Berlinben készített nagyméretű földgömb restaurálására. A restaurált földgömböt, Luther Márton 1542-ben keletkezett végrendeletével együtt, 2016. április 25-én mutattuk be a széles nagyközönség számára.

Az MNL és az Albán Levéltári Igazgatóság 2016. február 29-én együttműködési megállapodást írt alá azon céllal, hogy a két ország közötti levéltárközi kapcsolatokat elmélyítsék és fejlesszék. 2016. március 2–4. között a Török Nemzeti Levéltár főigazgatóját fogadtuk, akivel a kétoldalú levéltári kapcsolatok fejlesztéséről és közös forráskiadvány megjelentetéséről tárgyaltunk. 2016 végén megjelent a török magyar kapcsolatokat a középkortól kezdődően bemutató közös forráskiadvány, amelyet a török nemzeti levéltár főigazgatója személyesen adott át az MNL főigazgatójának.

Az MNL Országos Levéltára és Kassa Város önkormányzata között 2016. május 5-én kötött Együttműködési megállapodás értelmében nyilvánítottuk azon szándékunkat, hogy együttműködünk a „Digitalizáció és történeti épületek felújítása Kassán és Budapesten – nemzetközi kulturális örökségvédelem” elnevezésű, az Európai Regionális Fejlesztési Alap által finanszírozott projekt előkészítésében. Az MNL és a Maros Megyei Könyvtár 2016. május 5-én együttműködési megállapodást írt alá a Teleki család válogatott iratainak a digitalizálásáról és a digitalizált anyagról készített kiállításnak a két országban történő bemutatásáról.

A Bukaresti Tudományegyetem megkeresésére tapasztalatsere folyt a középkori okleveles adatbázis kiépítése kapcsán. A www.arhivamedievala.ro adatbázis az EGT Alap 2009-2014, *Természeti és kulturális örökség megőrzése és megújítása* elnevezésű programja keretén belül finanszírozott, a Román Nemzeti Levéltár őrzésében található középkori iratok digitalizálása című projekt része. 2016. május 30-án Műhelybeszélgetést szerveztünk a Bukaresti Tudományegyetemmel az 1600-ig terjedő romániai levéltárakban őrzött iratok digitális adatbázisának munkálatairól. Népes romániai küldöttség vett ezen részt, élén a Román Nemzeti Levéltár főigazgatójával.

Munkatársaink számos kiemelkedő tudományos és szakmai rendezvényen tartottak előadást. 2016. május 10-én az ÁBTL, a Bécsi Magyar Történeti Intézet, és az MNL OL rendezésében tartottunk közös könyvbemutatót ahol a *Publikationen der Ungarischen Geschichtsforschung in Wien* sorozat XIII. kötetét mutattuk be Bécsben. Washingtonban (2016. 11. 16-20.) az *Association for Slavic, East European & Eurasian Studies* éves kongresszusán *Preparing to Rule: Joseph II's Travels in Hungary, Transylvania, Slavonia, and the Banat of Temesvar*, a Cseh Tudományos Akadémia szervezésében *A város mint információs csomópont* tematikájú nemzetközi konferencián, a bécsi Collegium Hungaricum *Le roi est mort. Vive le roi. Tod, Begräbnis und Krönung 1916* című konferencián, a *Franz Joseph (nicht nur) aus ungarischer Sicht* című konferencián, Bécs, Collegium Hungaricum, 2016.szeptember 28., Az 5. *International Conference on Electronic Records Management & Technology (ICERMT2016)* konferencián, Taipeien Szatucsek Zoltán adott elő az európai levéltári együttműködésről.

A nemzetközi kapcsolataink vonatkozásában újdonságot jelent, hogy 2016. március 11-én először vettünk részt a párizsi genealógiai szalon rendezvényén.

Megyei levéltárak

A Baranya Megyei Levéltár az Eszéki Állami Levéltárral és a Szabadkai Történelmi Levéltárral alakított ki szorosabb nemzetközi kapcsolatot. Az MNL 1956-os felhívása kapcsán az Eszéki Állami Levéltár és a BaML az Eszéki Magyar Főkonzulátus bevonásával közös sajtótájékoztatót tartott 2016. július 7-én Eszéken.

A Bács-Kiskun Megyei Levéltár 2004-ben és 2005-ben a szabadkai, zentai, pancsovai területi levéltárakkal, valamint az Újvidéken működő Vajdasági Levéltárral írt alá nemzetközi együttműködési megállapodásokat. Ennek keretében a tagintézmény levéltárosai rendszeresen részt vesznek a társintézmények konferenciáin, szakmai rendezvényein.

A Békés Megyei Levéltár az Aradi Szabadságoszor Egyesülettel együttműködve rendezte meg 2016. május 19-én Kovách Géza 2015-ben megjelentetett tanulmánykötetének kolozsvári bemutatóját a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Történeti Intézetében.

A Csongrád Megyei Levéltár a Lengyelországban működő *Instytut Pamięci Narodowej* (Nemzeti Emlékezet Intézete) nevű állami szervezettel, a Krakóban működő Magyar Főkonzulátussal ápol szakmai kapcsolatot. A Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetségével, valamint a Lengyel Külügyminisztériummal is gyümölcsözőnek mondhatók kapcsolataik. Szerbiában továbbra is élénk munkakapcsolatuk van a Zentai Történelmi Levéltárral, a Nagybecskereki Történelmi Levéltárral, valamint az újvidéki kollégákkal.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár a Kárpátaljai Állami Levéltárral folyamatos, jó kapcsolatokat ápol. Közösen folytatták a 2015-ben megkezdett Bereg, Ung és Ugocsa vármegyék főispáni iratait tartalmazó opiszok digitalizálását, magyarra fordítását és a Perényi család iratainak kutatását. Az NKA és a Külügyminisztérium támogatásával folytatódott a Beregszászban őrzött *Bereg vármegye címeradományozó pecsétje, 1836.* című forráskiadvány előkészítése. 2016. november 28-án közösen szervezték meg az egészségügyi forráscsoportok és az ungvári kórház történetét bemutató könyv ismertetését

magyar és ukrán nyelven. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával kölcsönösen részt vettek egymás fontosabb rendezvényein. 2016. június 14-én *Csatáry György: Tisza-szabályozás Trianoni környezetben* című könyvét Kujbusné Mecsei Éva mutatta be. Az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából november 3-5. között tartott konferenciájukon Galambos Sándor főlevéltáros előadást tartott. A SZSZBML munkáját segíti Ausztria tiszteletbeli konzulja. Közvetítésével és az Osztrák Kulturális Fórum támogatásával látogatott el Nyíregyházára és tartott előadást levéltári napon a grazi tudományos intézet kutatója, Peter Ruggenthaler. Nyíregyházán a Szent István kör augusztus 20-a alkalmából tartott rendezvényen Kujbusné Mecsei Éva és Gottfried Barna főlevéltárosok tartottak előadást, augusztus 20-án Szatmárnémetiben a Partiumi Magyar Napokon az *Értékes örökségünk. Nyíregyházi és Szatmárnémeti értékei.* c. kiadványt Kujbusné Mecsei Éva mutatta be. A megyei tagintézmény szoros kapcsolatban van az érintett külképviseletekkel, munkájukat az ungvári és beregszászi főkonzulátus segíti.

A Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára 2015-ben vette fel a kapcsolatot a Nyitrai Állami Levéltárral és a Nyitrai Állami Levéltár Komáromi Fióklevéltárával. 2016. szeptember 28-29-én került sor a szlovák partner intézményben a *Mesterségek és kispár városaink történelmében* című konferenciára. A rendezvényen Beregszászi Balázs segédlevéltáros tartott előadást *A Magyaróvári Ipartestület megalakulása és első évtizedei 1911–1939* címmel. *A hátrország a Nagy Háborúban* című vándorkiállítás révkomáromi és környékbeli bemutatásáról 2016 őszén egyeztek meg.

A Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára kiadványcsere kapcsolatban áll a Burgenlandi Tartományi Levéltárral és a Burgenlandi Tartományi Múzeummal. A Tartományi Múzeum 2017. évi reformációs kiállításához dokumentumot adtak digitális formában.

A Heves Megyei Levéltára igazgatója a Lengyel Levéltáros Egyesület meghívására részt vett Varsóban a Visegrádtól – Visegrádig kiállítás megnyitóján és az egyesület által szervezett szakmai programokon.

A Nógrád Megyei Levéltár a Besztercebányai Állami Levéltár Losonci Levéltára képviselőivel a 2017. évi reformációs évforduló során megvalósítható közös programokról egyeztetett.

A Somogy Megyei Levéltár a Rijekai Állami Levéltárral ápolt, immár 14. éve élő szakmai kapcsolat keretében a somogyi levéltárosok rendezték és jegyzékelték a rijekai magyar nyelvű iratok egy részét, a horvát levéltárosok pedig részt vettek a kaposvári levéltári napon (így a 2016. márciusin is), amelyen – hagyományosan – előadást is tartottak. Somogy megye 2003 óta tagja volt a „Mogersdorf” Nemzetközi Kultúrtörténet Szimpóziumnak, de 2015-ben úgy döntött, hogy anyagi okok miatt kilép a rendező tagok közül. Helyét Baranya megye vette át.

A Vas Megyei Levéltár, több évtizede meglévő nemzetközi kapcsolatok keretében a Burgenlandi Tartományi Levéltár és Könyvtárral és a Maribori Területi Levéltárral a hagyományos kiadványcserén túlmenően egy munkatársuk segítette a 2016. június 24. és június 29. között megrendezett a Szlovén-magyar ifjúsági Nemzetközi Levéltári Kutatótábor létrejöttét és munkáját. A Szalónaki Beszélgetéseken, amelyen a Burgenlandi Tartományi Levéltár és Könyvtár, a Burgenlandi Tartományi Múzeum, a Linzi Egyetem Társadalom- és Gazdaságtörténeti Intézete a partnerük, Kóta Péter részt vett a 2016 szeptemberében megrendezett 36. konferencián, Ausztriában. Kóta Péter ugyancsak előadott a szeptember 12-14. között Illuminierte Urkunden – von den Rändern zweier Disziplinen ins Herz der Digital Humanities címmel Bécsben megrendezett nemzetközi konferencián és a november 18-19. között Digital History Workshop címmel Bukarestben megrendezett műhely-konferencián.

A Veszprém Megyei Levéltár munkatársai a pozsonyi Szlovák Nemzeti Levéltárban végeztek hungarikakutatást, forrásfeltárást, amelynek célja az Esterházy család cseszneki ága Pozsonyban őrzött iratainak feltárása, jegyzékelése és a fontosabb iratok másolatának megszerzése volt. Az iratanyag magyar és szlovák nyelvű segédleteit levéltárunk honlapján tették közzé. A Pozsonyi Állami Levéltár Vágsellyei Fióklevéltárával, a somorjai Bibliotheca Hungaricanaval és a Zentai Történelmi Levéltárral részt vettek egymás rendezvényein, előadásokat tartottak. A Szenci Városi Múzeummal az Esterházy család ifjabb fraknoi és a cseszneki ág közös forrásfeltárában vettek részt, a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolával a hagyományos kiadványcsere mellett az 1956-os forradalomhoz kapcsolódó forráskutatásban, a veszprémi egyetemisták deportálásával kapcsolatos kutatásban működtek együtt. Az *Institut für Volkskunde der Deutschen des östlichen Europa*, Freiburg intézettel a kitelepített németek kapcsolatrendszerének és levelezésének feltárása volt közös kutatásuk célja.

A Zala Megyei Levéltára rendezte meg a 26. Szlovén-magyar nemzetközi ifjúsági levéltári kutatótábort június 24-29. között, a Maribori Területi Levéltárral (Szlovénia) és az MNL Vas Megyei Levéltárával közösen.

III. 13. 2. Hazai kapcsolatok

Az MNL hazai kapcsolatai 2016-ban is sokrétűek és intenzívek voltak. A már meglévő kapcsolatok tovább erősödtek, és bővült a Kúriával, a Nemzeti Közszerzői Egyetemen, a Nemzeti Emlékezet Bizottságával és az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpontjával való együttműködés. 2016. május 25-én együttműködési megállapodás született a Magyarországi Görögök Kulturális Egyesületével, melynek értelmében az MNL támogatja a magyarországi görög emigráció történetére vonatkozó források feltárását és tudományos igényű feldolgozását. Az MNL részt vett a Reformáció Emlékbizottság pályázataiban.

Az Országos Levéltár a Magyar Nemzeti Múzeummal együttműködve *A bátorság a Nagy Háborúban* című virtuális kiállítása anyagát mutatta be az Országjáró Múzeum projekt keretében. A Mikes Kelemen Program kapcsán szakmai partnerként együttműködött az Országos Széchényi Könyvtárral. Együttműködést alakított ki a Balassi Intézettel (jelenleg a KüKüM-mel) a Klebelsberg ösztöndíjjal összefüggő feladatok ellátása ügyében.

A megyei tagintézmények a levéltáros szakmai szervezetek mellett hagyományosan jó viszonyt ápolnak a megyéjük területén található közgyűjteményekkel, oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel. A fenntartóváltás ellenére a legtöbb helyen megmaradt a városi, illetve a megyei önkormányzatokkal való korábbi jó kapcsolat is. A megyei levéltárak – tudományos programjaikkal, kiadványaikkal – a helyi tudományos közélet meghatározó, olykor egyedüli képviselői voltak.

Az alábbi megyei levéltárak hazai szakmai kapcsolatait emeljük ki:

BaML: Egyik legfontosabb partnerük a Pécsi Tudományegyetem. Az informatikus-könyvtáros, történelem, néprajz, földrajz, hon- és népismeret szakos hallgatóinak tartottak foglalkozásokat. A Total Art Egyesülettel a kisebbségek kutatása és a Gulág témakörében működtek együtt. Partnerként részt vettek a német nemzetiségi múltat idéző kiállítás és a Pécsi Nyomdászati Kiállítás megvalósításában. A reformációs projekt keretében partnerkapcsolatot alakítottak ki a Pécsi Református Egyházközséggel, a Pécsi Evangélikus Egyházközséggel, a Baranya Református Egyházmege Levéltárával. A Dél-Dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközponttal a digitalizálások területén működtek együtt. Régi partnerük a Janus Pannonius Múzeum.

BéML: Egyik munkatársuk a Békéscsabán megjelenő *Bárka* c. folyóirat társadalomtudományi rovatának szerkesztője, másik munkatársuk pedig részt vesz a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és az MTA BTK Történettudományi Intézete *Pártelit és nőmeneklatúra vidéken a hosszú ötvenes években* c. kutatási programban. A Békéscsabai Munkácsy Múzeummal közösen adták ki Szabó Ferenc írásainak bibliográfiáját.

GYMSM Győr: Kapuvár Város önkormányzatával, a Rábaközi Helytörténetkutatók Társulatával és a Gartáért Alapítvánnyal közösen rendezték a *Mire a lombok lehellanak* című tudományos konferenciát. Két másik konferenciát is rendeztek Győr Megyei Jogú Város Levéltárával, a Rómer Flóris Történeti és Művészeti Múzeummal, illetve a Dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Térrel együttműködve.

GYMSM Sopron: A XIX. Győri és V. Kisalföldi Nap konferencia kapcsán együttműködött az GYMSM Győri Levéltárával, a MOKK Közjegyzői Irattárával, Győr MJV Levéltárával, a Győri Egyházmegei Levéltárral és a Ráth Mátyás Evangélikus Gyűjteménnyel. Hasonlóképpen együttműködő partner volt a 2016. november 9-i, más soproni közgyűjteménnyel (könyvtár, városi múzeum, Erdészeti Múzeum, Egyetemi Levéltár, Bányászati Múzeum) közösen megrendezett konferencián.

JNSZML: Együttműködtek a Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltárával a Reformáció Emlékéhez kapcsolódó forrásgyűjtésben. Egyik munkatársuk segítette a megyei hősi emlékműveken szereplő áldozati névsorok pontosítását, a hősi sírok védetté nyilvánítását. Közreműködtek a szolnoki Széchényi István Általános Iskola *Határtalanul* című programsorozatában. A Szolnok Megyei Jogú Város által fenntartott kulturális és közgyűjteményi intézmények munkatársaival közösen szervezték meg az 1956-os emlékvé városi programsorozatát.

K-EML: Együttműködő partnerei közé tartoztak az esztergomi közgyűjtemények (Duna Múzeum, MNM Vármúzeuma, Keresztény Múzeum), az Esztergomi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat, a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület és a tatai Kuny Domokos Múzeum.

NML: Közös kiállítást rendeztek a Magyar Éremgyűjtők Egyesülete Nógrád Megyei Szervezetével, a Nagy Iván Honismereti Pályázat kapcsán pedig együttműködtek a salgótarjáni Dornay Béla Múzeummal.

PML: A Ferenczy Múzeumi Centrummal közös könyvbemutatót és megyetörténeti konferenciát tartottak.

SzSzBML: A Jósa András Múzeummal közös Mikecz-napot szerveztek. A Jósa András Múzeummal, a Nyíregyházi Egyetemmel, a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárral és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesülettel közösen írtak ki helytörténeti pályázatot.

VaML: Együttműködtek a Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények kiadásában. Az 1956-os forradalommal kapcsolatos ismeretterjesztő történeti előadásorozat megszervezése során együttműködtek a Közjó és Hagomány Egyesülettel. A Martinus Vallási és Kulturális Egyesülettel a „Szent Mártom emlékezete szülőföldjén” című kiállítás megszervezésében, a pályázati források felkutatásában kooperáltak.

VeML: Az alábbi szervezetekkel és intézményekkel működtek együtt: Nemzeti Emlékezet Bizottsága (forrásfeltárás); Alapvető Jogok Biztosának Hivatala (cigányholokauszt témában kiállítások, filmvetítések, kerekasztal-beszélgetések, pedagógiai módszertani továbbképzés); Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (forrásfeltárás); Pannon Egyetem (szakmai rendezvények, konferenciák közös rendezése); az MTA BTK TTI keretén belül megalakult Vidéktörténeti Kutatócsoport; az MTA BTK TTI keretén belül megalakult Lendület „Trianon 100” kutatócsoport; MTA Kisebbségkutató Intézet; Magyar Műemléki Topográfia Közhasznú Nonprofit Kft.; Veszprém Megyei Német Nemzetiségi Önkormányzat

(kutatási együttműködés); Veszprémi Törvényszék (kutatási együttműködés); Veszprémi Érseki és Főkáptalani Levéltár (forrásfeltárás, közös konferenciák szervezése, közös kiadványmunka).

ZML: *Csány László és kortársai* címmel konferenciakötetet szerkesztettek a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárral közösen. Szintén a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárral együttműködve tudományos emlékülést szerveztek gr. Széchenyi István születésének 225. évfordulója tiszteletére.

III. 14. Pályázatok

Az MNL tagintézményei rendezvényeik lebonyolításához, kiadványaik megjelentetéséhez, egyes szakmai feladatok teljesítése, illetve könyvtárállományuk fejlesztése érdekében minden évben, így 2016-ban is, számos pályázatot nyújtottak be. Folyamatosan kerestük a lehetőséget, hogy a pályázati kiírások lehető legszélesebb spektrumát tudjuk kihasználni a helyi, hazai és nemzetközi pályázatok tekintetében. Szakmai feladataink ellátásához elsősorban az NKA Közgyűteményi Kollégiumához, kisebb számban az NKA Könyvkiadási Kollégiumához, a NKA Folyóirat-kiadási Kollégiumához, az NKA Szépirodalom és Ismeretterjesztés Kollégiumához pályáztunk. Egyes megyei tagintézményeket a helyi önkormányzat is támogatásban részesített (Kecskemét, Veszprém).

Kiemelt jelentőségű volt a Reformáció Emlékévhez, az I. világháborúhoz, az 1956-os emlékévhöz és a GULAG emlékévhöz kapcsolódóan kapott támogatásunk.

Jelenleg hat tagintézményünknek van lezárult, fenntartási időszakban lévő EU-s pályázata (OL, HBML, JNSZML, NML, SZSZBML, VEML), az OL egy nemzetközi pályázatot bonyolított.

2016 folyamán megkezdhetővé vált a közigazgatási eljárásokhoz kapcsolódó levéltári szolgáltatás fejlesztése projektünk (KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00011), lezárult a 2,63 milliárd forintos pályázat előkészítő szakasza.

A korábbi évekhez hasonlóan az alábbi témákban nyújtottak be pályázatokat a tagintézmények:

- önálló kötetek, évkönyvek, periodikák, forráskiadványok megjelentetése,
- levéltári napok, konferenciák szervezése,
- közművelődési tevékenység,
- restaurálás,
- digitalizálás,
- adatbázis-építés, adatbázis-fejlesztés,
- iratvásárlás,
- savmentes dobozok vásárlása,
- speciális tárolóeszközök, illetve elkészítésükhöz szükséges anyagok beszerzése,
- szakkönyvtár gyarapítása,
- raktári eszközök, mérőeszközök beszerzése,
- klímaberendezés karbantartása, tisztítása,
- infrastruktúra fejlesztés,
- energetikai korszerűsítés,
- szakmai továbbképzés,
- informatika, elektronikus közigazgatás fejlesztés tárgyában.

A levéltár megnevezése	Megvalósított és lezárt pályázatok száma	Összege
MNL BKML	4 NKA 1 Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata	1.778.000 Ft
MNL BaML	4 NKA	2.400.000 Ft
MNL BÉML	5 NKA	2.332.000 Ft
MNL BAZML	2 NKA	693.000 Ft
MNL CSML	3 NKA	1.300.000 Ft
MNL FML	4 NKA	1.500.000 Ft
MNL GYMSML GYŐR	5 NKA	1.883.875 Ft
MNL GYMSML SOPRON	6 NKA	2.780.000 Ft
MNL HBML	8 NKA	3.201.560 Ft
MNL HML	2 NKA	401.000 Ft
MNL JNSZML	3 NKA	822.000 Ft
MNL NML	3 NKA	1.397.200 Ft
MNL OL	11 NKA, 2 EMMI, 1 Miniszterelnökség, 2 Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, 1 Szerencsejáték Zrt., 1 EARK, 1 CO.OP	178.653.000 Ft 243.974 Euro
MNL PML	3 NKA	1.266.000 Ft
MNL SML	3 NKA	1.022.000 Ft
MNL SZSZBML	7 NKA	2.233.910 Ft
MNL TML	3 NKA	1.043.530 Ft
MNL VaML	5 NKA	2.999.825 Ft
MNL VeML	5 NKA 3 Veszprém Megyei Jogú Város	3.272.500 Ft
MNL ZML	6 NKA 1 Bethlen Gábor Alap	3.905.000 Ft
Összesen	90 NKA 1 Miniszterelnökség 2 EMMI 2 Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány 1 Bethlen Gábor Alap 4 önkormányzati 1 Szerencsejáték Zrt. 1 EARK, 1, 1 CO.OP	178.653.000 Ft 243.974 Euro

III. 15. Vezetés, ügyvitel, képzés, továbbképzés

Az MNL 2016-ban a jogszabályi változásokat folyamatosan követve felülvizsgálta a korábban megalkotott szabályzatokat és utasításokat az országos intézményi integráció követelményeinek megfelelően. Az éves munkarend a tagintézményekkel egyeztetve főigazgatói utasításban került meghatározásra. Az intézmény vezetése rendszeresen, különböző szintű értekezleteket tartott. A megelőző évekhez viszonyítva is folyamatosan bővülő tartalommal és magas színvonalon folyt a közművelődési és tudományos feladatok ellátása, a helyi kulturális, szakmai életben való aktív részvétel.

Az MNL 2016-ban folytatta a különböző, belső szakmai munkánkat segítő képzések szervezését. Az OL két egynapos belső képzést szervezett meg (kutatószolgálati munka, illetve a ScopeArchiv használata), valamint az év tavaszán a nem-OKJ képzés keretében sikeres irattáros, iratkezelő tanfolyamot bonyolított le külsős résztvevők számára. Az intézmény munkatársai oktatóként a 2016. évben is részt vettek az ELTE levéltáros képzésében. Az év folyamán az MNL a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel kötött kétoldalú megállapodás keretében, az egyetemmel szoros együttműködésben kidolgozta az NKE által bevezetni kívánt Közigazgatási iratkezelési (records management) képzés programját (tématervét).

A MOTIKO-t érintő nagyarányú fluktuáció és vezetőváltás következtében 2016-ban szakmai koordinációs megbeszélések nem voltak, a három korábbi téma (a dekoncentrált szervekkel kapcsolatos illetékességi problémák, az iratkezelés-ellenőrzés során használt jegyzőkönyvek egységesítése, valamint a változó őrzési idejű iratok egységes kezelése) lezárása még függőben van. A műszaki iratok értékelése megnevezésű téma esetében a Budapest Főváros Levéltárával közös NKA pályázat keretében történt komplex felmérés, melynek eredményeit több helyen is publikáltuk. Az év őszén megkezdődtek a várhatóan 2017-ben kiadásra kerülő egységes módszertani és továbbképzési koncepció kidolgozásának előkészületei.

Az MNL 2016-ban is ellátta a levéltári szakfelügyelet működtetését, adminisztratív teendőit. Csízi István, Káli Csaba, Katona Klára, Kovács Melinda, Melega Miklós, Sáfár Gyula közlevéltári szakfelügyelőkként működtek közre.

Az MNL főigazgatója átta el a Levéltári Kollégium elnöki teendőit. A kilenc tagú szakmai tanácsadó testületben az elnökön kívül három főt ad az MNL. A Kollégium ügyeinek adminisztratív kezelését az MNL egyik munkatársa végzi a Kollégium titkáráként.

2014. január 1-jével került bevezetésre a Poszeidon iktatóprogram, amellyel megvalósíthattuk az intézmény integrált ügyiratkezelését, ezzel felszámolva a korábbi, többfajta iktatóprogram használatát. A programban 2016-ban 39 helyen végeztünk iktatást. Az MNL 2016-ban 60 788 db iktatási eset (2015: 60 969; 2014: 49 215) került rögzítésre. E program segítségével látjuk el a Levéltári Kollégium, a levéltári szakfelügyelet és Nógrád Megyei Levéltárért Alapítvány iktatását is.

Belső szabályzatainkat, munkautasításainkat, a megyei igazgatói és főosztályvezetői értekezletek emlékeztetőit az MNL belső hálózatán, az Intranet-en hozzáférhetővé tettük.

A fenntartó egyetértésével betöltésre került az általános főigazgató-helyettesi pozíció. 2015. december 21-től öt éves időtartamra kapott megbízást Dr. Szabó Csaba. 2016. augusztus 15-től Dr. Fülöp Tamás megyei főigazgató-helyettes megvált az intézménytől, feladatait ideiglenesen az általános főigazgató-helyettes vette át.

Az intézmény új Szervezeti és Működési Szabályzatát 2016. október 24-én hagyta jóvá a fenntartó.

A központi és megyei szervezeti egységek munkaterveiket, féléves, éves beszámolóikat határidőre megküldték, adatszolgáltatási kötelezettségeiknek rendre eleget tettek. Az MNL tagintézményei a 2014. évtől kezdődően féléves és éves szakmai beszámolóikat, munkaterveiket online kitölthető formában készítik el, ami a beszámolók és munkatervek esetében is az egységes rendezőelv alkalmazását, az adatok összehasonlíthatóságát, a felterjesztett anyagok gyorsabb feldolgozhatóságát eredményezte. Az ehhez kapcsolódó szolgáltatást, adatbekérési módot 2016 folyamán tovább fejlesztettük.

Klebelsberg Kuno tudományos ösztöndíjjal három kollégánk végzett hungarika-kutatásokat Pozsonyban, Bécsben, illetve Párizsban.

2016-ban önálló program keretében valamennyi tagintézmény bevonásával részt vettünk a közfoglalkoztatásban. A közfoglalkoztatottak munkavégzésének szakmai koordinációja az egyes tagintézményekre, míg az adminisztrációja a Gazdasági Igazgatóságra hárult.

A munkarend által megkívánt gyakorisággal megtartottuk a különböző szintű vezetői értekezleteket. Főigazgatói értekezletet három heti rendszerességgel, a hatékonyság növelés érdekében összevont megyei igazgatói és főosztályvezetői értekezletet 5 alkalommal tartottunk. Sor került az összmunkatársi értekezletekre is (1 alkalom). A megyei igazgatói és főosztályvezetői értekezletek emlékeztetői az Intraneten elérhetőek.

A 2015-ben újjáalakult Tudományos Tanács 2016-ban megtartotta ülését. Intézményünk hivatalból részt vett a Klebelsberg ösztöndíj bizottság munkájában.

2016-ban 10 főigazgatói utasítás, kilenc főigazgatói tájékoztató, és kilenc szabályzat került kiadásra a Főigazgatói Titkárságon.

Elkészítettük és közreadtuk a levéltárak éves statisztikai adatszolgáltatását és a közlevéltárak éves gyarapodási jegyzékét, vezettük a levéltárak központi nyilvántartását.

A 27/2015. (V. 27.) EMMI rendelet 6. § (3) és 32. § (2) szerinti adatszolgáltatást a közlevéltárak február 28-i határidővel kellett, hogy teljesítsék. A rendelet előírásának megfelelően meghatároztuk az átadás formátumát és adatszerkezetét. A benyújtott törzskönyvi és szervnyilvántartási adatok megőrzéséről gondoskodtunk. Az adatszolgáltatást teljesítő levéltárak törzskönyvi nyilvántartásokat nyílt adatként közzétettük az MNL honlapjának Egységes törzskönyv (http://mnl.gov.hu/egyseges_torzskonyv) oldalán és egységesen kereshetővé tettük az Európai Levéltári Portálon (<https://www.archivesportaleurope.net/>).

Budapest, 2016. január 31.

Dr. Mikó Zsuzsanna

főigazgató

